

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUY NHƠN

HỒ THỊ THU HẰNG

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC
Ý THỨC CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN
TRƯỜNG CAO ĐẲNG Y TẾ BÌNH ĐỊNH

Ngành: Chính trị học

Mã số: 8310201

Người hướng dẫn: TS. Tăng Văn Thạnh

LỜI CAM ĐOAN

*Tôi xin cam đoan công trình này là kết quả nghiên cứu của riêng tôi, dưới sự hướng dẫn của **TS. Tăng Văn Thạnh**. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa được công bố trong bất cứ một công trình nghiên cứu nào.*

Tác giả luận văn

LỜI CẢM ƠN

*Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới **TS. Tăng Văn Thạnh**, người đã tận tâm hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thực hiện luận văn.*

Tôi xin gửi lời tri ân sự động viên, khích lệ, ủng hộ nhiệt tình của gia đình, người thân, bạn bè và đồng nghiệp trong thời gian thực hiện luận văn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Tác giả luận văn

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt

YTCT

LLCT

CNH

HĐH

XHCN

CNXH

Nghĩa tiếng Việt

Ý thức chính trị

Lý luận chính trị

Công nghiệp hóa

Hiện đại hóa

Xã hội chủ nghĩa

Chủ nghĩa xã hội

DANH MỤC BẢNG, HÌNH

Bảng 2.1. Kết quả tham gia học tập lý luận chính trị của sinh viên.....	60
Bảng 2.2. Kết quả kiểm tra, giám sát, đánh giá hoạt động giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên.....	63
Bảng 2.3. Thông tin sinh viên tham gia khảo sát.....	64
Bảng 2.4. Thái độ học tập lý luận chính trị của sinh viên.....	65
Bảng 2.5. Nguyên nhân sinh viên không thích học tập các môn lý luận chính trị.....	66
Bảng 2.6. Tác động của giáo dục lý luận chính trị đến ý thức sinh viên.....	68
Bảng 2.7. Các chi phí đầu tư của nhà trường cho hoạt động giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên.....	70
Hình 2.1. Cơ cấu tổ chức trường Cao đẳng Y tế Bình Định.....	

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Tổng quan tình hình nghiên cứu	3
3. Mục tiêu, nhiệm vụ nghiên cứu	5
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	6
5. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu	6
6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn	7
7. Kết cấu luận văn	7
Chương 1: LÝ LUẬN VỀ GIÁO DỤC Ý THỨC CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN	8
1.1. Giáo dục ý thức chính trị và các yếu tố cấu thành giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên	8
1.1.1. Giáo dục ý thức chính trị và giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên	8
1.1.2. Các yếu tố cấu thành giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên	19
1.2. Tiêu chí đánh giá chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên	34
1.2.1. Về chủ thể giáo dục	34
1.2.2. Về đối tượng giáo dục	37
1.3. Những nhân tố cơ bản tác động đến giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên hiện nay	39
1.3.1. Những nhân tố khách quan	39
1.3.2. Những nhân tố chủ quan	46
Chương 2: THỰC TRẠNG GIÁO DỤC Ý THỨC CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN TRƯỜNG CAO ĐẲNG Y TẾ BÌNH ĐỊNH	48

2.1. Khái quát về trường Cao đẳng Y tế Bình Định và đặc điểm sinh viên trường Cao đẳng Y tế Bình Định	48
2.1.1. Khái quát về trường Cao đẳng Y tế Bình Định	48
2.1.2. Đặc điểm sinh viên trường Cao đẳng Y tế Bình Định	51
2.2. Thực trạng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng Y tế Bình Định	53
2.2.1. Công tác chỉ đạo của Đảng ủy, Ban Giám hiệu và các tổ chức Đoàn thể trong nhà trường	53
2.2.2. Công tác tổ chức học tập, giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên	55
2.2.3. Công tác kiểm tra, giám sát, đánh giá giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên	58
2.2.4. Về nhận thức, niềm tin, thái độ và hành vi của sinh viên	60
2.2.5. Chi phí đầu tư cho giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên	66
2.3. Một số đánh giá về công tác giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên Trường Cao đẳng Y tế Bình Định	68
2.3.1. Một số kết quả đạt được và nguyên nhân	68
2.3.2. Một số hạn chế và nguyên nhân	71

Chương 3: MỤC TIÊU, PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC Ý THỨC CHÍNH TRỊ

3.1. Mục tiêu, phương hướng nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định	75
3.1.1. Mục tiêu của giáo dục Việt Nam về giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên	75
3.1.2. Phương hướng của trường Cao đẳng y tế Bình Định	78
3.2. Giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định	81

3.2.1. Nâng cao chất lượng chỉ đạo, lãnh đạo của cấp ủy Đảng, Ban Giám hiệu nhà trường	81
3.2.2. Nâng cao chất lượng sự phối hợp hoạt động của các tổ chức, đoàn thể trong nhà trường về việc giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên	82
3.2.3. Đổi mới phương pháp dạy học các môn lý luận chính trị gắn liền việc nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên	83
3.2.4. Coi trọng việc thực hiện đầy đủ các chính sách dành cho sinh viên về đời sống vật chất và tinh thần	85
3.2.5. Đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền, giáo dục chính trị tư tưởng thông qua các phương tiện thông tin, truyền thông nhất là mạng internet	86
3.2.6. Nâng cao ý thức tự giáo dục ý thức chính trị của sinh viên	87
KẾT LUẬN	89
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	91
PHỤ LỤC	
QUYẾT ĐỊNH GIAO ĐỀ TÀI LUẬN VĂN (bản sao)	

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Ý thức chính trị là phẩm chất quan trọng hàng đầu của người cán bộ nói chung, của thanh niên, sinh viên nước ta nói riêng; do đó, phát triển ý thức chính trị cho sinh viên là một trong những nội dung quan trọng trong chương trình giáo dục, đào tạo của các trường Đại học, Cao đẳng ở nước ta. Đồng thời, đây cũng là yếu tố quan trọng nhất góp phần hình thành nhân cách, phẩm chất, lối sống cho sinh viên theo mục tiêu giáo dục được nêu rõ trong Luật Giáo dục: “Đào tạo con người Việt Nam phát triển toàn diện, có đạo đức, tri thức, sức khỏe, thẩm mỹ và nghề nghiệp, trung thành với lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; hình thành và bồi dưỡng nhân cách, phẩm chất và năng lực của công dân, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”[6].

Sinh viên là lực lượng trí thức trẻ, là nguồn nhân lực trong tương lai của đất nước. Với hành trang là những hiểu biết khoa học về các lĩnh vực, họ sẽ góp một phần quan trọng trong công cuộc công nghiệp hóa(CNH), hiện đại hóa(HĐH) đất nước, thực hiện các nhiệm vụ, mục tiêu kinh tế, chính trị mà Đảng và Nhà nước đề ra. Trong những năm qua, các trường đại học và cao đẳng ở nước ta đã đào tạo được nhiều sinh viên có chuyên môn giỏi, có phẩm chất chính trị, đạo đức tốt đáp ứng được những yêu cầu của đất nước trong thời kì đổi mới. Song bên cạnh đó, còn một bộ phận sinh viên cũng bộc lộ không ít những hạn chế, yếu kém, trong đó có sự yếu kém về ý thức chính trị (YTCT), ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả đào tạo và sự phát triển nhân cách sinh viên. Vì vậy, việc giáo dục YTCT cho sinh viên trong quá trình đào tạo tại các trường đại học và cao đẳng là vấn đề hết sức quan trọng, cấp bách và có ý nghĩa to lớn.

Trường Cao đẳng Y tế Bình Định là cơ sở đào tạo đa ngành, đa lĩnh vực

có chức năng đào tạo cán bộ khoa học có trình độ cao đẳng và các cấp thấp hơn về các chuyên ngành Y - Dược theo hướng đa dạng hóa các loại hình đào tạo, mở rộng và tăng quy mô một cách hợp lý. Trong những năm qua, công tác giáo dục YTCT cho sinh viên đã được Đảng ủy, các chi bộ, Đảng viên trong nhà trường quán triệt, thực hiện nghiêm túc. Thực hiện Quyết định số 1501/QĐ-TTg ngày 28/8/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015-2020”, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Quyết định số 410/QĐBGDDT ngày 4/2/2016 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Kế hoạch triển khai Quyết định số 1501/QĐ-TTg của ngành Giáo dục. Nhà trường đã tổ chức nghiên cứu, quán triệt nội dung các Quyết định, Kế hoạch đến cán bộ quản lý, giảng viên và sinh viên; tuyên truyền sâu rộng về nội dung Đề án; phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong việc tham gia thực hiện Đề án. Các tổ chức trong hệ thống chính trị của Nhà trường, các phòng, ban chức năng, cũng như đội ngũ cán bộ, giảng viên đã phối hợp chặt chẽ trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho sinh viên. Vì vậy, YTCT của sinh viên nhìn chung được nâng lên. Sinh viên tích cực trong học tập lý luận chính trị, bồi dưỡng thể giới quan khoa học, nhân sinh quan, lý tưởng và đạo đức cách mạng. Nhiều sinh viên nhận thức sâu sắc trách nhiệm của mình đối với Tổ quốc, ra sức học tập, rèn luyện để trở thành người chủ tương lai của đất nước; tích cực hưởng ứng, tham gia các phong trào Đoàn, Hội, tham gia các hoạt động “Đền ơn đáp nghĩa, uống nước nhớ nguồn”, “Sinh viên tình nguyện”, “Sinh viên với biển, đảo”, v.v.. Bên cạnh những kết quả đạt được, YTCT của sinh viên cũng như công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho sinh viên hiện nay còn có những hạn chế nhất định. Do nhiều nguyên nhân khác nhau như diễn biến phức tạp của tình hình thế giới và trong nước, những tác động của mặt trái cơ chế thị trường, hạn chế về nhận thức cũng như đặc điểm tâm lý lứa tuổi, nên ở một bộ phận sinh viên có

những biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Một số sinh viên ngại học lý luận chính trị, nhìn nhận, đánh giá sai lệch các vấn đề chính trị xã hội, ít quan tâm đến tình hình chính trị trong nước và quốc tế, thiếu tích cực hưởng ứng, tham gia các phong trào, hoạt động chính trị xã hội. Không ít những sinh viên do ảnh hưởng lối sống thực dụng nên có xu hướng sống hưởng thụ, “vọng ngoại”, không biết trân trọng các giá trị truyền thống dân tộc.

Nhằm nâng cao YTCT cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định, với tư cách là giảng viên trong nhà trường, tôi đã lựa chọn đề tài **“Nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định”** làm luận văn thạc sĩ.

2. Tổng quan tình hình nghiên cứu

Giáo dục YTCT cho sinh viên có tầm quan trọng lớn bởi đây là định hướng tư tưởng, chính trị cho thế hệ tương lai của đất nước. Do vậy đã được nhiều quan tâm nghiên cứu của các nhà nghiên cứu, có thể kể đến các công trình sau:

Tác giả Phạm Quốc Hương (2020) với luận án “Vấn đề giáo dục YTCT cho sinh viên khu vực Tây Nguyên hiện nay”, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh. Luận án đi sâu phân tích thực trạng YTCT và YTCT của sinh viên khu vực Tây Nguyên thông qua khảo sát thực tiễn, đồng thời đề xuất những giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục YTCT cho sinh viên khu vực Tây Nguyên.

Tác giả Phạm Đình Khuê (2013) với luận án “YTCT của sinh viên nước ta hiện nay – thực trạng và những vấn đề đặt ra”. Theo tác giả, ý thức chính trị của sinh viên Việt Nam hiện nay là sự hiểu biết về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Đó là lòng yêu nước, tự hào về truyền thống dân tộc, thái độ đối với sự nghiệp đổi mới, quan tâm đến chính trị, các

quan hệ chính trị, các hoạt động chính trị, ở sự hiểu biết nhu cầu và các lợi ích chính trị trên cơ sở đó biến thành niềm tin, tình cảm, động lực cho hành vi hoạt động xã hội của bản thân hướng tới mục tiêu sớm đưa nước ta cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại. Tác giả đưa ra năm phương thức thể hiện ý thức chính trị của sinh viên Việt Nam.

Tác giả Trần Thanh Giang (2017) với bài “Tăng cường giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên Việt Nam hiện nay”, Tạp chí Triết học số 2/2017 đã chỉ ra sự cần thiết phải tăng cường việc giáo dục YTCT cho sinh viên. Đây là việc góp phần nâng cao ý thức về quyền lợi là nghĩa vụ công dân được thể hiện trong cuộc sống học tập, lao động và hoạt động chính trị - xã hội về sự giàu mạnh của đất nước và hạnh phúc của nhân dân; ý thức về nghĩa vụ quân sự xây dựng và bảo vệ Tổ quốc chống mọi âm mưu thủ đoạn xâm phạm đến trật tự, an ninh, chủ quyền của quốc gia.

Tác giả Trần Hùng với đề tài “Hiệu quả giáo dục LLCT cho sinh viên các trường Đại học tại Thành phố Hồ Chí Minh: Thực trạng và giải pháp”. Tuy không trực tiếp đề cập đến vấn đề giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên, nhưng việc phân tích thực trạng hiệu quả giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên các trường đại học tại thành phố Hồ Chí Minh cũng thể hiện được phần nào đánh giá hiệu quả công tác giáo dục YTCT cho sinh viên nói chung.

Các tác giả Lê Hữu Ái, Lâm Bá Hoà (2010) với bài "Cần phải làm gì để xây dựng ý thức chính trị cho sinh viên Đại học Đà Nẵng hiện nay", Tạp chí Khoa học và công nghệ số 3/2010 đã cho rằng sinh viên Đà Nẵng đã và đang có một thái độ rất lạc quan về tương lai của đất nước, sống có lý tưởng, có ý thức phấn đấu vì độc lập dân tộc và mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh”. Không chỉ vậy, hầu hết sinh viên vẫn luôn giữ được phong cách, truyền thống dân tộc và có lối sống lành mạnh, chủ động trong việc hoà nhập với môi trường văn hoá quốc tế.

Tác giả Phan Xuân Cường và cộng sự (2017) với bài “Giải pháp nâng

cao YTCT cho sinh viên trường Đại học Công nghiệp thực phẩm Thành phố Hồ Chí Minh trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay”, Kỷ yếu kỷ niệm 35 năm thành lập trường Đại học Công nghiệp thực phẩm Thành phố Hồ Chí Minh. Trên cơ sở phân tích thực trạng ý thức chính trị hiện nay của sinh viên trường Đại học Công nghiệp Thực phẩm thành phố Hồ Chí Minh, bài viết đề xuất các giải pháp nâng cao ý thức chính trị cho sinh viên nhằm đào tạo họ trở thành nguồn nhân lực có trình độ cao và bản lĩnh chính trị vững vàng.

Tác giả Vũ Thị Yến với bài “Nâng cao giáo dục YTCT cho sinh viên trong giáo dục và đào tạo ở bậc Đại học, Cao đẳng hiện nay”, Tạp chí Đại học Điện Lực. Tác giả phân tích vai trò, ý nghĩa và nội dung của hoạt động giáo dục YTCT cho sinh viên, coi đó là nhiệm vụ có vai trò đặc biệt quan trọng nhằm hướng tới việc xây dựng con người trong thời kỳ cách mạng mới với những phẩm chất cách mạng và lý tưởng cao đẹp.

Tác giả Nguyễn Văn Thuận (2019) cũng đồng quan điểm đó trong bài “Vai trò của giáo dục YTCT đối với sinh viên Việt Nam hiện nay”, Tạp chí Giáo dục số đặc biệt tháng 7/2019. Tác giả trình bày vai trò của giáo dục YTCT đối với sinh viên Việt Nam trong bối cảnh tình hình trong nước và thế giới có nhiều biến đổi như hiện nay.

Qua đó có thể thấy giáo dục YTCT cho sinh viên là vấn đề được quan tâm dưới nhiều góc độ nghiên cứu, tuy nhiên với địa bàn là một trường Cao đẳng tại Bình Định, nhất là với sinh viên ngành Y thì chưa có nghiên cứu cụ thể. Do vậy nghiên cứu của đề tài đảm bảo tính khoa học của một luận văn thạc sĩ.

3. Mục tiêu, nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục tiêu nghiên cứu

Trên cơ sở thực trạng công tác giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định, luận văn đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên nhà trường trong

thời gian tới.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Để thực hiện được mục tiêu nghiên cứu nêu trên, nhiệm vụ của luận văn là:

- Hệ thống những vấn đề lý luận về ý thức chính trị, giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên, xây dựng những tiêu chí để giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên.

- Khảo sát thực trạng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng Y tế Bình Định, từ đó đánh giá những kết quả đạt được và những hạn chế còn tồn tại.

- Đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng Y tế Bình Định.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Luận văn tập trung phân tích để làm rõ công tác giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Về không gian: luận văn nghiên cứu tại Trường Cao đẳng y tế Bình Định.

- Về thời gian: giai đoạn 3 năm từ năm 2018 - 2020.

5. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu

5.1. Phương pháp luận nghiên cứu

Luận văn được nghiên cứu trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, các quan điểm của Đảng, pháp luật của Nhà nước về giáo dục đào tạo, giáo dục lý luận chính trị, nâng cao ý thức chính trị.

5.2. Phương pháp nghiên cứu

Luận văn sử dụng kết hợp các phương pháp nghiên cứu sau: phương pháp phân tích số liệu, phương pháp tổng hợp, phương pháp sưu tầm tài liệu,

phương pháp điều tra xã hội học, phương pháp phỏng vấn.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn

6.1. Ý nghĩa lý luận

Đề tài là công trình nghiên cứu một cách sâu sắc, toàn diện về các vấn đề lý luận liên quan đến giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên, vai trò của giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên và những yếu tố tác động đến công tác giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trong các trường đại học, cao đẳng.

6.2. Ý nghĩa thực tiễn

Kết quả nghiên cứu đề tài có ý nghĩa thực tiễn cao khi đánh giá được những kết quả đạt được, những nguyên nhân và hạn chế đặt ra trong công tác giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên Trường Cao đẳng y tế Bình Định. Những giải pháp mà luận văn đề ra sẽ là những góp ý gợi mở cho cấp ủy, Ban giám hiệu, các Phòng, Bộ môn trong nhà trường, nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên.

Nghiên cứu của đề tài cũng có ý nghĩa tham khảo trong học tập, nghiên cứu cùng lĩnh vực.

7. Kết cấu luận văn

Ngoài phần mở đầu, danh mục tài liệu tham khảo, phụ lục, luận văn được kết cấu bởi 3 chương chính.

Chương 1: Lý luận về giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

Chương 2: Thực trạng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định

Chương 3: Mục tiêu, phương hướng và giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định

CHƯƠNG 1:

LÝ LUẬN VỀ GIÁO DỤC Ý THỨC CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN

1.1. Giáo dục ý thức chính trị và các yếu tố cấu thành giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

1.1.1. Giáo dục ý thức chính trị và giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

1.1.1.1. Giáo dục ý thức chính trị

- Khái niệm chính trị

Chính trị là một hiện tượng xã hội ra đời gắn liền với sự ra đời của giai cấp và Nhà nước. Trước khi chính trị học ra đời với tư cách là một khoa học (political science) nghiên cứu chính trị như một chỉnh thể, có đối tượng, phương pháp, khái niệm, phạm trù..., đã có rất nhiều các quan niệm, quan điểm, thậm chí là tư tưởng, học thuyết của các học giả khác nhau bàn về các khía cạnh của chính trị.

Khái niệm chính trị: Từ điển Triết học Liên Xô năm 1975 định nghĩa: Chính trị là “sự tham gia vào các công việc của Nhà nước, việc quy định những hình thức, nhiệm vụ, nội dung hoạt động của Nhà nước lĩnh vực bao hàm các vấn đề về chế độ nhà nước, quản lý đất nước, lãnh đạo các giai cấp, vấn đề đấu tranh đảng phái,... những lợi ích căn bản của các giai cấp và những quan hệ qua lại của các giai cấp biểu hiện ra trong chính trị. Chính trị cũng biểu hiện những quan hệ giữa các dân tộc và giữa các quốc gia”[31, tr. 190].

Từ điển Bách khoa Việt Nam xem “Chính trị là toàn bộ những hoạt động có liên quan đến các mối quan hệ giữa các giai cấp, giữa các dân tộc, các tầng lớp xã hội, mà cốt lõi của nó là vận động giành chính quyền, duy trì và sử dụng quyền lực Nhà nước, sự tham gia vào công việc Nhà nước, sự xác

định hình thức tổ chức, nhiệm vụ và nội dung hoạt động của Nhà nước”[32, tr.76].

Theo quan điểm của chủ nghĩa Mác – Lênin, bản chất của chính trị suy cho cùng là sự biểu hiện tập trung của kinh tế. Lênin chỉ rõ: “Chính trị là sự biểu hiện tập trung của kinh tế... chính trị không thể không chiếm địa vị hàng đầu so với kinh tế”[17, tr.44-52]. Nghiên cứu một cách nghiêm túc những quan điểm trước đó về chính trị, đồng thời đứng trên quan điểm duy vật biện chứng và duy vật lịch sử, các nhà kinh điển của chủ nghĩa Mác- Lênin đã đề xuất những nhận định đúng đắn về chính trị:

Một là, chính trị là lợi ích, là quan hệ lợi ích, là đấu tranh giai cấp trước hết vì lợi ích giai cấp. Chính trị xuất hiện cùng với sự ra đời của giai cấp và Nhà nước. Sự xuất hiện đó một mặt là công cụ để một giai cấp giữ vị trí thống trị nền sản xuất xã hội, mặt khác nhằm điều hoà và giải quyết mối quan hệ lợi ích giữa giai cấp đó với các giai tầng xã hội khác. Hoạt động chính trị chính là hoạt động thực tiễn của các giai cấp, vì lợi ích giai cấp.

Hai là, cái căn bản nhất của chính trị là việc tổ chức quyền lực nhà nước, là sự tham gia vào công việc Nhà nước, là định hướng cho nhà nước, xác định hình thức, nội dung, nhiệm vụ của Nhà nước. Quyền lực là vấn đề trung tâm của chính trị. Từ chỗ nắm quyền lực chính trị, người ta tổ chức ra bộ máy thực thi quyền lực đó là Nhà nước. Nhà nước cần phải tổ chức theo hình thức nào, vận động theo những mục tiêu, nội dung hoạt động của Nhà nước là gì. Công dân tham gia vào công việc của Nhà nước ra sao. Tất cả những điều đó là nội dung nòng cốt của chính trị.

Ba là, chính trị là biểu hiện tập trung của kinh tế. Đồng thời, chính trị không thể không chiếm vị trí hàng đầu so với kinh tế. Tất cả mọi hoạt động của nền kinh tế đều đặt dưới sự quản lý, điều tiết của một thể chế chính trị. Chính trị không thể không chiếm vị trí hàng đầu so với kinh tế biểu hiện ở chỗ: Thứ nhất, chính trị luôn là hoạt động đi trước, hoạt động tạo hành lang,

tạo môi trường cho kinh tế phát triển. Thứ hai, Chính trị có ổn định thì kinh tế mới có bước phát triển. Chính trị mất ổn định nền sản xuất xã hội sẽ bị đình trệ, ảnh hưởng nghiêm trọng tới an ninh quốc gia.

Bốn là, chính trị là lĩnh vực phức tạp, nhạy cảm nhất, liên quan tới vận mệnh hàng triệu người. Giải quyết những vấn đề chính trị vừa là khoa học, vừa là nghệ thuật. Chính trị không chỉ dừng lại ở việc làm thế nào để điều tiết một Nhà nước hoạt động, quản lý tất cả các mặt của đời sống xã hội, ban hành pháp luật...tức là hoạt động đối nội, mà còn liên quan đến quan hệ mang tính đa quốc gia, mang tầm vóc quốc tế, có ảnh hưởng lớn đến sự tồn vong của một quốc gia, tức là hoạt động đối ngoại. Do vậy vấn đề chính trị là hết sức phức tạp và nhạy cảm. Để giải quyết vấn đề chính trị đòi hỏi có cả kiến thức khoa học cùng sự uyên chuyên, khéo léo của nghệ thuật[16, tr.29-30].

Từ những phân tích trên có thể thấy, chính trị là toàn bộ những hoạt động liên quan đến các mối quan hệ giữa các giai cấp, giữa các dân tộc, các tầng lớp xã hội mà cốt lõi của nó là vấn đề giành chính quyền, duy trì và sử dụng quyền lực nhà nước, sự tham gia vào công việc của Nhà nước; sự xác định hình thức tổ chức, nhiệm vụ, nội dung hoạt động của Nhà nước. Chính trị còn được nhìn nhận là một quan hệ đặc trưng bởi quyền lực nhà nước cùng hài hòa với các lợi ích chung của xã hội.

Từ đây, chúng ta có thể rút ra kết luận khái quát về chính trị: Chính trị là hoạt động trong lĩnh vực quan hệ giữa các giai cấp, cũng như các dân tộc và các quốc gia với vấn đề giành, giữ, tổ chức và sử dụng quyền lực Nhà nước; là sự tham gia của nhân dân vào công việc của Nhà nước và xã hội, là hoạt động chính trị thực tiễn của giai cấp, các đảng phái chính trị, các nhà nước nhằm tìm kiếm những khả năng thực hiện đường lối và những mục tiêu đã đề ra nhằm thỏa mãn lợi ích.

- Khái niệm ý thức chính trị

Chủ nghĩa Mác - Lênin cho rằng: “Ý thức là sự phản ánh hiện thực

khách quan vào trong bộ óc con người một cách năng động và sáng tạo” [11, tr.24]. Ý thức là mặt tinh thần của đời sống xã hội, bao gồm những quan điểm, tư tưởng cùng những tình cảm, tâm trạng nảy sinh từ tồn tại xã hội và phản ánh tồn tại xã hội trong những giai đoạn phát triển nhất định. YTCT là một hình thái ý thức xã hội xuất hiện trong xã hội có giai cấp và nhà nước, phản ánh mối quan hệ chính trị, KT-XH giữa các giai cấp, dân tộc và quốc gia, cũng như thái độ của các giai cấp đối với quyền lực nhà nước. Đặc trưng của YTCT thể hiện trực tiếp và tập trung nhất lợi ích giai cấp.

Yếu tố cốt lõi của YTCT là những hiểu biết, nhận thức của một giai cấp về vị trí, đường lối, chiến lược, sách lược, nhiệm vụ trong sự phát triển của lịch sử. YTCT còn thể hiện ở sự nhận thức được nhu cầu, lợi ích chính trị. Với tính chất là một bộ phận của kiến trúc thượng tầng, YTCT là sự phản ánh quan hệ lợi ích kinh tế giữa các giai cấp, tập đoàn xã hội trên cơ sở thực tiễn hay đời sống chính trị nhất định, là một hình thái ý thức xã hội chịu sự chi phối của tồn tại xã hội và sự tác động của các hình thái ý thức xã hội khác.

Về bản chất, YTXH là sự biểu hiện cô đọng lợi ích kinh tế của giai cấp này hoặc giai cấp khác. Do đó, YTCT của giai cấp thống trị về kinh tế là ý thức, tư tưởng thống trị trong xã hội. Do nắm được cơ sở kinh tế, giai cấp thống trị giữ vai trò lãnh đạo kiến trúc thượng tầng, trong đó quan trọng nhất là bộ máy và sử dụng quyền lực nhà nước để thống trị xã hội. Đặc trưng của YTCT là thể hiện trực tiếp và tập trung nhất lợi ích giai cấp.

Do đó, có thể hiểu, YTCT là những tri thức kinh nghiệm và quan điểm tư tưởng, những cảm xúc, tình cảm của con người phản ánh quyền lợi, địa vị của giai cấp, phản ánh các quan hệ chính trị, kinh tế, xã hội giữa các giai cấp, dân tộc và các quốc gia.

- Khái niệm giáo dục ý thức chính trị

Giáo dục là một hoạt động hết sức quan trọng của con người, qua đó những kinh nghiệm, tri thức nhân loại tích lũy trong thực tiễn cuộc sống được

trao truyền, giúp nhân loại không ngừng bổ sung, phát triển tri thức mới. Nhờ giáo dục và thông qua giáo dục, con người ngày càng phát triển toàn diện, hoàn thiện nhân cách. Bao trùm lên tất cả là giáo dục giúp tạo nguồn nhân lực cho sự phát triển trong tương lai. Chính vì vậy, giáo dục được coi là yếu tố quyết định sự phát triển nhanh và bền vững, là nguồn “của cải nội sinh” của mỗi quốc gia. Năm 1994, tổ chức Văn hóa - Khoa học - Giáo dục của Liên hiệp quốc (UNESCO) đã ra tuyên bố: “Không có một sự tiến bộ và thành đạt nào có thể tách khỏi sự tiến bộ và thành đạt trong lĩnh vực giáo dục của quốc gia đó. Và những quốc gia nào coi nhẹ giáo dục hoặc không đủ tri thức và khả năng cần thiết để làm giáo dục một cách có hiệu quả thì số phận của quốc gia đó xem như đã an bài và điều đó còn tồi tệ hơn cả sự phá sản”[3].

Theo từ điển Giáo dục học thì giáo dục được định nghĩa như sau: “Giáo dục là hoạt động hướng tới con người thông qua một hệ thống các biện pháp tác động nhằm truyền thụ bằng tri thức và khái niệm, rèn luyện kỹ năng và lối sống bồi dưỡng tư tưởng và đạo đức cần thiết cho đối tượng giúp hình thành và phát triển năng lực, phẩm chất, nhân cách phù hợp với mục đích, mục tiêu chuẩn bị cho đối tượng tham gia hoạt động sản xuất và đời sống xã hội” [16, tr.38].

Giáo dục có nội hàm rất rộng, nên được hiểu theo nhiều nghĩa khác nhau. Theo nghĩa rộng, giáo dục được hiểu là quá trình trao đổi và chuyển giao tri thức của con người theo một quy củ đã được định sẵn. Hiểu theo nghĩa hẹp, giáo dục là một quá trình hình thành nên nhân cách của con người dưới ảnh hưởng của hoạt động có mục đích của nhà giáo dục.

Theo chủ tịch Hồ Chí Minh, giáo dục có vai trò hết sức to lớn trong việc cải tạo con người cũ, xây dựng con người mới. Người nói: “*Thiện, ác vốn chẳng phải là bản tính cố hữu, phần lớn đều do giáo dục mà nên*” [21, tr.11]. Trong tư tưởng của Hồ Chí Minh về giáo dục, Người thường xuyên quan tâm tới công tác giáo dục lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên và các

tầng lớp nhân dân. Những quan điểm của Người về giáo dục lý luận chính trị mãi mãi soi sáng công tác giáo dục lý luận chính trị của Đảng.

Sớm nhìn thấy vai trò của công tác giáo dục lý luận chính trị, Người chỉ rõ: *"Tất cả các đảng viên phải cố gắng học tập, coi việc học tập lý luận chính trị là nhiệm vụ quan trọng của mình"*[22, tr. 16]. Với Hồ Chí Minh, đối tượng học tập lý luận chính trị trước hết là cán bộ, đảng viên, hội viên các đoàn thể, cán bộ các ngành chuyên môn của chính quyền. Theo Người, cán bộ là những người đem chính sách của Đảng, của Chính phủ giải thích cho dân chúng hiểu rõ và thi hành, đồng thời cũng đem tình hình của quần chúng báo cáo cho Đảng để đặt chính sách cho đúng. Cán bộ là gốc của mọi công việc. Do đó, Người khẳng định huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng. Người cho rằng, công tác giáo dục lý luận chính trị của Đảng tiên phong phải đạt trình độ tiên phong: *"Đảng muốn vững phải có chủ nghĩa làm cốt, trong Đảng ai cũng phải hiểu, ai cũng phải theo chủ nghĩa ấy. Đảng mà không có chủ nghĩa cũng như người không có trí khôn, tàu không có bàn chỉ nam"*[22, tr.34]. Bên cạnh đó, giáo dục lý luận chính trị cần phải định hướng cho nhận thức tư tưởng, mục tiêu và con đường đi lên của các dân tộc. Trong tác phẩm "Đường Kách mệnh" Hồ Chí Minh khẳng định: *"Không có lý luận cách mệnh, thì không có cách mệnh vận động... Chỉ có theo lý luận cách mệnh tiên phong, đảng mới làm nổi cách mệnh tiên phong"* [22, tr.34].

Có thể thấy, nhu cầu chính trị là những đòi hỏi của chủ thể muốn có môi trường, điều kiện chính trị đáp ứng sự phát triển nhiều mặt của mình. Đối tượng của nhu cầu chính trị là quyền lực chính trị và những nhân tố của quyền lực đó. Do vậy, lợi ích chính trị là những nhân tố, những hình thức, những điều kiện chính trị thỏa mãn được nhu cầu chính trị của chủ thể. Xét sâu xa, mọi lợi ích chính trị đều nhằm đạt đến lợi ích kinh tế. Bởi các nhu cầu về lợi ích kinh tế luôn đòi hỏi một cách khách quan việc thực hiện chúng thông qua những điều kiện hình thức và phương pháp của chính trị. Và như vậy, các nhu

cầu và lợi ích kinh tế phản ánh bằng nhu cầu và lợi ích chính trị. Điều này cho thấy để hiểu được lợi ích chính trị “chủ thể phải có một trình độ nhận thức chính trị”.

Qua phân tích trên đây, có thể hiểu giáo dục ý thức chính trị là các phương thức, hoạt động có mục đích của nhà nước, nhằm tuyên truyền, phổ biến tư tưởng, đường lối của Đảng cầm quyền tới nhân dân, tác động vào nhận thức để tạo ra sự tự giác của quần chúng về các nhu cầu và lợi ích chính trị.

1.1.1.2. Giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên và vai trò của hoạt động giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

- Khái niệm giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

Sinh viên Việt Nam hiện nay là một bộ phận học sinh, thanh niên được lớn lên và học tập trong hệ thống giáo dục phổ thông của nước Cộng hòa XHCN Việt Nam nên tất yếu có YTCT và ý thức đó tiếp tục phát triển trong những năm học tiếp theo. YTCT của sinh viên là YTCT xã hội chủ nghĩa của những thanh niên đang học tập, rèn luyện tại các trường đại học và cao đẳng, là hạt nhân đời sống chính trị tư tưởng của sinh viên, phản ánh chất lượng và giá trị của sinh viên về mặt giác ngộ giai cấp công nhân, giác ngộ dân tộc. YTCT của sinh viên Việt Nam được kế thừa và phát triển từ những giá trị văn hoá quý báu của dân tộc, được vận động và phát triển trong môi trường kinh tế, chính trị của đất nước, của việc giáo dục – đào tạo của các trường đại học và cao đẳng ở mỗi giai đoạn nhất định. Sự phát triển của ý thức đó được thực hiện bởi hoạt động tích cực, chủ động của sinh viên và bị chi phối bởi nội dung và phương pháp đào tạo trong các trường cũng như các điều kiện khách quan khác [29].

Bên cạnh đó, sinh viên còn là một tầng lớp xã hội có trình độ học vấn, hoạt động có mục đích tổ chức theo chương trình nhất định để thực hiện vai trò chuyên môn cao trong lĩnh vực sáng tạo tinh thần. Nếu xét từ một cá nhân

đến một nhóm và một cộng đồng thì sinh viên là một cấp độ mới của sự phát triển toàn diện. Tuy nhiên, họ cũng là nhân tố chịu sự tác động nhiều mặt, trong đó có cả nhân tố truyền thống và nhân tố đương đại; hơn nữa, do họ còn đang trong lứa tuổi thanh niên cho nên đối với quá khứ thường không sâu tỏ. Vì vậy, sinh viên dễ có cách nhìn nhận và đánh giá theo cảm tính, thậm chí phiến diện, cực đoan.

Đối với hiện tại, sinh viên có điều kiện tiếp xúc trực tiếp với các giá trị của xã hội hiện đại, có xu hướng thoát ra các giới hạn truyền thống để hòa nhập vào các yếu tố của cuộc sống hiện đại. Đối với tương lai họ có những hoài bão ước mơ, thậm chí lý tưởng hoá tương lai. Tuy nhiên, do tuổi đời còn non trẻ, ít trải nghiệm cuộc sống nên không ít sinh viên dễ thất vọng và chán nản, thậm chí hoài nghi. Bởi vậy, họ là một tầng lớp nhạy cảm và dễ bị tổn thương. Sinh viên là tầng lớp được hưởng một nền giáo dục đào tạo bậc cao nên phần lớn sinh viên có ý thức rèn luyện vì ngày mai lập thân, lập nghiệp. Tuy nhiên, có một bộ phận sinh viên thiếu ý thức trong học tập, sống buông thả, thậm chí vi phạm pháp luật.

Trong những năm qua, các trường đại học và cao đẳng ở nước ta đã đào tạo được nhiều sinh viên có chuyên môn giỏi, có phẩm chất chính trị, đạo đức tốt đáp ứng được những yêu cầu của đất nước trong thời kì đổi mới [17]. Song bên cạnh đó, còn một bộ phận sinh viên cũng bộc lộ không ít những hạn chế, yếu kém, trong đó có sự yếu kém về YTCT, ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả đào tạo và sự phát triển nhân cách sinh viên. Một điều dễ nhận thấy ở sinh viên nữa là họ là một tầng lớp thích tìm tòi ý nghĩa của cuộc sống, luôn xác định cho mình một xu hướng nghề nghiệp một cách rõ ràng, bởi vì trong quá trình học tập ở bậc đại học sinh viên được tiếp cận những tri thức từ các môn khoa học, tham gia vào các hoạt động khác nhau của đời sống xã hội nên xu hướng nghề nghiệp của sinh viên tiếp tục được khẳng định.

Từ sự phân tích trên có thể hiểu: Giáo dục ý thức chính trị cho sinh

viên là hoạt động tuyên truyền, giảng dạy của các chủ thể để giúp cho sinh viên lĩnh hội và vận dụng một cách sáng tạo những lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước cùng những tinh hoa tư tưởng chính trị của dân tộc và nhân loại nhằm hình thành thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cách mạng, phương pháp tư duy biện chứng, phương pháp hành động khoa học, góp phần phát huy tính tích cực của sinh viên trong học tập và rèn luyện vì ngày mai lập thân, lập nghiệp; vì hạnh phúc của bản thân và tiền đồ của dân tộc.

- Nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

Chất lượng nói chung và chất lượng đào tạo nói riêng là những thuật ngữ khái niệm cơ bản được nhìn nhận ở nhiều góc độ khác nhau. Chất lượng luôn là vấn đề quan trọng nhất của tất cả các cơ sở giáo dục, và việc phấn đấu nâng cao chất lượng đào tạo bao giờ cũng được xem là nhiệm vụ quan trọng nhất của bất kỳ cơ sở giáo dục nào. Mặc dù có tầm quan trọng như vậy nhưng chất lượng vẫn là một khái niệm khó định nghĩa, khó xác định, khó đo lường.

Thuật ngữ chất lượng được hiểu là “cái làm nên phẩm chất, giá trị của sự vật”, hoặc là “cái tạo nên bản chất sự vật, làm cho sự vật này khác sự vật kia”[33].

Theo quan điểm triết học, chất lượng hay sự biến đổi về chất là kết quả của quá trình tích lũy về lượng tạo nên những bước nhảy vọt về chất của sự vật và hiện tượng[31, tr.36].

Trong lĩnh vực đào tạo, chất lượng đào tạo với đặc trưng sản phẩm là “con người lao động” có thể hiểu là kết quả của quá trình đào tạo và được thể hiện cụ thể ở các phẩm chất, giá trị nhân cách và giá trị sức lao động hay năng lực hành nghề của người tốt nghiệp tương ứng với mục tiêu đào tạo của từng ngành trong hệ thống đào tạo[18].

Có nhiều quan điểm về chất lượng giáo dục đào tạo, có quan điểm theo hướng nguồn lực, cho rằng chất lượng giáo dục thể hiện ở đầu vào, đội ngũ

giảng dạy, cơ sở vật chất và nguồn tài chính. Có quan điểm lại cho rằng chất lượng giáo dục thể hiện thông qua đầu ra tức mức độ đáp ứng công việc của người học sau tốt nghiệp. Quan điểm khác lại cho rằng chất lượng giáo dục xác định bằng giá trị gia tăng mà trường học đem lại cho người học, hay bằng giá trị học thuật, văn hóa tổ chức riêng [30, tr.160-181].

Hoạt động giáo dục lý luận chính trị có vai trò quan trọng trong định hướng tư tưởng, hành vi cho sinh viên từ trên ghế nhà trường, là sự tiếp nối một bậc cao hơn những kiến thức LLCT từ phổ thông, góp phần hoàn thiện nhân cách, hiểu biết, niềm tin và lòng yêu nước của sinh viên với đất nước. Chính vì vậy, việc không ngừng nâng cao chất lượng hoạt động giáo dục YTCT cho sinh viên là việc làm quan trọng, được định hướng rõ ràng trong hệ thống giáo dục nước ta. Đây là hoạt động đồng bộ từ các cấp quản lý, các bộ phận trong nhà trường tới chính bản thân sinh viên và các hoạt động trong nhà trường.

Qua những phân tích trên có thể đưa ra khái niệm sau: Nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên là hoạt động thường xuyên, có mục đích của các bộ phận trong nhà trường, nhằm mục tiêu ngày càng hoàn thiện kiến thức, củng cố, tăng cường hiểu biết, niềm tin của sinh viên vào lý tưởng của Đảng, chủ trương, chính sách của đất nước.

-Vai trò của giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

Giáo dục YTCT góp phần phát triển sinh viên một cách toàn diện. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có con người XHCN”[1, tr.47]. Đức và tài là hai mặt của cùng một nhân cách con người, là những nội dung không thể thiếu trong giáo dục con người toàn diện. Mục đích cuối cùng của giáo dục toàn diện nhằm tạo ra lớp người có năng lực và phẩm chất đáp ứng yêu cầu thời đại. Hồ Chí Minh xác định: “Trong việc giáo dục và học tập, phải chú trọng đủ các mặt: đạo đức cách mạng, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, văn hoá, kỹ thuật, lao động và sản xuất”[2, tr.33]. Giáo dục

YTCT cho sinh viên là một trong những nội dung quan trọng trong công tác giáo dục toàn diện của các trường đại học và cao đẳng, bởi ngoài kiến thức chuyên môn, sinh viên rất cần được trau dồi tư tưởng, đạo đức, lối sống, bồi dưỡng lòng yêu nước, sự quan tâm tới cộng đồng... Nhờ đó, giúp họ dần tạo lập và kiên định lập trường và bản lĩnh chính trị. Đây là một công tác quan trọng, là tiền đề để chúng ta có thể đào tạo ra một thế hệ cán bộ mới vừa giỏi chuyên môn, vừa vững vàng về lập trường chính trị, có đạo đức cách mạng, từ đó đưa đất nước phát triển lên tầm cao mới trong thời kì đẩy mạnh hội nhập quốc tế.

Giáo dục YTCT cho sinh viên hiện nay giúp sinh viên có được lòng tự hào, niềm tin, ý chí bản lĩnh kiên cường và tầm nhận thức sâu rộng, vượt qua khó khăn của cuộc sống và trước những âm mưu phá hoại của kẻ thù, bảo vệ lí tưởng cao đẹp của mình. Trong giai đoạn hiện nay, Đảng và Nhà nước ta chủ trương mở cửa hội nhập, tiếp thu những tinh hoa tiên tiến của nhân loại nhưng vẫn giữ gìn bản sắc của dân tộc Việt Nam. Vì vậy, phát triển YTCT cho sinh viên không chỉ có vai trò giúp sinh viên kế thừa và phát huy truyền thống của dân tộc mà còn tiếp thu tinh hoa của thời đại, của bản chất quốc tế vô sản, hiểu về vấn đề thời sự, vấn đề đấu tranh trên thế giới, từ đó giúp sinh viên có cái nhìn tổng quát khi ra trường dù các em có làm việc trên cương vị nào, ở nơi đâu vẫn luôn luôn tự hào về dân tộc Việt Nam, về đất nước Việt Nam.

Giáo dục YTCT cho sinh viên hiện nay là một nội dung quan trọng trong chiến lược giáo dục – đào tạo của các trường đại học và cao đẳng để đào tạo những người kế tục sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa vừa “hồng”, vừa “chuyên”, phục vụ tốt cho sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Bởi vì, YTCT có vai trò rất quan trọng đến sự phát triển nhân cách của sinh viên, nó định hướng, chi phối mọi hoạt động của con người, biến thành hành vi, hành động cách mạng, đảm bảo cho sinh viên

luôn vững vàng trước mọi biến động của cuộc sống, không hoang mang, dao động, hoàn thành tốt nhiệm vụ học tập và rèn luyện tại trường. Chính vì vậy, giáo dục YTCT cho sinh viên Việt Nam hiện nay là tất yếu, cần thiết vừa là mục tiêu, vừa là động lực nhằm nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo tại các trường đại học và cao đẳng.

Giáo dục ý thức chính trị là hoạt động nhằm nâng cao trình độ lý luận chính trị, củng cố niềm tin vào tiền đề cách mạng trên cơ sở khoa học, xác lập các công cụ nhận thức, nhằm giải quyết các vấn đề do thực tiễn đặt ra. Giáo dục ý thức chính trị là hoạt động có chủ đích của các Đảng Cộng sản nhằm xác lập thế giới quan khoa học trên lập trường của chủ nghĩa Mác - Lênin. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: giáo dục ý thức chính trị là truyền bá chủ nghĩa Mác - Lênin, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước tới cán bộ, đảng viên và nhân dân nhằm tạo ra sự thống nhất về tư tưởng, nâng cao nhận thức chính trị, phẩm chất cách mạng và năng lực hoạt động thực tiễn của họ, hướng dẫn họ vận dụng những hiểu biết ấy vào cuộc sống.

1.1.2. Các yếu tố cấu thành giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

1.1.2.1. Chủ thể giáo dục ý thức chính trị

- Đảng ủy, Ban Giám hiệu nhà trường

Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường là người lãnh đạo về chính trị tư tưởng trong nhà trường, quản lý công tác chuyên môn và công tác hành chính, chính vì vậy hoạt động giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên cũng phải được đội ngũ này định hướng, tạo môi trường thuận lợi cho việc nâng cao chất lượng giáo dục YTCT cho sinh viên.

Tuy không trực tiếp tham gia vào công tác giáo dục YTCT cho sinh viên nhưng Đảng ủy chính là nơi định hướng thông tin, nắm bắt và định hướng dư luận xã hội, cung cấp thông tin và chỉ đạo về quan điểm, đường lối giáo dục YTCT cho sinh viên theo từng thời kỳ, từng hoàn cảnh. Ban Giám hiệu nhà trường là bộ phận lãnh đạo cao nhất, trực tiếp phê duyệt thể chế hóa

các nội quy, quy định, kỷ cương nền nếp trong nhà trường, xây dựng môi trường lành mạnh, tổ chức chỉ đạo thực hiện các hoạt động giáo dục YTCT cho sinh viên.

- Sự phối hợp giữa các phòng chức năng và các tổ chức Đoàn thể trong nhà trường.

Đóng vai trò quan trọng không kém trong việc tổ chức các hoạt động giáo dục YTCT cho sinh viên đó là các phòng ban như Phòng Đào tạo, Phòng Công tác học sinh, sinh viên và tổ chức Đoàn thể trong nhà trường như Đoàn thanh niên, Hội sinh viên.

Từ môi trường phổ thông lên môi trường đào tạo chuyên nghiệp, sinh viên phải làm quen với môi trường giáo dục mới cũng như nâng cao lên một mức độ mới về YTCT. Các Bộ môn, Phòng chức năng trong nhà trường là nơi tổ chức hoạt động học tập, rèn luyện cho sinh viên trong đó phải nắm bắt những diễn biến trong suy nghĩ, tư tưởng của sinh viên để điều chỉnh kịp thời. Sẽ không thể thực hiện được nếu các chủ thể trên không phối hợp cùng các tổ chức Đoàn thể thực hiện các hoạt động này, trong đó có giáo dục YTCT cho sinh viên.

Đoàn thanh niên, Hội sinh viên là tập hợp đội ngũ có uy tín trong sinh viên, tổ chức các phong trào hoạt động gắn liền với định hướng, chủ trương được Đảng ủy, Ban Giám hiệu đề ra đồng thời cũng có sự chủ động trong tham mưu, hướng dẫn, tiến hành công tác thanh niên. Phối hợp cùng các Phòng chức năng, đưa lý tưởng, đạo đức cách mạng vào lối sống, suy nghĩ của sinh viên, chuyển tải các thông tin tuyên truyền đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, của ngành và nhà trường tới sinh viên. Chính vì vậy đội ngũ này cũng tham gia tích cực vào hoạt động giáo dục YTCT cho sinh viên.

- Giảng viên thực hiện nhiệm vụ giáo dục ý thức chính trị

Trong thời đại hiện nay với xu thế hội nhập, quốc tế hóa, toàn cầu hóa

làm cho sự giao lưu diễn ra trên nhiều mặt. Quá trình này vừa đem lại nhiều cơ hội cho sự phát triển của đất nước, đồng thời cũng đặt ra nhiều thử thách. Sinh viên là thế hệ trẻ có sức khỏe, tri thức, sẵn sàng dấn thân, xong còn ít kinh nghiệm, khó tránh khỏi những dao động về lập trường chính trị, chưa xây dựng được bản lĩnh chính trị vững vàng trước những biến đổi phức tạp của thời cuộc. Qua đó người giảng viên giảng dạy các môn lý luận chính trị cần phải hiểu rõ trách nhiệm của mình là cần bồi dưỡng niềm tin, tri thức cho sinh viên, giúp các em xây dựng bản lĩnh chính trị vững vàng. Mỗi giảng viên cần thực hiện tốt Kết luận số 94-KL/TW, ngày 28-3-2014, của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tiếp tục đổi mới học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân để xây dựng bản lĩnh chính trị cho sinh viên ngay từ trên ghế nhà trường. Trong quá trình giảng dạy người dạy phải trang bị kiến thức, trang bị kỹ năng, phương pháp tư duy, phương pháp phát hiện vấn đề cho người học, xây dựng và thực hành các tình huống chính trị, giúp sinh viên tiếp thu nhanh và vận dụng sáng tạo kiến thức lý luận chính trị được học vào thực tiễn. Cần khắc phục những thiếu sót trong dạy học các môn lý luận chính trị trong các trường đại học, cao đẳng thời gian qua khi chưa chú trọng việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho sinh viên. Khi sinh viên vừa có tri thức vừa có lập trường, bản lĩnh chính trị vững vàng sẽ góp phần không nhỏ vào sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tương lai.

Sau khi người giảng viên đã nhận thức được trách nhiệm của mình trong việc cần thiết phải xây dựng bản lĩnh chính trị cho sinh viên, người giảng viên cần tiếp tục làm cho sinh viên hiểu rõ tầm quan trọng của việc xây dựng bản lĩnh chính trị cho chính bản thân mình. Cần làm cho sinh viên hiểu rằng bản lĩnh là cần thiết cho mỗi người trong cuộc sống hàng ngày, bản lĩnh chính trị của sinh viên là cần thiết, là quyết định con đường phát triển tương lai của cả đất nước bởi sinh viên là lực lượng nắm giữ vận mệnh tương lai của dân tộc. Vì vậy, nếu lập trường tư tưởng, bản lĩnh chính trị không vững vàng,

dễ dao động khi đứng trước những khó khăn thử thách thì sẽ lái con thuyền của đất nước đi về đâu? Thiếu bản lĩnh chính trị sinh viên sẽ dễ bị lôi kéo vào các âm mưu chính trị, chiến lược “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch. Khi đó, người sinh viên đã không làm tròn trách nhiệm của mình với Tổ quốc, không phát huy được truyền thống yêu nước hào hùng của dân tộc, mặt khác còn khiến cho dân tộc rơi vào tình trạng mất ổn định chính trị, thậm chí lâm vào tình thế nguy hiểm.

Thông qua môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh giảng viên giúp sinh viên không chỉ hiểu về gia đình, sự nghiệp hay những quan điểm của Hồ Chí Minh, mà quan trọng hơn là giúp sinh viên có thể học tập và hành động theo tư tưởng của Người. Việc thực hiện Chỉ thị 03-CT/TW của Bộ Chính trị (khóa XI) về “Tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” đã và đang trở thành đợt sinh hoạt chính trị sâu rộng, thiết thực trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân. Đối với sinh viên, đó còn là động lực để rèn đức, luyện tài theo tiêu chí con người mới XHCN, đáp ứng yêu cầu nguồn nhân lực chất lượng cao của công cuộc CNH, HĐH đất nước. Tuy nhiên, để việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh trong sinh viên đạt hiệu quả mong muốn giảng viên cần tiếp tục đẩy mạnh tuyên truyền giáo dục sâu rộng cho sinh viên về ý nghĩa, sự cần thiết của việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, làm cho họ nhìn nhận, tiếp cận vấn đề này như một xu thế khách quan, tạo cơ sở trong xây dựng động cơ, tính tích cực để chủ động học tập và làm theo tấm gương đạo đức của Người một cách có hiệu quả. Giảng viên tăng khả năng truyền đạt, “tiếp lửa” cho sinh viên; đồng thời, chú trọng việc thảo luận, kiểm tra đánh giá kết quả môn học đồng thời định hướng, gợi mở cho sinh viên tự soi, tự ngắm để điều chỉnh những nhận thức, hành vi “lệch chuẩn”... Làm tốt công tác sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm, biểu dương, khen thưởng kịp thời những tập thể, cá nhân có thành tích cao trong thực hiện phong trào, nhằm nhân rộng các điển hình tiên

tiền trong sinh viên.

1.1.2.2. Đối tượng giáo dục ý thức chính trị

Sinh viên là lực lượng đông đảo, chủ nhân của đất nước trong tương lai, giữ vai trò quan trọng đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Phần lớn sinh viên đều có lòng yêu nước nồng nàn, nhận thức đúng đắn và tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, công cuộc đổi mới đất nước, có ước mơ, hoài bão, lý tưởng lớn, không ngừng khắc phục khó khăn, nỗ lực phấn đấu vươn lên để trở thành những công dân hữu ích cho xã hội,... Tuy nhiên, trong tình hình hiện nay một bộ phận sinh viên còn hạn chế về nhận thức chính trị, thiếu niềm tin, có thái độ học tập chưa đúng đắn, còn phát sinh thói hư, tật xấu, không quan tâm đến các vấn đề chính trị xã hội chung của đất nước mà ích kỷ nghĩ cho bản thân, dễ bị lôi kéo. Việc giáo dục YTCT cho sinh viên vì thế có ý nghĩa quan trọng trong việc nâng cao tri thức của sinh viên về quyền lợi, địa vị và quan hệ giai cấp, dân tộc, quốc gia, những tri thức về con đường cách mạng, về chế độ mà Đảng và nhân dân ta đang thực hiện.

Khi có trình độ nhận thức nhất định sinh viên mới có thể hiểu, đánh giá được những tư tưởng, luận điệu xuyên tạc, quan điểm sai trái, đi ngược với chuẩn mực đạo đức chung, với đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước. Từ đó, sinh viên có hành động phản bác lại, đấu tranh với những hành động sai trái, những suy nghĩ sai lệch, củng cố niềm tin vào chế độ xã hội chủ nghĩa (XHCN), vào con đường cách mạng đi lên XHCN ở nước ta. Sinh viên cũng chính là người đóng góp cho công cuộc CNH, HĐH đất nước, đưa đất nước đi lên con đường XHCN nên khi không có niềm tin, không có chính kiến vững vàng, kiên định sẽ dễ dẫn tới bi quan, dao động, mất phương hướng chính trị trong những thời điểm khó khăn, gay go, phức tạp của các vấn đề chính trị xã hội trong nước và quốc tế, dễ bị kẻ thù lợi dụng để tuyên truyền phản động.

Hiện nay, cách mạng khoa học và công nghệ đang phát triển mạnh mẽ, làm thay đổi căn bản mọi mặt đời sống xã hội, xu thế mở cửa, hội nhập kinh

tế giữa các quốc gia ảnh hưởng không nhỏ đến đời sống kinh tế, xã hội, chính trị nước ta. Là đội ngũ năng động, tương lai của đất nước, sinh viên càng phải có kiến thức lý luận chính trị vững vàng, YTCT kiên định nhằm phục vụ cho sự nghiệp chung của đất nước, bảo vệ thành quả của cách mạng đã đạt được. Vì vậy, các nội dung giáo dục YTCT cho sinh viên cần tập trung vào các vấn đề sau:

Thứ nhất, giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên nhằm trang bị thế giới quan duy vật biện chứng, nhân sinh quan cách mạng và khoa học của chủ nghĩa Mác – Lênin.

Giáo dục thế giới quan, nhân sinh quan khoa học, cách mạng cho sinh viên, tạo cho sinh viên niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng, kiên định đi theo con đường mà Đảng và Bác Hồ và nhân dân đã lựa chọn là độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội để xác định phương hướng lập thân, lập nghiệp; có mục tiêu lý tưởng phấn đấu rõ ràng, có năng lực trong giải quyết mọi nhiệm vụ một cách độc lập, sáng tạo, có hiệu quả; luôn luôn có tình cảm cách mạng và ý chí vững vàng vượt qua mọi khó khăn thử thách trong học tập tại trường và rèn luyện trong thực tiễn. Giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên vừa tuân theo quy luật nhận thức, vừa chịu sự chi phối của cuộc đấu tranh trên lĩnh vực tư tưởng lý luận. Đây là một đặc điểm của nhận thức chính trị, đòi hỏi sinh viên tích cực tham gia học tập, rèn luyện trong môi trường đào tạo tại nhà trường để nâng cao nhận thức của mình phát triển những cái mình có được từ trước, đã trở thành bản năng, kỹ năng nằm tàng sâu của ý thức, thành những tri thức khoa học phản ánh trình độ cao.

Thứ hai, giáo dục ý thức chính trị nhằm làm cho sinh viên thấm nhuần và thực hiện đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, sẵn sàng chiến đấu bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên phải làm cho sinh viên thấm nhuần đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước,

hăng hái thi đua học tập, lao động, xung kích đi đầu thực hiện các chủ trương, chính sách. Đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước là kết quả vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn cách mạng nước ta. Giáo dục đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước giúp sinh viên hiểu sâu sắc hơn về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, nhận thức đầy đủ hơn quy luật khách quan của sự phát triển đất nước cũng như quyền lợi và trách nhiệm của mình đối với sự nghiệp cách mạng Việt Nam. Sẽ là sai lầm nếu chỉ chú ý giáo dục cho sinh viên những kiến thức văn hóa đơn thuần, mà không coi trọng đến việc giáo dục cho sinh viên thấy rõ những thành công, hạn chế và những khó khăn thử thách trong quá trình thực hiện đường lối đổi mới của Đảng, và trách nhiệm của mỗi sinh viên trong việc thực hiện nghĩa vụ học tập và xây dựng đất nước.

Củng cố niềm tin vào Đảng, vào công cuộc đổi mới còn đồng nghĩa với việc sinh viên tự gắn bó mình với cộng đồng, với xã hội, đúng như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ “hiểu chủ nghĩa Mác - Lênin là phải sống có tình, có nghĩa. Nếu thuộc bao nhiêu sách mà sống không có tình, có nghĩa thì sao gọi là hiểu biết chủ nghĩa Mác - Lênin được” [1. tr.554]. Đối với mỗi sinh viên, bên cạnh trình độ chuyên môn tốt để thích ứng với sự phát triển của thời đại còn cần phải có đạo đức trong sáng, lối sống lành mạnh, trung thực, có nhân cách cao đẹp, phải vừa hồng vừa chuyên, vừa có đức vừa có tài. Có như vậy sinh viên mới trở thành những người có ích cho xã hội, góp phần vào sự nghiệp xây dựng thành công chế độ xã hội mới - chế độ xã hội chủ nghĩa ở nước ta.

Thứ ba, giáo dục ý thức chính trị góp phần định hướng đúng đắn cho sinh viên về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, đồng thời góp phần hình thành nâng cao và hoàn thiện nhân cách cho sinh viên

Giáo dục ý thức chính trị cần phải làm cho sinh viên có nhận thức đúng

đến về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, hiểu được đây là con đường phát triển tất yếu của dân tộc. Mục tiêu này được Hồ Chí Minh và Đảng ta khẳng định ngay từ khi Đảng ra đời, nó vừa phù hợp với xu thế phát triển của xã hội loài người, vừa đáp ứng nguyện vọng thiết tha của đông đảo tầng lớp nhân dân Việt Nam. Trong bối cảnh hiện nay, khi đất nước bước vào quá trình hội nhập, cách mạng nước ta đang đứng trước thời cơ và vận hội lớn, nhưng cũng có nhiều thách thức và nguy cơ, thì vấn đề độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội phải được xem như mục tiêu song hành. Liên quan đến công tác giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên, có thể kể đến bốn nguy cơ đó là: lệch hướng xã hội chủ nghĩa; diễn biến hòa bình; đánh mất bản sắc văn hóa dân tộc và nạn tham nhũng. Chỉ có kiên định với định hướng chủ nghĩa xã hội, chúng ta mới có thể tránh được những nguy cơ trên và mới có độc lập dân tộc thực sự.

Giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên là giáo dục niềm tin tưởng ở tương lai của đất nước, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng. Khi có niềm tin cách mạng sẽ có tác động tích cực đến nhận thức và thái độ của sinh viên. Có niềm tin cách mạng sinh viên sẽ có định hướng, có ý thức phấn đấu tốt, hành động mạnh mẽ, kiên quyết, tự giác, không thụ động. Ngược lại, nếu sinh viên không có niềm tin vào sự nghiệp cách mạng thì sẽ nảy sinh thái độ thụ động, thờ ơ, dễ đánh mất lý tưởng. Do đó, thái độ tích cực đối với sự nghiệp cách mạng như một yêu cầu không thể thiếu trong ý thức chính trị của sinh viên nước ta trong giai đoạn hiện nay.

Thứ tư, giáo dục cho sinh viên có được lòng tự hào dân tộc, niềm tin, ý chí, bản lĩnh kiên cường và tầm nhận thức sâu rộng trước những âm mưu phá hoại của kẻ thù

Giáo dục truyền thống dân tộc cho sinh viên là nội dung quan trọng trong giáo dục ý thức chính trị. Truyền thống dân tộc Việt Nam được hình thành trong điều kiện tự nhiên, xã hội và lịch sử, làm nên những bản sắc riêng

cho dân tộc Việt Nam. Trải qua bao thế hệ, truyền thống văn hóa, bản sắc dân tộc Việt Nam được giữ gìn, vun đắp và ngày càng phát triển phong phú. Giáo dục truyền thống dân tộc cho sinh viên là việc làm có ý nghĩa sâu sắc, góp phần nâng cao ý thức chính trị, nâng cao trách nhiệm của sinh viên trong việc giữ gìn và phát huy bản sắc truyền thống văn hóa của dân tộc lên một tầm cao mới, phù hợp với xu thế phát triển của thời đại.

Công tác giáo dục ý thức chính trị là công tác giáo dục con người, tác động đến tư tưởng, tình cảm, đạo đức của sinh viên, giúp họ nâng cao trình độ chính trị, tinh thần tự giác và tính tích cực trong sự nghiệp giáo dục nước nhà. Giáo dục ý thức chính trị hướng vào mục tiêu giáo dục cho sinh viên có lòng yêu nước nồng nàn, trung thành với Tổ quốc, hình thành hệ thống giá trị với những nội dung mới phù hợp với sự biến đổi và phát triển của đất nước. Đó là biến những giá trị đề cao tinh thần hy sinh xả thân vì dân, vì nước trong lịch sử hào hùng của dân tộc thành giá trị với nội dung mới là phải làm tất cả những gì để cho dân giàu nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh; phát huy ý thức cộng đồng, truyền thống đoàn kết, khai thác mọi tiềm năng lợi thế của đất nước; trong học tập không chỉ là chăm chỉ, cần cù mà còn phải gắn với tri thức khoa học, có tinh thần trách nhiệm, là phải chú ý đến năng suất, chất lượng, hiệu quả... Với tất cả những nhận thức mới về hệ thống giá trị sẽ có tác dụng rất lớn đối với sinh viên, giúp cho họ hình thành nếp nghĩ, lối sống, phong cách mới đáp ứng yêu cầu sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Thứ năm, giáo dục các giá trị đạo đức, lý tưởng, lối sống cách mạng cho sinh viên, góp phần hình thành và hoàn thiện nhân cách con người mới xã hội chủ nghĩa, con người phát triển toàn diện

Đối với mỗi sinh viên, bên cạnh trình độ chuyên môn tốt để thích ứng với sự phát triển của thời đại, cần phải có đạo đức trong sáng, lối sống lành mạnh, trung thực, nhân cách cao đẹp, có bản lĩnh chính trị vững vàng, tự lập,

tự chủ, có hoài bão và ước mơ, năng động và sáng tạo bước vào cuộc sống. Để hình thành nhân cách con người mới xã hội chủ nghĩa ở sinh viên không thể một sớm, một chiều mà phải thông qua quá trình giáo dục toàn diện trong suốt thời gian ngồi trên ghế nhà trường và suốt cuộc đời. Mỗi môn khoa học được giảng dạy trong nhà trường đều có vai trò riêng của mình trong việc giáo dục và phát triển nhân cách cho sinh viên; trong đó, giáo dục ý thức chính trị đóng vai trò quan trọng để hình thành và hoàn thiện nhân cách con người mới xã hội chủ nghĩa ở sinh viên.

Sinh viên là những thế hệ kế tục sự nghiệp cách mạng nước nhà, là tầng lớp trí thức chủ yếu trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở đất nước ta hiện nay. Việc giáo dục, bồi dưỡng và rèn luyện ý thức chính trị cho sinh viên có liên quan đến xu thế phát triển trong tương lai của dân tộc, đến sự thành bại của cách mạng, đến định hướng xã hội chủ nghĩa... Do đó, trong giai đoạn hiện nay, bên cạnh việc giáo dục những kiến thức chuyên môn để đáp ứng đòi hỏi ngày càng cao của sự nghiệp CNH, HĐH gắn với nền kinh tế tri thức, cần phải tăng cường giáo dục chính trị cho sinh viên. Vấn đề cốt yếu nhất trong giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên nước ta hiện nay là giáo dục lý tưởng xã hội chủ nghĩa, xây dựng con người Việt Nam mới có nhân cách sống cao đẹp, sống nhân văn, nhân ái, có ý thức xây dựng và bảo vệ giai cấp công nhân, nhân dân lao động, bảo vệ những thành quả cách mạng mà các thế hệ cha ông đã giành được.

1.1.2.3. Mục đích giáo dục ý thức chính trị

Giáo dục YTCT góp phần phát triển sinh viên một cách toàn diện. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải có con người xã hội chủ nghĩa”[21]. Đức và tài là hai mặt của cùng một nhân cách con người, là những nội dung không thể thiếu trong giáo dục con người toàn diện. Mục đích cuối cùng của giáo dục toàn diện nhằm tạo ra lớp người có năng lực và phẩm chất đáp ứng yêu cầu thời đại. Hồ Chí Minh xác định:

“Trong việc giáo dục và học tập, phải chú trọng đủ các mặt: đạo đức cách mạng, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, văn hoá, kĩ thuật, lao động và sản xuất”[21]. Giáo dục YTCT cho sinh viên là một trong những nội dung quan trọng trong công tác giáo dục toàn diện của các trường đại học và cao đẳng, bởi ngoài kiến thức chuyên môn, sinh viên rất cần được trau dồi tư tưởng, đạo đức, lối sống, bồi dưỡng lòng yêu nước, sự quan tâm tới cộng đồng... Nhờ đó, giúp họ dần tạo lập và kiên định lập trường và bản lĩnh chính trị. Đây là một công tác quan trọng, là tiền đề để chúng ta có thể đào tạo ra một thế hệ cán bộ mới vừa giỏi chuyên môn, vừa vững vàng về lập trường chính trị, có đạo đức cách mạng, từ đó đưa đất nước phát triển lên tầm cao mới trong thời kì đẩy mạnh hội nhập quốc tế.

Phát triển YTCT là cơ sở giúp sinh viên củng cố lập trường tư tưởng, vững vàng và tự thích ứng trong quá trình hội nhập hiện nay. Bên cạnh những yếu tố tích cực mà kinh tế thị trường và sự hội nhập kinh tế, văn hóa xã hội quốc tế mang lại, cũng còn có những mặt trái không thể tránh khỏi, như làm con người sống vị kỉ, chỉ nghĩ đến lợi ích cá nhân, coi thường và xa rời những yếu tố đạo đức tư tưởng, văn hóa. Chính những yếu tố tiêu cực này đã khiến một bộ phận không nhỏ người trẻ, trong đó có sinh viên có tâm lý chán nản, không lý tưởng, sống không có mục tiêu rõ ràng và thiếu ý thức trong đấu tranh phòng, chống các biểu hiện tiêu cực. Vì vậy, việc đào tạo chuyên môn gắn liền với giáo dục và phát triển YTCT cho sinh viên có một vai trò rất quan trọng, giúp sinh viên hiểu được rõ bản chất của chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa tư bản, từ đó có lập trường vững vàng, lạc quan, tin tưởng vào tiền đồ, vào tương lai tươi sáng của chủ nghĩa xã hội, của cách mạng Việt Nam, yên tâm trong học tập và nghiên cứu khoa học.

Giáo dục YTCT cho sinh viên hiện nay giúp sinh viên có được lòng tự hào, niềm tin, ý chí bản lĩnh kiên cường và tầm nhận thức sâu rộng, vượt qua khó khăn của cuộc sống và trước những âm mưu phá hoại của kẻ thù, bảo vệ

lí tưởng cao đẹp của mình. Trong giai đoạn hiện nay, Đảng và Nhà nước ta chủ trương mở cửa hội nhập, tiếp thu những tinh hoa tiên tiến của nhân loại nhưng vẫn giữ gìn bản sắc của dân tộc Việt Nam. Vì vậy, phát triển YTCT cho sinh viên không chỉ có vai trò giúp sinh viên kế thừa và phát huy truyền thống của dân tộc mà còn tiếp thu tinh hoa của thời đại, của bản chất quốc tế vô sản, hiểu về vấn đề thời sự, vấn đề đấu tranh trên thế giới, từ đó giúp sinh viên có cái nhìn tổng quát khi ra trường dù các em có làm việc trên cương vị nào, ở nơi đâu vẫn luôn luôn tự hào về dân tộc Việt Nam, về đất nước Việt Nam.

Giáo dục YTCT cho sinh viên hiện nay có vai trò quan trọng đối với phát triển trình độ chuyên môn kỹ thuật, năng lực công tác của sinh viên. Con đường khoa học nói chung không phải là con đường thẳng tắp mà đầy chông gai, đặc biệt trong giai đoạn hiện nay khi khoa học kỹ thuật đang phát triển mạnh mẽ. Thời gian học tập tại trường đòi hỏi sinh viên phải tiếp thu một khối lượng kiến thức khá lớn, vì vậy học tập rèn luyện để nâng cao trình độ, chuyên môn kỹ thuật, năng lực công tác là nhiệm vụ trung tâm của mỗi sinh viên. Mỗi sinh viên phải quán triệt sâu sắc nhiệm vụ ấy để xây dựng động cơ, thái độ học tập đúng đắn. Động cơ ấy là biểu hiện của ý thức và xu hướng nghề nghiệp, nó chi phối toàn bộ nhận thức, tư tưởng và hành động cụ thể của mỗi sinh viên. Ý thức về nghề nghiệp tương lai càng rõ ràng, sâu sắc, càng thôi thúc sinh viên cố gắng vươn lên đạt thành tích tốt trong học tập. Học tập, rèn luyện để nâng cao trình độ chuyên môn, kỹ thuật, năng lực công tác của sinh viên là một quá trình, trong đó yếu tố con người mà hạt nhân của nó là YTCT luôn giữ vai trò quan trọng, có tác dụng định hướng và điều chỉnh hành vi hoạt động của sinh viên, nó thể hiện ở ý chí quyết tâm, lòng kiên trì vượt khó, đó cũng là sự độc lập, sáng tạo, nhạy bén trong việc tìm ra những giải pháp tối ưu để lập nghiệp.

1.1.2.4. Hình thức giáo dục ý thức chính trị

Một là, học tập các môn khoa học xã hội và nhân văn, cốt lõi là các môn lý luận chính trị bao gồm: Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị học Mác - Lênin, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Tư tưởng Hồ Chí Minh và môn Đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam là một trong những hình thức nổi bật nhất, giữ vai trò quan trọng.

Với tư cách là hệ thống những tri thức đã được khái quát, tạo ra một quan niệm hoàn chỉnh về các quy luật và mối liên hệ cơ bản của hiện thực và những bài học về sự vận dụng sáng tạo của Đảng Cộng sản Việt Nam và Chủ tịch Hồ Chí Minh vào thực tiễn cách mạng Việt Nam, các môn LLCT góp phần xác lập những khát khao, nguyện vọng về lý tưởng, hoài bão, thái độ sống, lối sống đạo đức phù hợp với định hướng giá trị xã hội Việt Nam và vận dụng vào thực tiễn của mỗi sinh viên.

Thông qua học tập các môn LLCT; trong đó, nhà giáo dục (giảng viên) tác động vào đối tượng giáo dục (sinh viên) để truyền thụ, luận giải, phân tích một cách khoa học những nguyên lý của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam, giúp sinh viên tiếp thu tri thức khoa học, hình thành thế giới quan, nhân sinh quan cách mạng; có lý tưởng, tư duy khoa học, đạo đức cách mạng, năng lực sáng tạo trong hoạt động thực tiễn; nắm được những kiến thức căn bản, cốt lõi, quan trọng để xây dựng cơ sở khoa học cho nhận thức và niềm tin vững chắc vào sự nghiệp cách mạng, vào sự lựa chọn và con đường độc lập dân tộc gắn liền chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam.

Với tư cách là những vũ khí lý luận để cải tạo tự nhiên, xã hội, cải tạo con người, xét về chiều sâu bản chất nhân văn, chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là khoa học vun trồng lý tưởng, đạo đức cách mạng, trao cho sinh viên những phương tiện “học để làm người”, góp phần hình thành phẩm chất chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống xã hội chủ nghĩa cho sinh viên. Cùng với những nội dung cơ bản, cần thiết được quy định bởi chương

trình, giáo trình, khung chương trình, thông qua các bài giảng có liên hệ với những vấn đề nóng bỏng của xã hội như chống “diễn biến hòa bình” trong tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống; nâng cao tinh thần đại đoàn kết dân tộc, truyền thống yêu nước, tự cường dân tộc..., môn LLCT góp phần xây dựng, bồi dưỡng những thế hệ sinh viên kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Từ đó, làm cho chủ nghĩa xã hội được nhận thức đúng đắn trên cơ sở nắm vững, quán triệt, thấm sâu, vận dụng sáng tạo và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, lấy đó làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động cách mạng.

Hai là, công tác thông tin, tuyên truyền, quán triệt về tình hình thế giới và trong nước, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, định hướng và nhiệm vụ chủ yếu của ngành giáo dục... có ý nghĩa vô cùng to lớn đối với việc giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên. Cụ thể: (i) Thông tin, tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng của Nhà nước có tính chất chung, phổ biến và có phổ rộng, bao quát nhiều nội dung của đời sống xã hội, tác động tích cực đối với sinh viên trong việc tiếp cận thông tin, trau dồi tri thức về những vấn đề tư tưởng - chính trị. (ii) Thông tin, tuyên truyền được thực hiện qua website, facebook, bản tin nội bộ, tuyên truyền qua loa phóng thanh, các cuộc thi... trực tiếp, cụ thể và phù hợp điều kiện thực tế mỗi nhà trường. (iii) Các đợt học tập chính trị sâu rộng trong các nhà trường như học tập, quán triệt các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, các chính sách và hệ thống pháp luật của Nhà nước; các đợt học tập cảm tình Đảng, học chính trị đầu khóa, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, cuộc thi Olympic các môn khoa học Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh...

Các hoạt động này về quy mô, mức độ tuy khác nhau, song đều có vai trò quan trọng trong việc giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng cho sinh viên và hỗ trợ hiệu quả cho nhau trong việc đưa chủ trương, đường lối của Đảng,

chính sách, pháp luật của Nhà nước; các sự kiện chính trị quan trọng của đất nước, các ngày kỷ niệm quan trọng của Đảng, Đoàn và các đoàn thể chính trị - xã hội; các thành tựu kinh tế - xã hội; hệ thống pháp luật như Luật Thanh niên, Luật Giao thông đường bộ, Luật Hôn nhân và Gia đình, Bộ luật Lao động; gương người tốt, việc tốt, điển hình tiên tiến rèn luyện, tu dưỡng của các thế hệ giáo viên, sinh viên; giáo dục truyền thống yêu nước, lòng tự hào dân tộc... đến với sinh viên. Thông qua đó, giúp sinh viên cập nhật thông tin kịp thời, nắm bắt được những diễn biến chính trị - xã hội, tránh được hiện tượng “mù” thông tin; đồng thời, nâng cao ý thức chính trị, tinh thần cảnh giác cách mạng và rèn luyện bản lĩnh cho sinh viên.

Ba là, các phong trào hành động của Đoàn, Hội và hoạt động ngoại khóa trở thành đặc trưng của tuổi trẻ, là phương thức hữu hiệu để tập hợp và tạo điều kiện cho sinh viên rèn luyện, phấn đấu và trưởng thành. Các phong trào hành động cách mạng như “Thanh niên tình nguyện”, “Thanh niên xung kích xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”, “Thanh niên lập nghiệp”, “Tuổi trẻ giữ nước”, “Tuổi trẻ sáng tạo”, “Tiếp sức mùa thi”, “Sinh viên 5 tốt”, “Sinh viên với biển, đảo Tổ quốc”; cuộc thi viết và sáng tác ca khúc “Sinh viên Việt Nam những câu chuyện đẹp”, cuộc vận động “Mỗi ngày một tin tốt, mỗi tuần một câu chuyện đẹp”; các phong trào bảo vệ môi trường, thực hiện nếp sống văn minh đô thị, đảm bảo trật tự đô thị; các cuộc vận động quyên góp ủng hộ quần áo, sách vở cho gia đình, trẻ em có hoàn cảnh khó khăn, khắc phục hậu quả thiên tai; các hoạt động tình nguyện dài ngày các trung tâm thương bệnh binh, các chương trình văn hoá hè cho thiếu niên, nhi đồng, xây dựng tủ sách tại các trường tiểu học, tổ chức các hoạt động thăm hỏi và trao quà cho bà mẹ Việt Nam anh hùng, các gia đình liệt sĩ... thực sự là những hoạt động truyền cảm hứng, không chỉ vun đắp những tình cảm cao đẹp, đậm tính nhân văn, cảm thông, sẻ chia của sinh viên mà còn tạo hiệu ứng mạnh mẽ trong xã hội.

Cùng với đó, hoạt động ngoại khóa có vai trò quan trọng trong việc trau

dồi, hoàn thiện bản thân, nhân cách và tính năng động thông qua việc bổ trợ kiến thức, bổ sung các kỹ năng và kinh nghiệm sống. Đây là những hoạt động được thực hiện ngoài giờ học, tùy thuộc vào hứng thú, sở thích, nguyện vọng của mỗi sinh viên trong khuôn khổ và điều kiện tổ chức của mỗi nhà trường. Thông qua các phong trào thi đua, các chương trình ngoại khóa, diễn đàn, các câu lạc bộ, với từng nội dung cụ thể, sinh viên không chỉ phát huy khả năng học hỏi, dễ thích ứng với thực tế mà còn góp phần rèn luyện các kỹ năng cơ bản về phối hợp tổ chức nhóm, thực hành nhóm, giúp họ trở thành những con người toàn diện.

Cùng với học tập, việc tích cực tham gia các hoạt động này chính là thể hiện một cách đầy đủ nhất, đậm nét nhất vai trò xung kích, những việc làm thiết thực của sinh viên hướng đến cộng đồng, vì cộng đồng, vì mái nhà chung; không chỉ đáp ứng nguyện vọng yêu nước, đòi hỏi đích thực và mong muốn cống hiến của tuổi trẻ mà còn tạo sức sống lâu bền trong sinh viên, góp phần giáo dục lý tưởng cách mạng cho họ.

1.2. Tiêu chí đánh giá chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

1.2.1. Về chủ thể giáo dục

1.2.1.1. Chất lượng công tác chỉ đạo, lãnh đạo của Đảng ủy, Ban Giám hiệu và các tổ chức Đoàn thể trong nhà trường

Muốn đánh giá chất lượng giáo dục YTCT cho sinh viên, đầu tiên phải kể đến vai trò của người đứng đầu, bộ phận lãnh đạo về chính trị, tư tưởng và quản lý công tác hành chính, chuyên môn trong nhà trường [34].

Nếu công tác chỉ đạo của Đảng ủy, Ban giám hiệu tích cực, hiệu quả, luôn sâu sát với các tình hình kinh tế, chính trị, xã hội trên địa bàn, nắm bắt dư luận xã hội trong nhà trường, lắng nghe tâm tư, nguyện vọng, tình cảm của sinh viên kịp thời thì sẽ nhanh chóng có những chỉ đạo, định hướng phù hợp,

sát với thực tiễn trong công tác giáo dục YTCT cho sinh viên.

Bên cạnh đó, Ban Giám hiệu cũng là người đưa ra phương hướng đầu tư vào cơ sở vật chất, sử dụng các nguồn kinh phí trong nhà trường cho hoạt động giáo dục nói chung và hoạt động giáo dục YTCT cho sinh viên. Chất lượng giáo dục YTCT có cao hay không, đương nhiên phụ thuộc vào việc có được đầu tư xứng đáng hay không. Cơ sở vật chất cũng là một yếu tố quan trọng ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng giảng dạy và học tập, bao gồm các phương tiện hỗ trợ việc dạy và học, như máy tính, đèn chiếu, âm thanh... và hệ thống thư viện hiện đại. Mặc dù không phải là những yếu tố quyết định nhưng cũng là những yếu tố để bảo đảm chất lượng học tập và phải được nhà trường quan tâm đầu tư mới có. Do vậy, đây là tiêu chí đánh giá đầu tiên cần xem xét đến.

Ngoài ra, hoạt động của các Đoàn thể trong nhà trường nhằm triển khai các chỉ đạo, quyết định của lãnh đạo, phối hợp thực hiện các hoạt động giáo dục YTCT với các phòng ban cũng là yếu tố bảo đảm cho chất lượng của công tác này trong nhà trường.

1.2.1.2. Chất lượng việc giảng dạy các môn lý luận chính trị

Các môn LLCT thường được đánh giá là hàn lâm, khó học bởi vậy, để nâng cao được chất lượng giáo dục YTCT, đánh giá hiệu quả giáo dục YTCT trong nhà trường thì không thể không đánh giá chất lượng giảng dạy các môn LLCT. Cụ thể ở các nội dung sau:

Một là, chương trình đào tạo môn học LLCT.

Chương trình đào tạo thể hiện cấp độ đào tạo, đối tượng đào tạo, mục tiêu đào tạo, kiến thức, kỹ năng của người học khi tốt nghiệp, khối lượng kiến thức lý thuyết, lý thuyết và thực hành; phương pháp và hình thức đào tạo; cách thức đánh giá kế hoạch đào tạo; các điều kiện thực hiện chương trình...

Với đặc thù là các môn học lý thuyết, chương trình môn LLCT phải

dựa vào nhu cầu thực tiễn, được đánh giá định kỳ hoặc được cải tiến để chương trình đào tạo luôn bám sát với mục tiêu đào tạo, bảo đảm tính khoa học tiên tiến. Chương trình đào tạo môn LLCT là một hoạt động mang tính năng động cao và liên tục, việc cập nhật chương trình và nội dung môn LLCT có liên quan mật thiết với tổng thể chương trình đào tạo, góp phần rèn luyện kỹ năng, kiến thức, đạo đức của sinh viên.

Hai là, trình độ của giảng viên

Giảng viên có một vị trí vô cùng quan trọng, họ không chỉ là nhà khoa học truyền thụ tri thức cho sinh viên mà còn hình thành và phát triển năng lực, phẩm chất cho sinh viên nhằm đạt được mục tiêu đào tạo đã được đặt ra.

Trong thời đại công nghiệp 4.0, sự bùng nổ và sự xuất hiện các phương tiện thông tin tiên tiến, nhiều phương tiện phục vụ dạy học hiện đại và với đặc thù của đào tạo theo tín chỉ, thì việc giảng dạy phương pháp truyền thống đã trở thành lạc hậu. Điều này đòi hỏi các giảng viên môn LLCT phải không ngừng đổi mới phương pháp giảng dạy. Quá trình dạy học về thực chất là quá trình truyền cảm hứng và đánh thức khả năng tự học của sinh viên. Điều này một phần do ý thức tự giác của sinh viên, phần còn lại do thái độ tận tâm của người dạy, làm cho người học cảm nhận được tâm huyết từ người dạy và tạo ra động lực học tập cho chính mình[5].

Ba là, kế hoạch giảng dạy và nguồn tài liệu

Trong giảng dạy và học tập, không có kế hoạch giảng dạy cụ thể thì không triển khai được các hoạt động giảng dạy đạt mục tiêu hướng tới. Với các môn LLCT cũng vậy kế hoạch giảng dạy là không thể thiếu để có thể thực hiện đúng mục tiêu dạy và học các môn LLCT bám sát chủ trương, chiến lược của Đảng và Nhà nước, xây dựng và phát triển đất nước định hướng theo con đường đi lên chủ nghĩa xã hội(CNXH), đồng thời gắn học tập lý luận với mục tiêu chính trị của nhà trường[26].

Ngoài ra giáo trình và các nguồn học liệu là yếu tố cần thiết đối với bất

kỳ môn học nào và môn học LLCT cũng không ngoại lệ. Giáo trình môn học LLCT là tài liệu cơ bản không thể thiếu nhằm phục vụ cho việc dạy và học, là công cụ giúp sinh viên và giảng viên khai thác, xử lý thông tin, lĩnh hội tri thức khoa học. Ngoài ra, còn có các loại tài liệu nghiên cứu, tham khảo khác, như: các văn kiện của Đảng và Nhà nước, Nghị quyết... cũng có vai trò bổ sung kiến thức trong giáo trình, tăng cường tri thức khoa học phù hợp với mỗi giai đoạn phát triển của lịch sử.

Bốn là, việc tuyển dụng, đào tạo, bồi dưỡng giảng viên LLCT.

Để nâng cao chất lượng giảng dạy LLCT, yếu tố tiên quyết đó là có đội ngũ giảng viên LLCT chất lượng cao, có tâm huyết với nghề, không ngại đổi mới, có lý tưởng cách mạng. Năng lực giảng dạy là một loại năng lực chuyên biệt, tổng hoà các yếu tố có mối liên hệ hữu cơ với nhau, gồm: kiến thức, kỹ năng, kỹ xảo, phẩm chất nhân cách, phương pháp, tác phong và tư chất của nhà giáo, hợp thành khả năng, điều kiện nội tại, bảo đảm cho hoạt động giảng dạy đạt hiệu quả cao. Những phẩm chất này chỉ có ở người giảng viên được đào tạo đúng chuyên ngành, bài bản, có phẩm chất về đạo đức nghề nghiệp. Ngay từ khâu tuyển dụng các nhà trường đã cần phải có tiêu chuẩn cụ thể về giảng viên LLCT từ đó xây dựng phương án tuyển dụng.

Hàng năm, giảng viên LLCT cũng cần được đào tạo, bồi dưỡng nâng cao chuyên môn nghiệp vụ bởi ngoài kiến thức chuyên môn, họ còn phải am tường khá nhiều các môn khoa học thuộc các chuyên ngành khác nhau. Tính đặc thù này phải được thể hiện trong hệ thống tri thức cần trang bị, trong định hướng phương pháp tự nghiên cứu, hệ thống vấn đề người học cần giải quyết và vận dụng vào thực tiễn. Điều này có được thông qua việc tự học, tự đúc rút kinh nghiệm, nghiên cứu và các khóa bồi dưỡng, thi giảng viên giỏi.

1.2.2. Về đối tượng giáo dục

1.2.2.1. Hiểu biết về ý thức chính trị của sinh viên

Hiểu biết về YTCT của sinh viên là những nắm bắt, khả năng trình bày

của sinh viên về những nội dung liên quan đến kiến thức lý luận chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước ta, trên cơ sở đó có khả năng phân tích tổng hợp, khái quát thành các quan điểm chính trị, thành tư tưởng chính trị của mình. Từ những kiến thức đó, sinh viên có những cử chỉ, lời nói, thái độ, hành động thể hiện sự ứng xử của họ trong các mối quan hệ chính trị xã hội nhất định, phản ánh một trình độ nhất định YTCT của mình [36].

Những kiến thức LLCT của sinh viên được kế thừa từ kết quả học tập trước đó; đồng thời, được bổ sung trong quá trình đào tạo tại các trình độ cao hơn. Do đó, mức độ hiểu biết của sinh viên được đặt ra với yêu cầu khác nhau, từ thấp đến cao tùy theo đối tượng và tăng tiến dần theo năm. Căn cứ vào mục tiêu và nội dung giáo dục ở bậc Cao đẳng, có thể đánh giá kiến thức và YTCT của sinh viên thông qua các biểu hiện hành động, cử chỉ, lời nói của sinh viên.

1.2.2.2. Niềm tin và lập trường chính trị của sinh viên

Niềm tin chính trị là trình độ cao nhất của người học, được tạo nên bởi sự hoà quyện giữa hệ thống các quan điểm vững chắc với tình cảm sâu sắc và ý chí mãnh liệt của họ trong lĩnh vực chính trị. Khi có niềm tin chính trị, sinh viên có hành động mang tính tích cực, sẵn sàng vượt qua mọi khó khăn, thử thách để bảo vệ lý tưởng chính trị mà mình tin tưởng. Niềm tin chính trị của sinh viên là niềm tin cộng sản, tiêu chí quan trọng nhất để đánh giá hiệu quả của giáo dục YTCT. Niềm tin chính trị của sinh viên có thể được đánh giá ở các nội dung cụ thể, như: mức độ tin tưởng vào chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, sức mạnh chiến thắng của tình yêu đối với quê hương đất nước, tinh thần tự tôn dân tộc, đoàn kết với nhân dân; mức độ kiên định lập trường trong các tình huống chính trị, thái độ kiên quyết đấu tranh với các quan điểm sai trái, thù địch và các biểu hiện tiêu cực về đạo đức, lối sống, v.v.

Mục đích cao nhất của giáo dục YTCT là hành động chính trị, nhưng không phải chỉ ở bản thân hành động chính trị, mà quan trọng nhất là ở *tính tích cực chính trị - xã hội* của nó; tức là hành động mang tính tích cực, tự giác, sáng tạo, ý chí khắc phục khó khăn để đạt kết quả cao. *Tính tích cực chính trị - xã hội* là một phẩm chất nhân cách, phản ánh trạng thái hoạt động, thể hiện năng lực nội sinh mạnh mẽ của sinh viên. Nhân tố này có thể được đánh giá ở các nội dung: mức độ tham gia các hoạt động chính trị - xã hội do đơn vị tổ chức; kết quả học tập và rèn luyện của sinh viên cũng như quá trình sinh viên tham gia công tác sau này.

Mức độ nhận thức chính trị của sinh viên có thể lượng hoá bằng kết quả kiểm tra học trình, học phần, thi kết thúc môn, thi tốt nghiệp, các hình thức thi tìm hiểu, điều tra bằng phiếu hỏi, phỏng vấn... Trong điều kiện bình thường, tiêu chí về niềm tin chính trị tương đối khó xác định nên cần phải được đánh giá bằng nhiều phương pháp khác nhau, trong đó chủ yếu sử dụng các phương pháp theo dõi, quan sát, điều tra xã hội học. Tiêu chí về tính tích cực chính trị - xã hội của sinh viên thường căn cứ vào kết quả phân loại rèn luyện sinh viên theo học kỳ, năm học, khoá học và kết quả phân loại đảng viên, đoàn viên theo quy định. Kết quả kiểm định chất lượng giáo dục, đào tạo của nhà trường cũng có thể được sử dụng để đánh giá hiệu quả giáo dục YTCT cho sinh viên.

1.2.2.3. *Kết quả các hoạt động về giáo dục ý thức chính trị của sinh viên*

Quá trình giáo dục YTCT cho sinh viên cuối cùng phải thể hiện ở kết quả của hoạt động giáo dục YTCT ấy, được lượng hóa thông qua nhiều yếu tố khác nhau như: kết quả học tập các môn LLCT, ý thức phấn đấu vượt khó, kết quả rèn luyện, kết quả tham gia các hoạt động đoàn thể trong nhà trường. Ngoài ra, bởi quá trình giáo dục YTCT còn biểu hiện thông qua điều chỉnh nhận thức và hành vi của sinh viên, nên cũng có thể sử dụng như kết quả đạt được để đánh giá hiệu quả giáo dục YTCT của sinh viên như: hành vi đúng

đắn, chuẩn mực, biết phê phán những cái sai, hỗ trợ bạn bè trong quá trình học tập cũng như trong đời sống; có sự độc lập, sáng tạo trong học tập, rèn luyện và làm gương trong tập thể.

Những nội dung trên tốt thì đương nhiên kết quả giáo dục YTCT đã hiệu quả, ngược lại, những sinh viên có kết quả học tập LLCT yếu kém, không thể trình bày, luận giải được những vấn đề lý luận cũng như nhận thức được những vấn đề thời sự của ngành, của xã hội thường có ý thức phấn đấu kém, kết quả rèn luyện không cao và dễ a dua, không phân biệt được tốt xấu, đúng sai trước những vấn đề cần giải quyết.

1.3. Những nhân tố cơ bản tác động đến giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên hiện nay

1.3.1. Những nhân tố khách quan

Theo quan điểm của chủ nghĩa duy vật lịch sử, điều kiện địa lý và môi trường tự nhiên mới chỉ là yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến đời sống con người, còn yếu tố cơ bản quyết định là phương thức sản xuất, hoạt động kinh tế của con người. Do đó, việc nghiên cứu sự phát triển của kinh tế mà trước hết là trình độ của lực lượng sản xuất, trình độ phân công lao động sẽ cho ta chìa khoá hiểu được ý thức xã hội nói chung và ý thức chính trị của sinh viên từng vùng miền. Các nhân tố khách quan ảnh hưởng đến giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên có thể nói tới là:

1.3.1.1. Tác động của cách mạng công nghiệp lần thứ tư (Cách mạng công nghiệp 4.0)

Ngay từ giữa thế kỷ XX, khi bàn về vị trí, vai trò của đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh đã khẳng định rõ về quy luật phát triển của các phương thức sản xuất và sự tiến bộ của xã hội loài người từ chế độ cộng sản nguyên thủy đến chế độ cộng sản chủ nghĩa là một tất yếu khách quan; và “sự phát triển và tiến bộ đó không ai ngăn cản được” [22]. Cũng theo xu thế phát triển tất yếu của lịch sử, khi giai cấp công nhân nhận thức rõ về sứ mệnh lịch sử

của mình, bước lên vũ đài chính trị và biết đoàn kết, tập hợp được lực lượng cách mạng đủ lớn, họ sẽ có được sức mạnh “dời non, lấp bể” để đưa lịch sử xã hội loài người sang một trang mới - đó là chủ nghĩa cộng sản mà giai đoạn đầu của nó là xã hội chủ nghĩa [19].

Trong những năm qua, những thành tựu của công cuộc đổi mới do Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo đã đạt được nhiều mục tiêu quan trọng, tạo đà cho những bước phát triển tiếp theo của sự nghiệp cách mạng. Sự phát triển mạnh mẽ của cuộc cách mạng công nghệ 4.0 và cùng đồng hành với nó là nền kinh tế thị trường, là toàn cầu hóa... đã làm cho kinh tế - chính trị - xã hội của đất nước phát triển, đời sống của nhân dân từng bước được nâng lên rõ rệt, quốc phòng và an ninh được giữ vững, chính trị ổn định và Việt Nam ngày càng khẳng định được vị thế trên trường quốc tế. Song bên cạnh đó, tận dụng những yếu tố mặt trái của cách mạng công nghệ 4.0, các thế lực thù địch, những phần tử cơ hội, xét lại đã bằng nhiều chiêu thức công kích chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh - nền tảng tư tưởng lý luận của Đảng trên phương diện lý luận lẫn thực tiễn. Khi cách mạng công nghệ 4.0 bùng nổ và thâm nhập vào tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội, có thể thấy rõ những thành tựu từ cuộc cách mạng này có ảnh hưởng rất lớn tới hoạt động giáo dục, đào tạo nói chung, giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên tại các hệ thống nhà trường, học viện... [27].

Lợi dụng những thành tựu tiên tiến của cách mạng khoa học công nghệ, nhất là sự phát triển của máy tính, công nghệ số, trí tuệ nhân tạo và sự bùng nổ thông tin trên các trang mạng xã hội, các thế lực thù địch tăng cường các hoạt động chống phá lý luận mácxít, xuyên tạc chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Các hình thức bôi nhọ đường lối, chủ trương, tư tưởng của Đảng, pháp luật của nhà nước cụ thể như:

- Lợi dụng tình hình chính trị thế giới diễn biến phức tạp, chủ nghĩa đế quốc và các thế lực thù địch ra sức tuyên truyền, xuyên tạc, phủ nhận giá trị

đích thực chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Thông qua các trang web phản động, diễn đàn phản khoa học, chúng đưa ra những lý luận phi nghĩa, xuyên tạc, âm mưu tấn công học thuyết Mác - Lênin, nhằm hạ thấp uy tín, kể cả bôi nhọ đời tư và sự nghiệp cách mạng của các lãnh tụ cách mạng, thực hiện dã tâm phủ nhận, xóa bỏ toàn bộ chủ nghĩa Mác - Lênin trên toàn thế giới.

- Lợi dụng một số sai lầm, khuyết điểm trong quá trình lãnh đạo cách mạng của Đảng, sự tha hóa biến chất của một bộ phận cán bộ, đảng viên, chúng tung ra các bài viết, phát tán tài liệu có nội dung kích bác, bôi xấu chủ nghĩa Mác-Lênin, tách rời tư tưởng Hồ Chí Minh với học thuyết Mác - Lênin, hòng cô lập, làm suy yếu tư tưởng Hồ Chí Minh và thực chất là để phủ định chủ nghĩa Mác - Lênin, tiến tới phủ định tư tưởng Hồ Chí Minh, mưu toan phá vỡ, phủ nhận và xóa bỏ nền tảng tư tưởng lý luận của Đảng.

- Triệt để lợi dụng lợi thế không bị ngăn cách bởi không gian địa lý để tăng tính cập nhật, lan tỏa các thông tin chống phá, chúng đã thông qua các mạng xã hội, người sử dụng internet ở Việt Nam, trong đó, có “60% là những người trẻ tuổi” ... để tiếp tục đẩy mạnh chống phá, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ ta [27]. Một trong các thủ đoạn đó, chính là đòi xóa bỏ Điều 4 trong Hiến pháp; đòi “phi chính trị hóa” nhằm làm cho ta xa rời sự lãnh đạo của Đảng, tha hóa, biến chất, mơ hồ về mục tiêu, lý tưởng “độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội”, mất sức chiến đấu, Nhà nước không còn là của dân, do dân và vì dân... [26] Đây là những yếu tố ảnh hưởng không nhỏ của cách mạng công nghiệp 4,0 tới giáo dục YTCT cho sinh viên hiện nay.

1.3.1.2. Tác động của nền kinh tế thị trường định hướng XHCN

Sinh viên mang những đặc điểm riêng: tuổi đời trẻ, ở họ chưa thật sự định hình rõ rệt về nhân cách. Sinh viên thích cái mới, dễ tiếp thu cái mới, thích tìm tòi và sáng tạo. Trong những thời kỳ cách mạng sinh viên là những

người rất nhạy cảm với các vấn đề chính trị - xã hội, trở thành những người có khí phách, có lý tưởng sống cao đẹp. Tuy nhiên, trong thời kỳ hội nhập kinh tế hiện nay, một bộ phận không nhỏ sinh viên do chạy theo lợi ích kinh tế mà không quan tâm tới các vấn đề chính trị - xã hội.

Những mặt trái trong cơ chế thị trường đã ảnh hưởng tiêu cực đến quá trình phát triển ý thức chính trị của sinh viên các nhà trường. Các tệ nạn xã hội, các hiện tượng tiêu cực như tham nhũng, chạy chức, chạy quyền, chạy theo đồng tiền, lợi nhuận, buôn lậu, suy thoái về chính trị, đạo đức, lối sống trong xã hội ảnh hưởng tiêu cực đến nhận thức, tình cảm, niềm tin vào bản chất của chế độ xã hội của sinh viên.

Trong bối cảnh quốc tế biến đổi phức tạp, các thế lực thù địch dùng các công cụ, phương tiện tuyên truyền, chuyển tải các tư tưởng, quan điểm trái với thuần phong, mỹ tục, trái với quan điểm của Đảng, Nhà nước, làm ảnh hưởng đến niềm tin, lý tưởng sống của sinh viên các nhà trường.

Trong nhà trường, phát triển ý thức chính trị của sinh viên tức là yêu cầu sinh viên phải biết nêu cao tinh thần tập thể, biết đặt lợi ích của tập thể, dân tộc lên trên lợi ích cá nhân, sẵn sàng hy sinh vì quyền lợi của Tổ quốc. Trên thực tế, điều đó ngày một khó khăn hơn bởi những mâu thuẫn hàng ngày hàng giờ đang nảy sinh, đang tác động trực tiếp đến phát triển ý thức chính trị của sinh viên các nhà trường. Mặt trái của kinh tế thị trường đã và đang tác động rất mạnh đến hoạt động phát triển ý thức chính trị của sinh viên các nhà trường hiện nay. Chấp nhận phát triển kinh tế thị trường trong điều kiện biến đổi kinh tế - xã hội ở nước ta hiện nay cũng có nghĩa là chúng ta phải chấp nhận sự tồn tại khách quan của các thành phần kinh tế khác nhau, trong đó có chế độ sở hữu tư nhân về tư liệu sản xuất, là sự thừa nhận quan hệ bóc lột trong một giới hạn nhất định, thừa nhận sự tồn tại và phát triển của tầng lớp tư sản và tiểu tư sản, chấp nhận sự phân hoá giàu nghèo, phân tầng xã hội trong các tầng lớp dân cư.

Thực tế phát triển kinh tế thị trường những năm vừa qua đã cho chúng ta thấy rõ: bên cạnh những thành tựu rất cơ bản mà kinh tế thị trường đem lại, chúng ta đang đứng trước vô vàn thách thức của mặt trái cơ chế thị trường. Trong xã hội, sự khác biệt về lối sống, thu nhập giữa các tầng lớp dân cư, các tệ nạn xã hội có điều kiện phát triển làm biến dạng các giá trị văn hóa xã hội chủ nghĩa. Tệ tham nhũng, quan liêu hiện nay đang trở thành vấn đề bức xúc của toàn xã hội. Một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức do thiếu ý thức tu dưỡng rèn luyện, suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống, coi trọng lợi ích cá nhân, ít quan tâm đến lợi ích của tập thể cộng đồng. Chính điều này làm ảnh hưởng rất xấu đến lòng tin của nhân dân, của sinh viên đối với Đảng, Nhà nước, gây trở ngại rất lớn cho công tác giáo dục chính trị, tư tưởng của Đảng và của các nhà trường. Trong công cuộc đổi mới ở nước ta hiện nay, công tác giáo dục, phát triển ý thức chính trị đang đứng trước những thử thách mới. Đúng như Đảng ta đã nhận định: “Trong điều kiện cơ chế thị trường, kinh tế nhiều thành phần, mở cửa với bên ngoài, cán bộ, đảng viên hàng ngày, hàng giờ chịu sự tác động của nhiều nhân tố rất phức tạp, kể cả những hoạt động chống phá Đảng, vấn đề giữ vững bản chất giai cấp công nhân của Đảng đứng trước những thử thách mới” [4].

Chiến lược “diễn biến hoà bình”, bạo loạn lật đổ cũng như các hoạt động phá hoại về chính trị tư tưởng của các thế lực thù địch là nguyên nhân quan trọng dẫn đến sự suy giảm ý thức chính trị của sinh viên các nhà trường.

Sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội trong thời kỳ quá độ của nhân dân ta những năm vừa qua đã và đang vấp phải sự chống phá quyết liệt của chủ nghĩa đế quốc và các thế lực thù địch. Sinh viên nói chung, sinh viên các nhà trường nói riêng trở thành đối tượng phá hoại số một của kẻ thù. Các thế lực thù địch muốn làm thay đổi lập trường chính trị, thế giới quan của lớp người này, làm cho họ từng bước tha hoá về đạo đức lối sống, dẫn tới tiếp nhận hệ tư tưởng, đạo đức tư sản, qua đó phá vỡ sự thống nhất về chính trị -

tư tưởng trong đội ngũ sinh viên và toàn xã hội. Thực tế những năm qua cho thấy đã có một bộ phận trong sinh viên đã bị ảnh hưởng bởi những thủ đoạn phá hoại của kẻ thù. Những biểu hiện coi nhẹ yếu tố chính trị, lười học tập, rèn luyện, sống thực dụng,... chính nguyên nhân đó đã làm suy giảm nhiệt tình, trách nhiệm của sinh viên, làm cho quá trình phát triển ý thức chính trị của sinh viên các nhà trường gặp những trở ngại đáng kể, chất lượng, hiệu quả thu được không như mong muốn.

Trong những năm vừa qua, phát triển kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa đã làm cho bộ mặt của xã hội có những biến đổi sâu sắc, toàn diện [6]. Bên cạnh những ưu thế của kinh tế thị trường đã được khẳng định trong thực tế, những mặt trái của nó đã để lại những tiêu cực không nhỏ trong xã hội. Đây chính là một trong những nguyên nhân quan trọng làm giảm lòng tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước. Hàng ngày sinh viên đều tiếp nhận được các thông tin tiêu cực ấy, ảnh hưởng trực tiếp đến phát triển ý thức chính trị của sinh viên.

1.3.1.3. Kết quả của công cuộc đổi mới ở Việt Nam

Sự nghiệp đổi mới đất nước dưới sự lãnh đạo của Đảng trong hơn 30 năm qua đạt được những thành tựu to lớn và có ý nghĩa lịch sử. Đó là nguồn động viên, cổ vũ lớn lao đối với toàn Đảng, toàn dân ta. Đại bộ phận cán bộ, đảng viên và nhân dân ta phấn khởi, tin tưởng và quyết tâm thực hiện thắng lợi nghị quyết của Đảng và các chính sách, pháp luật của Nhà nước, các chủ trương, nhiệm vụ phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội của đất nước.

Trong cơ chế thị trường, một bộ phận cán bộ, đảng viên và nhân dân ngày càng năng động, tích cực, thích ứng và phát huy tài năng, trí tuệ vươn lên, vượt qua đói nghèo, chiến thắng lạc hậu [5]. Nhiều tấm gương tiêu biểu có mặt trên khắp mọi miền của Tổ quốc, ở mọi cấp, mọi ngành đã có sức động viên lôi cuốn đông đảo quần chúng vươn lên. Sự ổn định về tư tưởng, chính trị ở cơ sở ngày càng vững chắc.

Tuy nhiên, ở nhiều nơi, do sản xuất chậm phát triển, đời sống của nhân dân còn gặp nhiều khó khăn, thiếu thốn, dân trí thấp, công tác giáo dục tư tưởng và quản lý xã hội còn thiếu sót, khuyết điểm, nên tình hình tư tưởng ở một số nơi còn có diễn biến phức tạp. Tệ quan liêu, tham nhũng, lãng phí, xa dân của một số cán bộ, đảng viên, công chức, các tiêu cực và tệ nạn xã hội đang có chiều hướng phát triển đã tác động đến niềm tin của nhân dân vào Đảng và chế độ, đặc biệt tại cơ sở. Tại một số vùng trọng yếu, các thế lực thù địch đang tập trung chống phá quyết liệt, tạo nên sự mất ổn định về tư tưởng, gây mơ hồ về chính trị, ảo tưởng về chủ nghĩa tư bản, thiếu sự nhất trí và đồng thuận với chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước trong một bộ phận nhân dân. Tệ nạn xã hội, sự xuống cấp, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong một bộ phận cán bộ, đảng viên và nhân dân vẫn là vấn nạn và rất bức xúc hiện nay. Hiện tượng phai nhạt lý tưởng trong một bộ phận thanh niên, tư tưởng thực dụng, sùng ngoại trong nhân dân có chiều hướng gia tăng... Nhất là với sinh viên, đội ngũ thanh niên còn trẻ, chưa có nhiều kinh nghiệm sống và chính kiến, rất dễ bị sa đà và cảm dỗ.

1.3.2. Những nhân tố chủ quan

1.3.2.1. Tác động của Cấp ủy Đảng và hệ thống chính trị của nhà trường

Để thực hiện tốt việc nâng cao YTCT cho sinh viên, đòi hỏi các tổ chức đoàn thể trong nhà trường (Đảng ủy, Phòng Công tác học sinh, sinh viên, Đoàn Thanh niên, Hội sinh viên...) phải phối kết hợp chặt chẽ với nhau nhằm quán triệt thường xuyên các Chỉ thị, Nghị quyết của Đảng, của Trung ương Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh đến sinh viên; phổ biến các nội dung cần thiết về chính sách, pháp luật của Nhà nước, nội quy, quy chế học đường.

Đồng thời, đẩy mạnh công tác giới thiệu và tuyên truyền các phong trào Đoàn, Hội để lôi cuốn đông đảo sinh viên tham gia, tạo môi trường xã hội

lành mạnh để sinh viên thể hiện tài năng và có hướng phấn đấu. Đoàn Thanh niên nhà trường cần phối hợp với các đơn vị, phòng, ban, tổ chức thường xuyên cho sinh viên tham gia các hoạt động lễ hội truyền thống, tổ chức các chuyến đi về nguồn, chiến dịch tình nguyện mùa hè xanh, tổ chức nhiều hơn nữa các phong trào và các đợt sinh hoạt chính trị. Mục tiêu của những hoạt động này là nâng cao tư tưởng chính trị, bên cạnh trang bị kiến thức chuyên môn giúp sinh viên có hành trang tri thức và bản lĩnh chính trị, vững bước vào đời.

Phần lớn sinh viên nhà trường đều tham gia các phong trào do Đoàn, Hội phát động, được sự chỉ đạo từ Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường, chính vì vậy đây cũng là những nhân tố tác động đến quá trình giáo dục YTCT cho sinh viên.

1.3.2.2. Bản thân sinh viên

YTCT của sinh viên được hình thành không phải từ bên ngoài, mà phải trải qua quá trình giáo dục đào tạo, tự rèn luyện, tu dưỡng của bản thân, nên sinh viên cũng không nằm ngoài quy luật đó. Từ việc tiếp thu những tri thức của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, tìm thấy ở đó niềm tin khoa học tạo nên nấc thang đầu tiên hình thành thế giới quan khoa học trong họ. Bởi vậy, việc sinh viên tự học, tự thẩm thấu những tri thức do các môn khoa học chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là một yếu tố quan trọng trong quá trình hình thành YTCT của mình. Hiện nay, phần lớn sinh viên đều được học các môn chính trị, nhưng nắm vững kiến thức và kiên định tin tưởng theo đường lối, chính sách của Đảng thì không phải sinh viên nào cũng làm được. Chính vì vậy, nhận thức, niềm tin và lý tưởng của bản thân sinh viên có ý nghĩa quan trọng với giáo dục YTCT.

Bản thân sinh viên cũng là đối tượng có vai trò quyết định đến hiệu quả của công tác giáo dục YTCT, nếu sinh viên có ý thức tự học, sáng tạo, tự hào và lòng yêu nghề, yêu quê hương đất nước thì việc tiếp thu các kiến thức

LLCT sẽ nhanh chóng, biết vận dụng kiến thức vào để đánh giá các vấn đề xã hội nảy sinh, từ đó có những hành vi đúng đắn. Ngược lại, sinh viên thụ động, lười học, ý thức kém sẽ dẫn tới YTCT thấp, dễ bị quan, sa ngã.

Tiểu kết Chương 1

Chương 1 của luận văn đã hệ thống những vấn đề lý luận chung về giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên và nâng cao chất lượng giáo dục YTCT cho sinh viên.

Dẫn dắt từ khái niệm của ý thức chính trị, giáo dục YTCT và giáo dục YTCT cho sinh viên, Chương 1 của luận văn đã làm rõ khái niệm, đặc điểm, ý nghĩa vai trò của công tác giáo dục YTCT cho sinh viên hiện nay. Đồng thời, cũng chỉ ra những nội dung cơ bản của giáo dục YTCT cho sinh viên. Để thực hiện công tác giáo dục YTCT cho sinh viên, hệ thống các cơ quan, ban ngành đoàn thể trong nhà trường và bản thân giảng viên giảng dạy LLCT, sinh viên là những đối tượng trực tiếp tham gia, quyết định đến hiệu quả của công tác giáo dục YTCT.

Những nền tảng lý luận này là cơ sở để luận văn tiến hành phân tích thực trạng giáo dục YTCT cho sinh viên Trường Cao đẳng Y tế Bình Định trong Chương 2.

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG GIÁO DỤC Ý THỨC CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN TRƯỜNG CAO ĐẲNG Y TẾ BÌNH ĐỊNH

2.1. Khái quát về trường Cao đẳng Y tế Bình Định và đặc điểm sinh viên trường Cao đẳng Y tế Bình Định

2.1.1. Khái quát về trường Cao đẳng Y tế Bình Định

Được thành lập từ năm 1990 với tiền thân là trường Y tế Bình Định (theo Quyết định số 67/QĐ-UB ngày 8/2/1990 của UBND tỉnh Bình Định),

trực thuộc Sở Y tế Bình Định, 1 năm sau, ngày 5/3/1991, UBND tỉnh Bình Định chính thức thành lập Trường Trung học Y tế Bình Định theo Quyết định số 221/QĐ-UBND. Ngày 09/11/2007 Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã có Quyết định số 7175/QĐ-BGDĐT về việc thành lập Trường Cao đẳng Y tế Bình Định trên cơ sở trường Trung học Y tế Bình Định. Quyết định thành lập trường Cao đẳng Y tế Bình Định có ý nghĩa hết sức to lớn đối với cán bộ, giáo viên và học sinh nhà trường, là mốc quan trọng đánh dấu sự phát triển vươn lên không ngừng của nhà trường. Đây cũng là nguyện vọng tha thiết của các thế hệ thầy và trò của nhà trường, của nhân dân Bình Định nói chung về một ngôi trường đào tạo cán bộ y tế trình độ cao của tỉnh nhà.

Hiện nay, trường Cao đẳng Y tế Bình Định là trường công lập nằm trong hệ thống các trường Đại học, Cao đẳng của cả nước. Nhà trường chịu sự lãnh đạo, quản lý trực tiếp của UBND tỉnh Bình Định và chịu sự quản lý nhà nước về giáo dục của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội.

- Tên tiếng Việt: Trường Cao đẳng Y tế Bình Định

- Tên giao dịch quốc tế:

+ Tiếng Anh: Binh Dinh Medical College

+ Tên viết tắt tiếng Anh: BDMC

- Trụ sở: 130 Trần Hưng Đạo, thành phố Quy Nhơn, tỉnh Bình Định

- Điện thoại: 02563.829678. - FAX: 02563.829678

- Website: caodangytebinhdinh.edu.vn

Với xuất phát điểm còn nhiều khó khăn, dần dần nhà trường đã mở được một số ngành đào tạo và liên kết đào tạo. Từ năm 1996 trở đi, nhà trường bắt đầu tham gia đào tạo lại và chuyển đổi Y sĩ Đa khoa đang công tác tại các bệnh viện, các trung tâm y tế của tỉnh nhà sang Điều dưỡng trung học; phối hợp cùng Ủy ban chăm sóc trẻ em và Trung tâm Phòng chống sốt rét tỉnh tổ chức đào tạo hàng ngàn nhân viên y tế thôn bản cho 156 xã/phường/thị trấn

trong toàn tỉnh. Năm 2005, Bộ Giáo dục và Đào tạo đồng ý cho Trường được mở mã ngành đào tạo Dược sĩ trung học từ năm học 2005 - 2006. Kể từ đây, nhà trường đã có thể độc lập, tự chủ trong việc đào tạo nguồn nhân lực ngành Dược. Năm 2006, trường tiếp tục mở mã ngành Dược sĩ trung học hệ Vừa làm vừa học và đến niên khóa 2007 - 2008 đã bắt đầu đào tạo Dược sĩ trung học hệ Vừa làm vừa học giúp cho hai tỉnh Gia Lai và Đắk Lắk.

Đến năm 1997, nhà trường đã đào tạo một lượng lớn học sinh thuộc các hệ Điều dưỡng trung học, Hộ sinh trung học, Y sĩ Đa khoa tuyến cơ sở, Y sĩ Định hướng chuyên khoa Sản Nhi, Y sĩ Định hướng chuyên khoa Y học dân tộc, Dược sĩ trung học, Dược tá, Y tá, Hộ sinh sơ học và tổ chức nhiều đợt tập huấn, bồi dưỡng, đào tạo lại cán bộ y tế thuộc nhiều chương trình y tế quốc gia, đào tạo đội ngũ nhân viên y tế thôn bản trong toàn tỉnh nhằm góp phần kiện toàn mạng lưới y tế cơ sở của tỉnh nhà và các tỉnh bạn lân cận, thực hiện chính sách chăm sóc sức khỏe ban đầu cho mọi người dân của Đảng và Nhà nước.

Mục tiêu đào tạo: Nâng cao chất lượng đào tạo là nhiệm vụ trọng tâm và hàng đầu, vì chất lượng đào tạo sẽ tạo nên thương hiệu của nhà trường. Trong những năm qua, nhà trường luôn chú trọng nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên đủ về số lượng, mạnh về trình độ chuyên môn và giỏi về kỹ năng sư phạm. Giáo viên thường xuyên được tham gia học nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ. Nhà trường cũng luôn quan tâm bồi dưỡng năng lực sư phạm cho giáo viên qua các lớp học tập trung vào kỳ nghỉ hè hàng năm, cũng như thông qua hội giảng. Đến nay, hầu hết các giáo viên đã có chứng nhận sư phạm bậc II, sư phạm Y học. Đội ngũ giáo viên kiêm chức cũng được bổ sung, tăng cường, từ một số lượng rất ít cán bộ của Bệnh viện đa khoa Tỉnh tham gia công tác đào tạo với nhà trường, cho đến nay đã có một lực lượng giáo viên hùng hậu có năng lực về chuyên môn lẫn nghiệp vụ sư phạm của nhiều Bệnh viện, Trung tâm Y tế, Tổng công ty Dược và trang thiết bị Y

tế tham gia công tác đào tạo.

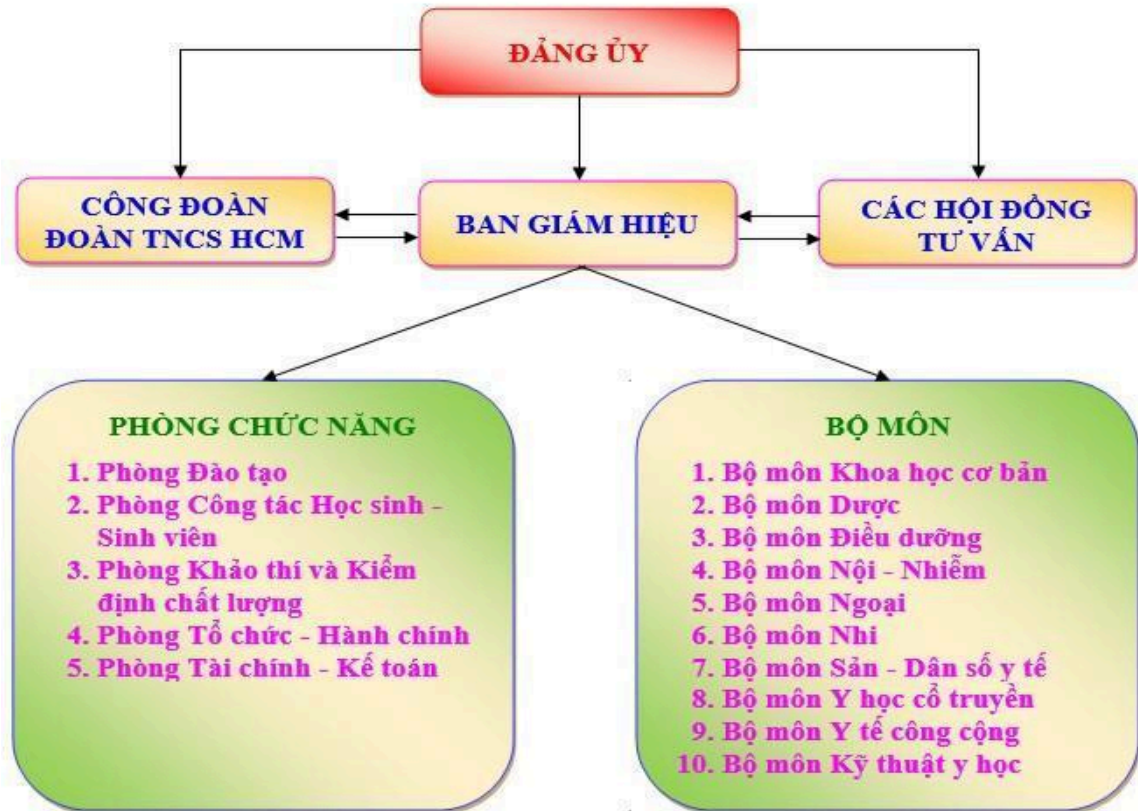
Hàng năm nhà trường dành một nguồn kinh phí khá lớn cho việc đầu tư mua sắm trang thiết bị, mô hình thực tập cũng như trang bị các phương tiện giảng dạy hiện đại như Overhead, Slide, Projecter, máy vi tính... Nhà trường cũng từng bước ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác đào tạo, hiện nay toàn trường đã được nối mạng Lan và Internet, xây dựng trang Web riêng cho nhà trường với địa chỉ <http://www.caodangytebinhdinh.edu.vn>.

Xây dựng kế hoạch, chương trình đào tạo, đổi mới phương pháp dạy học là một trong những mục tiêu quan trọng nhằm đáp ứng yêu cầu của cơ chế thị trường, mở cửa và hội nhập quốc tế nên luôn được nhà trường quan tâm đúng mức. Hàng năm, giáo viên thường xuyên cập nhật và bổ sung kiến thức mới vào nội dung giảng dạy cho phù hợp với yêu cầu thực tiễn. Nhà trường cũng tổ chức và tham gia các hội thi giáo viên dạy giỏi để giúp giáo viên trưởng thành cả về trình độ chuyên môn, lẫn kỹ năng sư phạm, nhiều phương pháp giảng dạy tích cực có hiệu quả đã được áp dụng ở các bộ môn.

Cơ sở thực tập thực hành cho học sinh cũng được nhà trường chú trọng, đến thời điểm này, đã có một hệ thống Bệnh viện đa khoa, chuyên khoa tuyến tỉnh, Bệnh viện Quân y 13, Tổng công ty Dược - Trang thiết bị Y tế cho đến các bệnh viện đa khoa khu vực, bệnh viện đa khoa tuyến huyện, các trạm y tế cơ sở, kể cả các huyện miền núi là cơ sở thực tập thực hành thực địa. Đặc biệt, với Quy chế phối hợp Viện - Trường giữa Trường Cao đẳng Y tế Bình Định và Bệnh viện Đa khoa tỉnh đã tạo một điều kiện hết sức thuận lợi cho học sinh thực tập và nâng cao chất lượng đào tạo.

Cơ cấu tổ chức của nhà trường như sau:

**SƠ ĐỒ CƠ CẤU TỔ CHỨC BỘ MÁY
TRƯỜNG CAO ĐẲNG Y TẾ BÌNH ĐỊNH**

Nguồn: <http://caodangytebinhdinh.edu.vn>

Hình 2.1. Cơ cấu tổ chức trường Cao đẳng Y tế Bình Định

2.1.2. Đặc điểm sinh viên trường Cao đẳng Y tế Bình Định

Sinh viên trường Cao đẳng Y tế Bình Định được tuyển sinh trên phạm vi cả nước, nhưng trên thực tế sinh viên của trường chuyên đào tạo nhân lực ngành y của tỉnh Bình Định và các tỉnh lân cận miền Trung - Tây Nguyên. Hiện trường đào tạo hai hệ Cao đẳng và Trung cấp Y sĩ với chỉ tiêu 600 SV/năm. Hiện, hệ chính quy của nhà trường có 1.250 sinh viên theo học.

Ngoài những đặc điểm chung của sinh viên Việt Nam là đội ngũ đông đảo, là nguồn nhân lực tương lai rất trẻ, thông minh, năng động, một trong những nhân tố quan trọng quyết định vận mệnh và tương lai của dân tộc, là lực lượng chủ yếu trên nhiều lĩnh vực, đảm nhiệm những công việc đòi hỏi hy

sinh, gian khổ, sức khoẻ và sáng tạo, sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định cũng có những đặc điểm sau:

Một là, sinh viên nhà trường là đội ngũ thanh niên trẻ, với đòi hỏi của nghề y là ngành học lý thuyết và thực hành liên tục, áp lực cao nhưng đa số sinh viên không ngừng phấn đấu học tập, chủ động tham gia các hoạt động rèn nghề, có trách nhiệm trong học tập để góp phần xây dựng đất nước sau này. Sinh viên có ý thức tuân thủ, thực hiện đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Ngoài việc học tập, sinh viên cũng tham gia hoạt động phong trào, các câu lạc bộ, hoạt động xã hội khác nhất là trong thời gian dịch bệnh hiện nay, sinh viên nhà trường tích cực tham gia hỗ trợ công tác y tế tại các chốt, điểm dịch trong toàn Tỉnh. Điều này thể hiện sự chủ động, ý thức vì xã hội, vì cộng đồng của sinh trường Cao đẳng y tế Bình Định.

Hai là, sinh viên có độ tuổi trung bình từ 18 đến 23 tuổi, do vậy mang đặc điểm tâm lý lứa tuổi và năng lực tự nhận thức theo độ tuổi. Đa phần sinh viên có suy nghĩ rất thực tế, biểu hiện trong việc định hướng học tập và nghề nghiệp, luôn xác định rõ mục đích trong hành động và suy nghĩ, muốn khẳng định bản thân, ổn định công việc và có thu nhập cao. Nhờ vậy, phần lớn sinh viên có sự năng động, thích nghi với hoàn cảnh sống cao, sẵn sàng học tập, bồi dưỡng để trang bị cho mình những kiến thức hữu ích cho công việc, cuộc sống sau này.

Thêm vào đó, sinh viên cũng có xu hướng mở rộng mối quan hệ nhất là trong ngành y, qua đó sinh viên thể hiện ý thức cao về bản thân mình và muốn thể hiện vai trò cá nhân trong tập thể, cộng đồng. Sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định rất tự hào về truyền thống quê hương, dù còn nhiều khó khăn nhưng có ý thức xây dựng quê hương ngày càng giàu đẹp. So với một số sinh viên các trường hoặc các vùng miền khác, sinh viên nhà trường đoàn kết với nhau hơn, phát huy truyền thống kiên cường, mạnh mẽ của con người Bình Định đặc biệt là tính khảng khái, hào hiệp. Do vậy sinh viên không ngại khó,

ngại khổ, thích sự thẳng thắn chính trực và tích cực tham gia vào các hoạt động xã hội, vì đặc thù ngành y là giúp người, cứu người.

Ba là, sinh viên tuổi đời và kinh nghiệm sống chưa nhiều, do vậy tâm lý chưa thực sự ổn định. Bên cạnh những mặt tích cực của đại đa số sinh viên, trước những tác động tiêu cực của cơ chế thị trường, sự phân hoá giàu nghèo và phân tầng xã hội diễn ra phức tạp, những yếu tố văn hoá ngoại lai..., nhận thức và hành động của một bộ phận không nhỏ sinh viên đã và đang bị ảnh hưởng. Đáng lo ngại nhất là một bộ phận sinh viên sống thiếu lý tưởng, giảm sút niềm tin, ít quan tâm đến tình hình đất nước, thiếu ý thức chấp hành pháp luật, sống thực dụng, xa rời truyền thống văn hoá dân tộc.

Bốn là, sinh viên trường cao đẳng y là sinh viên học nghề, lại là nghề cứu người, liên quan đến sức khỏe, tính mạng của người bệnh nên luôn được thẩm nhuần không chỉ các kiến thức LLCT nói chung, mà còn được đề cao, rèn luyện không ngừng về đạo đức người thầy thuốc, người cán bộ y tế. Bản thân đa số sinh viên đều có ý thức nghề nghiệp cao, tuy vẫn còn một bộ phận không chú ý, còn chưa cẩn thận trong học tập và thực hành nghề nghiệp, chưa ý thức được vai trò nghề nghiệp của mình sau này với xã hội.

2.2. Thực trạng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng Y tế Bình Định

2.2.1. Công tác chỉ đạo của Đảng ủy, Ban Giám hiệu và các tổ chức Đoàn thể trong nhà trường

Được sự quan tâm sâu sát của Đảng ủy trường Cao đẳng y tế Bình Định, Chi bộ các Phòng chức năng, các Bộ môn chuyên ngành đã quan tâm chỉ đạo hoạt động giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên nhà trường.

Quan điểm chỉ đạo của Ban Thường vụ Đảng ủy là tiếp tục tuyên truyền, quán triệt, phổ biến các văn bản mới của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, của Thành ủy, Ban Thường vụ Thành ủy, Thường trực Thành ủy, Ủy ban Kiểm tra Thành ủy và của cấp ủy về các nội dung học tập lý luận chính trị, các chủ

trương, đường lối của Đảng. Trong đó, tập trung tuyên truyền, phổ biến những điểm mới, những điểm có bổ sung, sửa đổi, phù hợp với tình hình hiện nay đến tất cả cán bộ đảng viên nhất là sinh viên để hiểu, biết và chấp hành.

Nhờ cấp ủy sâu sát, sự chỉ đạo kịp thời của Ban giám hiệu và giảng viên trong nhà trường, nhiều biểu hiện tiêu cực, đi ngược lại lối sống đạo đức cũng như lý tưởng của Đảng trong sinh viên đã được phát hiện kịp thời và uốn nắn. Các cấp lãnh đạo, quản lý, các tổ chức đoàn thể trong nhà trường đã phối hợp, cùng nâng cao nhận thức, trách nhiệm trong giáo dục YTCT cho sinh viên. Trong điều kiện phát triển rất nhanh của thông tin, truyền thông, nhà trường đã triển khai thực hiện có hiệu quả Đề án “Tăng cường quản lý, giáo dục chính trị tư tưởng đối với học sinh, sinh viên trên môi trường mạng đến năm 2025” (được phê duyệt theo Quyết định số 3296/QĐ-BGDĐT ngày 30 tháng 8 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo).

Các đơn vị, tổ chức trong Nhà trường phối hợp chặt chẽ với nhau và phối hợp với các cơ quan, đơn vị khác trong hoạt động quản lý, giáo dục sinh viên. Phòng Công tác học sinh, sinh viên thực hiện công tác tuyên truyền chủ trương, đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước cho sinh viên; xây dựng chương trình, kế hoạch và tổ chức các hoạt động nhằm giáo dục YTCT cho sinh viên. Các tổ chức Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên chung tay xây dựng các nội dung thiết thực và đa dạng hóa các hình thức hoạt động để nâng cao nhận thức chính trị, củng cố niềm tin, lý tưởng cách mạng cho sinh viên.

Bên cạnh những sự cố gắng đó, trong những năm qua Ban giám hiệu, Đảng ủy nhà trường cũng có những khó khăn nhất định. Nhiều hoạt động chỉ đạo chỉ mang tính hình thức, chưa bám sát vào nội dung, chưa sáng tạo trong phương pháp thực hiện như: các văn bản, nghị quyết cấp trên được tổ chức học tập, làm bài thu hoạch nhưng không chăm điểm chặt chẽ, không đánh giá nội dung bài thu hoạch dẫn tới có tình trạng bài thu hoạch chủ yếu là sinh viên

sao chép của nhau, không có kiến thức thực chất. Có trường hợp sinh viên bị lôi kéo vào những tôn giáo lạ (như Hội Đức chúa Trời Mẹ) nhưng chưa được chỉ đạo giải quyết kịp thời. Một số phản ánh của sinh viên về những hiện tượng tiêu cực nhất thời trong bộ phận nhà trường nhưng cũng chưa có câu trả lời thỏa đáng, kịp thời cho sinh viên, gây mất niềm tin của sinh viên vào nhà trường như hiện tượng chạy điểm, điểm sai, điểm thiếu và chấm điểm không công bằng. Đây là những vấn đề về học tập, nhưng lại ảnh hưởng không nhỏ đến thái độ, suy nghĩ, cách hành xử của sinh viên rất cần được rút kinh nghiệm.

2.2.2. Công tác tổ chức học tập, giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

Việc giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên tại trường Cao đẳng y tế Bình Định thông qua khá nhiều hoạt động đa dạng, phong phú đó là:

Hàng năm, vào đầu năm học nhà trường tổ chức tuần sinh hoạt chính trị đầu năm nhằm mục đích nâng cao ý thức chính trị, trách nhiệm công dân của sinh viên theo quy định của Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp. Nội dung của tuần học khá đa dạng giúp cho sinh viên nắm bắt hiểu rõ quyền lợi, nghĩa vụ, ý thức trách nhiệm của bản thân thông qua tuần sinh hoạt chính trị đầu khóa, hướng dẫn cho sinh viên hiểu biết được các quy định của pháp luật của Nhà nước, các quy chế, quy định về đào tạo, công tác học sinh sinh viên của Bộ Lao động-Thương binh-Xã hội và của Nhà trường, đồng thời trang bị một số thông tin cơ bản và cần thiết về tình hình kinh tế, chính trị, xã hội trong nước và quốc tế, chủ trương, chính sách đổi mới giáo dục và đào tạo; trang bị cho sinh viên những kỹ năng mềm cơ bản để các em vững vàng bước vào môi trường học tập mới. Các nội dung chuyên đề gồm: Lịch sử hình thành và phát triển của nhà trường; Học tập và làm theo tư tưởng đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; Tuân thủ pháp luật và đường lối chính sách của Đảng; Các nhiệm vụ trọng tâm của năm học; Quy chế đào tạo, quy chế học sinh sinh viên; Giáo

dục lối sống văn minh, đạo đức nghề nghiệp; các kỹ năng mềm.

Việc giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên chủ yếu được thực hiện thông qua việc giảng dạy các môn lý luận chính trị theo từng kỳ học của chương trình đào tạo, gồm các môn: Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lê nin; Tư tưởng Hồ Chí Minh; Đường lối cách mạng của Đảng cộng sản Việt Nam. Hiện nay, những môn học lý luận này đã được chuyển thành tổ hợp gồm 5 môn là: Triết học Mác- Lênin, Kinh tế chính trị Mác-Lênin, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Tư tưởng Hồ Chí Minh và Đường lối cách mạng của Đảng cộng sản Việt Nam. Qua đó, giảng viên cũng đưa các nội dung thực tiễn xã hội của đất nước vào bài giảng giúp cho sinh viên nắm được những chủ trương, đường lối của Đảng và Nhà nước.

Bên cạnh đó, mỗi tháng sau cuộc họp Đảng ủy, chỉ bộ các Bộ môn, phòng ban đều quán triệt nội dung chỉ đạo của Ban chấp hành Đảng ủy về những vấn đề quan trọng tới sinh viên nhà trường, nhất là các sinh viên là Đảng viên và quần chúng ưu tú như học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh; các nội dung chính trị quan trọng của tỉnh Bình Định sắp tới như bầu cử; vấn đề truyền giáo lạ trong học sinh sinh viên; vấn đề phòng chống dịch bệnh và tuân thủ các quy định phòng chống dịch bệnh.

Các câu lạc bộ trong nhà trường cũng được Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh và Hội sinh viên phối hợp để truyền truyền, phổ biến các nội dung lý luận chính trị nhằm nâng cao ý thức chính trị của sinh viên.

Kết quả từ các hoạt động giảng dạy, học tập lý luận chính trị của sinh viên như sau:

Bảng 2.1. Kết quả tham gia học tập lý luận chính trị của sinh viên

T T	Nội dung	Số lượng	Tỷ lệ (%)
1	Tham gia đầy đủ các buổi sinh hoạt chính trị đầu năm học.	198/20 0	99.0

T T	Nội dung	Số lượng	Tỷ lệ (%)
2	Làm đầy đủ bài thu hoạch tuần sinh hoạt chính trị đầu năm.	200/200	100.0
3	Đạt kết quả học tập các môn lý luận chính trị loại Khá trở lên.	96/200	48.0
4	Đạt kết quả học tập các môn lý luận chính trị loại Trung bình trở xuống.	104/200	52,0
5	Được cử tham gia lớp nhận thức về Đảng.	28/200	28.3
6	Được kết nạp Đảng.	12/200	6.0

Nguồn: Phòng công tác học sinh sinh viên, Phòng Đào tạo, Văn phòng Đảng ủy trường Cao đẳng y tế Bình Định

Kết quả cho thấy sinh viên tham gia đầy đủ tuần sinh hoạt chính trị đầu năm là (99%) và làm bài thu hoạch (100%). Có 2 sinh viên không tham gia đầy đủ vì lý do khách quan là bị bệnh (chiếm 1%).

Về kết quả học tập lý luận chính trị đầu khóa: Có 96 sinh viên (chiếm 48,0%) đạt kết quả học tập từ Khá trở lên; có 104 sinh viên (chiếm 52,0%) đạt kết quả từ Trung bình trở xuống.

Có 28 sinh viên (chiếm 28,3%) đã được cử đi học lớp nhận thức về Đảng và 12 sinh viên đã được kết nạp Đảng (chiếm 6,0%).

Qua hoạt động điều tra phỏng vấn sinh viên, tác giả nhận được một số ý kiến nhận xét như sau: “*em thấy học chính trị đầu năm chỉ cần thiết trong việc phổ biến các quy định mới, nhất là các biện pháp phòng chống dịch bệnh như hiện nay, còn các kiến thức LLCT có thể sơ qua thôi thì tốt hơn*” (1 ý kiến); “*em tham gia đầy đủ các buổi học chính trị đầu năm học, nhưng em cho rằng chỉ cần học chính trị đầu khóa là được rồi, chúng em vẫn phải học các môn LLCT cơ mà*” (1 ý kiến); “*học LLCT là rất quan trọng để sinh viên chúng em nhận thức những vấn đề mới thuộc nội dung kinh tế, chính trị của đất nước, là những người chủ nhân tương lai không thể không chú ý đến những vấn đề đó được*” (1 ý kiến); “*em xác định rất rõ là khi còn ngồi trên*

ghế nhà trường thì còn phải phấn đấu ngay từ những việc nhỏ nhất như học tập lý luận chính trị, vì nó sẽ ảnh hưởng đến cuộc sống và công việc sau này” (1 ý kiến).

Kết quả này cho thấy khá tương đồng với số liệu lấy được từ các Phòng Ban trong nhà trường, sinh viên có người có hứng thú và sự phấn đấu, mục tiêu học các môn LLCT ngay từ đầu, ngược lại cũng không ít sinh viên cho rằng học cho xong, cho có là đủ.

2.2.3. Công tác kiểm tra, giám sát, đánh giá giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

Trong năm 2019, Ban Thường vụ Đảng ủy luôn chú trọng công tác kiểm tra, giám sát, ngay từ đầu năm, căn cứ vào chương trình kiểm tra, giám sát toàn khóa của Ban Chấp hành Đảng bộ Sở y tế, đồng thời căn cứ chương trình kiểm tra, giám sát của Ban Thường vụ Thành ủy, Ủy ban Kiểm tra Thành ủy Bình Định; Ban Thường vụ Đảng ủy chỉ đạo và xây dựng chương trình, kế hoạch kiểm tra, giám sát của Ban Thường vụ Đảng ủy và Ủy ban Kiểm tra Đảng ủy Trường Cao đẳng y tế Bình Định, trong đó chú trọng và tập trung kiểm tra, giám sát vai trò lãnh đạo của cấp ủy trong các lĩnh vực chính trị, tư tưởng, đạo đức lối sống, nhất là về đoàn kết nội bộ, các nguyên tắc sinh hoạt Đảng, vai trò lãnh đạo của Đảng đối với hệ thống chính trị, kiểm tra, giám sát các nghị quyết của Ban Chấp hành Đảng bộ, các thông báo kết luận của Ban Thường vụ Đảng ủy và các giải pháp khắc phục của các tổ chức đảng và đảng viên là sinh viên.

Ban Thường vụ chủ động thực hiện công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật, giải quyết khiếu nại, tố cáo theo các quy định của Đảng nhằm ngăn ngừa, không để xảy ra khuyết điểm, vi phạm lớn của tổ chức đảng và đảng viên. Tiếp tục phát huy vai trò kiểm tra, giám sát của cấp ủy đảng bộ chi bộ cơ sở trực thuộc; khắc phục tình trạng đối phó, hình thức, buông lỏng hoặc thực hiện không tốt nhiệm vụ kiểm tra, giám sát hoạt động của sinh viên, nhất

là quá trình thực tập thực tế tại các đơn vị ngoài nhà trường.

Đối với các cuộc kiểm tra, giám sát đều báo cáo kết quả để Ban Thường vụ Đảng ủy có ý kiến kết luận, chỉ đạo các tổ chức cơ sở Đảng khắc phục. Các đoàn kiểm tra, giám sát phải thực hiện đúng quy trình thủ tục và thời gian; thành phần các đoàn kiểm tra, giám sát do đồng chí Bí thư, Phó Bí thư Đảng ủy, các đồng chí Ủy viên Ban Thường vụ làm trưởng đoàn và cấu tạo thêm các đảng viên có trình độ nghiệp vụ chuyên môn trong các lĩnh vực tham gia thành viên đoàn.

Kết quả kiểm tra giám sát, đánh giá hoạt động giáo dục ý thức chính trị của sinh viên trong nhà trường trong 3 năm qua cho thấy:

Bảng 2.2. Kết quả kiểm tra, giám sát, đánh giá hoạt động giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

ST T	Nội dung	Số lượng SV/năm (2018)	Số lượng SV/năm (2019)	Số lượng SV/năm (2020)
1	Kiểm tra thường xuyên theo năm học	2	2	2
2	Kiểm tra theo chuyên đề	4	7	8
3	Kết quả kiểm tra, giám sát			
	3.1. Chuyên Đảng chính thức chậm	2	0	8
	3.2. Kiểm điểm Đảng viên	1	0	0
	3.3. Khen thưởng	1	1	0

Nguồn: Văn phòng Đảng ủy trường Cao đẳng y tế Bình Định

Kết quả Bảng 2.2 cho thấy trong 3 năm 2018-2019, nhà trường đã tiến hành được 6 cuộc kiểm tra thường xuyên trong hoạt động giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên, cụ thể là kiểm tra, giám sát tuần sinh hoạt công dân đầu khóa và kiểm tra vào cuối năm học với sinh viên cuối khóa về ý thức chính trị.

Kết quả kiểm tra đã kịp thời giải quyết được những vấn đề đang tồn đọng trong công tác giáo dục YTCT cho sinh viên, như đã giải quyết 10

trường hợp chuyển Đảng chính thức chậm, nhất là trong năm 2020 khi bị ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19, do xác định đây là nguyên nhân khách quan nên đã giải quyết cho các sinh viên là Đảng viên dự bị chuyển về sinh hoạt tại địa phương. Trong năm 2018, 01 trường hợp sinh viên là Đảng viên dự bị phải kiểm điểm bởi liên quan đến một số phát ngôn chưa chuẩn mực trên mạng xã hội. Qua đó, nhà trường cũng đã chấn chỉnh, đặc biệt lưu ý việc tuyên truyền, giáo dục cho sinh viên việc sử dụng không gian mạng an toàn.

Trường cũng tổ chức được nhiều cuộc kiểm tra theo chuyên đề, năm 2018 là 4 cuộc, năm 2019 là 7 cuộc và năm 2020 đã tiến hành được 8 cuộc, tập trung vào các nội dung chính là: Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh; Thực hiện quyền và trách nhiệm chính trị trong bầu cử; Thực hiện trách nhiệm và chung tay đẩy lùi dịch Covid-19; Quán triệt và học tập Nghị quyết của Đảng với học sinh, sinh viên.

2.2.4. Về nhận thức, niềm tin, thái độ và hành vi của sinh viên

Sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định được học tập, rèn luyện trong hệ thống giáo dục lý luận chính trị từ phổ thông lên tới chuyên nghiệp, nên tất yếu YTCT có tính hệ thống nhất định và tiếp tục được phát triển trong những năm học tại trường Cao đẳng y tế Bình Định.

Tác giả đã tiến hành khảo sát 200 sinh viên đang học tại trường sau khi học tập các môn lý luận chính trị để biết được hiệu quả về nhận thức, niềm tin, thái độ và hành vi của sinh viên như thế nào. Phân loại số sinh viên khảo sát như sau:

Bảng 2.3. Thông tin sinh viên tham gia khảo sát

Tiêu chí	Nội dung	Số lượng	Tỷ lệ (%)
Giới tính	Nữ	105	52.5
	Nam	95	47.5
Thời gian đào tạo	Sinh viên năm 1	12	6.0
	Sinh viên năm 2	145	72.5

Tổng	Sinh viên năm 3	43	21.5
		200	100

Nguồn: Kết quả khảo sát

Bảng 2.3 cho thấy, với 200 sinh viên tham gia khảo sát có phần lớn là sinh viên nữ, với 105 sinh viên chiếm 52,5%, sinh viên nam là 95 người chiếm 47,5%. Có 12 sinh viên năm đầu tiên tham gia khảo sát, chiếm 6,0%, đa số sinh viên khảo sát là sinh viên năm thứ 2, với 145 người chiếm 72,5% và có 43 sinh viên năm cuối, chiếm 21,5%. Như vậy số sinh viên tham gia khảo sát có đầy đủ cả 3 nhóm sinh viên của các năm đào tạo và không quá chênh lệch giữa nam và nữ, đảm bảo tính chính xác, khách quan của kết quả khảo sát.

Khảo sát về thái độ học tập của sinh viên với các môn lý luận chính trị và các buổi sinh hoạt chính trị đầu năm học, cho kết quả sau:

Bảng 2.4. Thái độ học tập lý luận chính trị của sinh viên

Thái độ học tập	Số lượng	Tỷ lệ (%)
Rất thích	6	3.0
Thích	11	5.5
Bình thường	78	39.0
Không thích	105	52.5
Tổng	200	100

Nguồn: kết quả khảo sát

Kết quả Bảng 2.4. cho thấy, có đến 52,5% số sinh viên được hỏi không thích các môn học lý luận chính trị (tức 105 sinh viên), có 11 sinh viên đồng ý thích các môn học này chiếm 5,5% và ý kiến bình thường có 78 người, chiếm 39,0% số sinh viên được hỏi. Bên cạnh đó, cũng có 6 sinh viên trả lời rất thích các môn học này, chiếm 3,0%.

Để làm rõ hơn nguyên nhân vì sao sinh viên không thích các môn học lý luận chính trị, tác giả đã xây dựng bảng hỏi để khảo sát về vấn đề này và cho kết quả sau:

Bảng 2.5. Nguyên nhân sinh viên không thích học tập các môn lý luận chính trị

TT	Nội dung	Ý kiến	Tỷ lệ (%)
1	Nội dung môn học trừu tượng, khó hiểu	59	29.5
2	Bài học không hấp dẫn	30	15.0
3	Phương pháp dạy học nhàm chán, thiếu thực tiễn	42	21.0
4	Không biết có lợi ích gì	7	3.5
5	Lớp học đông	17	8.5
6	Kiến thức quá nhiều	35	17.5
7	Khác	10	5.0
	Tổng	200	100.0

Nguồn: kết quả khảo sát

Qua Bảng 2.5 ta thấy được ý kiến đánh giá của người học về lý do vì sao không thích học lý luận chính trị. Trong đó, nhiều ý kiến đồng tình nhất đó là nội dung môn học trừu tượng, khó hiểu với 29,5% ý kiến đồng tình (59 sinh viên), điều này phản ánh khá đúng bởi hầu hết các môn lý luận chính trị có kiến thức uyên thâm, sâu sắc dễ gây trừu tượng, khó hiểu cho người học. Phương pháp dạy học nhàm chán, thiếu thực tế cũng được 21,0% số sinh viên đồng tình, với 42 sinh viên có ý kiến này. Sinh viên cũng cho rằng kiến thức quá nhiều (17,5%) hay bài học không hấp dẫn (15,0%), cũng có số ít sinh viên cho rằng do lớp học đông, khó tiếp thu kiến thức với 8,5%, hay không biết có lợi ích gì (7 ý kiến chiếm 3,5%). Có 10 ý kiến khác chiếm 5,0% thì cho rằng việc không thích học lý luận chính trị vì quá nhiều môn, học vất vả hay tùy ý thức sinh viên chăm học hay lười học, hoặc các em cũng cho rằng nên tập trung vào các môn chuyên ngành thì tốt hơn.

Theo kết quả phỏng vấn nhận được, thì có những ý kiến như “*em thấy các môn LLCT chủ yếu tập trung vào đường lối, chính sách của Đảng, các kiến thức rất trừu tượng, khô khan và chưa thấy vận dụng gì với sinh viên ngành y chúng em cả*” (1 ý kiến); hay “*nhìn thấy mấy quyển giáo trình là em*

thấy sợ rồi, nhà trường dạy nhiều môn quá nên tập trung vào chuyên ngành để chúng em làm việc tốt hơn” (1 ý kiến); “thầy cô dạy thì cũng được nhưng em thấy khó hiểu với lại khó nhớ” (1 ý kiến); “em nhớ những ví dụ mà thầy cô lấy về ngành của chúng em nhưng mà ít ví dụ như thế quá, chắc có nhiều hơn thì dễ tiếp thu hơn nhiều” (1 ý kiến) hay “em đã học lại mấy môn LLCT rồi và cũng có nhiều bạn cũng như vậy, chúng em thực hành chuyên ngành đã vất vả rồi lại còn học quá nhiều môn LLCT không cần thiết” (1 ý kiến).

Kết quả phỏng vấn cũng cho thấy hầu hết sinh viên được hỏi đều đồng tình, ủng hộ và có ý thức trong việc thực hiện đường lối chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước. Có 75,6% sinh viên rất tin tưởng vào đường lối đổi mới của Đảng; tin tưởng là 19,6%. Với câu hỏi: *“Bạn có quan tâm đến các nghị quyết của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước?”*: Câu trả lời rất quan tâm chiếm 67%, quan tâm 30,4%. Như vậy, tư tưởng chính trị của đa số sinh viên được hỏi rất quan tâm đến các chủ trương, đường lối, chính sách pháp luật của Đảng và Nhà nước, chứng tỏ giới trẻ có thái độ đúng đắn, không chỉ qua tâm mà còn vững tin vào tương lai vận mệnh của dân tộc, của đất nước và của bản thân; từ đó, có thái độ sống, làm việc, học tập có trách nhiệm hơn với bản thân, gia đình, xã hội, đất nước.

Từ việc tin tưởng vào đường lối đổi mới của đất nước, chủ trương chính sách của Đảng và Pháp luật của Nhà nước, lí tưởng và đạo đức cách mạng của sinh viên cũng được tạo lập một cách vững chắc. Nhiều sinh viên có nguyện vọng chính đáng và thiết tha được đứng trong hàng ngũ của Đảng để cống hiến tài năng và sức lực của mình phục vụ nhân dân. Theo số liệu khảo sát sinh viên khi hỏi về mong muốn trở thành đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam và mục đích của việc học tập, kết quả cho thấy, hầu hết sinh viên mong muốn góp một phần nhỏ bé của mình vào việc xây dựng đất nước ngày càng giàu mạnh hơn, to đẹp hơn. Có đến 62% số sinh viên được hỏi rất mong muốn; mong muốn là 13,2%, 25,4% sinh viên cho biết học tập với mục

đích công hiến cho đất nước.

Về tác động đến nhận thức, hành vi của sinh viên sau khi học lý luận chính trị, kết quả khảo sát cho thấy như sau:

Bảng 2.6. Tác động của giáo dục lý luận chính trị đến ý thức sinh viên

Nội dung tác động đến ý thức sinh viên	Đồng ý	Tỷ lệ (%)	Không đồng ý	Tỷ lệ (%)
Rèn luyện đạo đức công dân và đạo đức nghề nghiệp	119	59.5	81	40.5
Nâng cao ý thức trách nhiệm công dân	147	73.5	53	26.5
Có nhận thức các vấn đề chính trị tốt hơn	127	63.5	73	36.5
Có hành động đúng đắn, đúng quy định pháp luật	185	92.5	15	7.5
Phê phán những hành vi sai trái	102	51.0	98	49.0
Tin tưởng tuyệt đối vào Đảng và Nhà nước	192	96.0	8	4.0
Khác	2			

Nguồn: kết quả khảo sát

Qua khảo sát cho thấy việc giáo dục lý luận chính trị đã có những tác động nhất định đến nhận thức, hành vi của sinh viên như sau:

119 sinh viên đồng tình rằng việc giáo dục lý luận chính trị đã giúp rèn luyện đạo đức công dân, đạo đức nghề nghiệp (chiếm 59,5%), nhưng cũng có 40,5%(81 sinh viên) không đồng tình với ý kiến này.

Đa số sinh viên được hỏi sau khi học các môn lý luận chính trị có lòng tin tuyệt đối vào Đảng và Nhà nước (95,0% với 190 sinh viên) và chỉ có 4,0% tức 8 sinh viên thấy chưa đủ niềm tin tuyệt đối đó.

Hầu hết sinh viên đã có hành động đúng đắn, đúng quy định của pháp luật (chiếm 92,5%) và chỉ có 7,5% số sinh viên được hỏi cho biết mình cũng

có những hành vi chưa được đúng đắn, chưa chuẩn mực (hầu hết là vi phạm pháp luật về An toàn giao thông như không đội mũ bảo hiểm, vượt đèn đỏ).

Sinh viên cũng đã nâng cao được ý thức trách nhiệm của công dân hơn với 73.5% sinh viên khẳng định điều này (147 người) và cũng có 53 sinh viên cảm thấy bình thường chiếm 26,5%. Về nhận thức các vấn đề chính trị tốt hơn, có 127 sinh viên đồng tình chiếm 63,5%, cũng có 73 sinh viên không đồng tình và cho rằng không mấy khi quan tâm đến các vấn đề chính trị chiếm 36,5%. Con số này khá tương đồng với quan điểm về việc giáo dục chính trị đã nâng cao ý thức trách nhiệm công dân của sinh viên với đất nước. Từ đó, các em có động thái phê phán những hành vi sai trái với 102 ý kiến đồng tình chiếm 51,0% và 98 ý kiến cho biết chưa có ý thức như vậy chiếm 49,0%.

Bên cạnh đó, có 2 ý kiến khảo sát đánh giá ý kiến khác biệt khi cho rằng các em cảm thấy bình thường, không có thay đổi gì trong nhận thức và hành động của bản thân chiếm 1,0%.

Kết quả phỏng vấn sinh viên cho thấy những ý kiến sau: *“cũng nhờ kiến thức LLCT đầu năm mà em tự dung tình táo bạo khi bị mấy người truyền giáo hay đa cấp mời gọi, em thấy tốt ạ”* (1 ý kiến); *“em biết và hiểu sâu hơn về những vấn đề thời sự, biển đảo, biên giới của đất nước, hay tại sao nước ta lại theo con đường XHCN, nếu không được học thì làm sao trở thành công dân tốt, bảo vệ đất nước được”* (1 ý kiến); *“sinh viên thì phải học LLCT thôi, đây là chương trình chung của cả nước nên em không có ý kiến gì”* (1 ý kiến) hay *“LLCT cũng là một trong những nội dung thuộc đạo đức mà ngành y chúng em cần tuân theo nên học là cần thiết, còn rất nhiều quy định cần học”* (1 ý kiến). Hầu hết sinh viên được hỏi cho biết họ học tốt LLCT sẽ thuận lợi hơn, tự tin hơn cho công việc sau này (65,8%) và 28,1% còn phân vân, chưa định hướng được, chỉ có 6% sinh viên được hỏi phủ nhận điều này.

Như vậy kết quả cho thấy phần lớn sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định sau khi được giáo dục lý luận chính trị đã tiếp thu được một phần

kiến thức cơ bản, từ đó có những thay đổi nhất định trong nhận thức, niềm tin và hành vi của bản thân trong học tập cũng như trong đời sống. Việc học LLCT có thể là bắt buộc, nhưng những kiến thức mà sinh viên tiếp thu được không hoàn toàn là không có ích mà đã đem lại cho sinh viên thế giới quan, nhân sinh quan hoàn thiện hơn, trưởng thành hơn. Thông qua các môn LLCT, sinh viên nhận thức được sâu sắc về chủ nghĩa xã hội mà đỉnh cao là chủ nghĩa cộng sản; thấy được sức mạnh của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong việc nhận thức thế giới và cải tạo thế giới trong đó có quê hương đất nước mình; thấu hiểu được đúng đắn về con đường mà toàn Đảng, toàn dân ta đã lựa chọn; từ đó, ý thức hơn nữa về vai trò và trách nhiệm của mình với quê hương, đất nước

2.2.5. Chi phí đầu tư cho giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

Về cơ bản, các hoạt động giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trong nhà trường cần các chi phí tổ chức, hoạt động và tiến hành khen thưởng, có khá nhiều nguồn đầu tư với các hình thức đa dạng là:

Bảng 2.7. Các chi phí đầu tư của nhà trường cho hoạt động giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

STT	Hoạt động	Kinh phí (đồng)	Nguồn
1	Học tập chính trị đầu năm học	25.000.000	Nhà trường
2	Tham gia cuộc thi Ánh sáng soi đường	40.000.000	Nhà trường, Hội sinh viên
3	Tổ chức cuộc thi tìm hiểu kiến thức về Đảng	110.000.000	Nhà trường, Hội sinh viên, Đoàn thanh niên
4	Tham gia cuộc thi bầu cử trực tuyến	5.000.000	Nhà trường
5	Giáo trình, tài liệu giáo dục lý luận chính trị	170.000.000	Nhà trường
6	Khen thưởng sinh viên tiêu biểu,	50.000.000	Nhà trường, Đoàn

	có thành tích đặc biệt		thanh niên, Hội SV
7	Hỗ trợ các hoạt động khác	20.000.000	Nhà trường

Nguồn: Phòng Kế toán, Hội sinh viên, Đoàn Thanh niên trường Cao đẳng Y tế Bình Định

Qua số liệu *Bảng 2.7* cho thấy nhà trường đã có những đầu tư thích đáng cho hoạt động giáo dục ý thức chính trị. Trong tuần sinh hoạt chính trị đầu năm học, nhà trường đã mời các giảng viên trường Chính trị tỉnh Bình Định đến nói chuyện với sinh viên, đã có phần thưởng cho các sinh viên có bài thu hoạch ấn tượng, kết quả cao.

Trong những năm qua, cuộc thi Ánh sáng soi đường tìm hiểu kiến thức các môn học về Chủ nghĩa Mác – Lênin trong nhà trường đã được Hội sinh viên đưa vào hoạt động thường xuyên và có trao thưởng cho sinh viên có kết quả cao trong cuộc thi này theo từng vòng. Đặc biệt trong năm 2020 để chuẩn bị cho bầu cử Quốc hội Khóa XV, nhà trường đã tổ chức cuộc thi tìm hiểu kiến thức về Đảng Cộng sản Việt Nam và đầu tư kinh phí lớn cho hoạt động này tới 110 triệu đồng, sinh viên được động viên tham gia cuộc thi bầu cử trực tuyến do Sở Tư pháp triển khai và 10 sinh viên đạt kết quả tốt nhất, nhanh nhất đã được khen thưởng.

Bên cạnh đó, truyền thống yêu nước của dân tộc được sinh viên nhà trường phát huy và thể hiện dưới nhiều hình thức đa dạng, bằng những hoạt động thiết thực như: Tìm hiểu lịch sử dân tộc; Uống nước nhớ nguồn; Đèn ơn đáp nghĩa; Xây nhà tình thương, nhà tình nghĩa; Hiến máu nhân đạo; phong trào sinh viên tình nguyện; chiến dịch mùa hè xanh, hỗ trợ công tác y tế phòng, chống dịch Covid 19... Trong những năm qua, các hoạt động này diễn ra sôi nổi, thu hút được đông đảo đoàn viên, thanh niên tham gia và nhiều sinh viên đã trưởng thành từ các phong trào đó. Qua những hoạt động thực tiễn, sinh viên càng nhận thức sâu sắc hơn nghĩa vụ và trách nhiệm của mình với quê hương, đất nước; dạy cho sinh viên biết yêu thương, chia sẻ những

đau thương mất mát của những mảnh đời nghèo khó, thiệt thòi; đồng thời, góp phần quan trọng vào việc nâng cao YTCT đúng đắn, nâng cao lòng yêu nước, thương dân, trách nhiệm với dân tộc trong sinh viên.

Các kinh phí dành cho giáo trình, tài liệu giáo dục chính trị cũng như khen thưởng sinh viên tiêu biểu cũng được tiến hành hàng năm, nhất là với các sinh viên ưu tú và Đảng viên. Nhà trường cũng hỗ trợ nhiều kinh phí cho các hoạt động khác nhau như tham quan các địa danh để nâng cao ý thức chính trị cho sinh viên trong trường.

Kết quả cũng cho thấy, nhà trường đồng hành cùng các Đoàn thể trong mọi hoạt động và là nguồn cung kinh phí chủ yếu tổ chức hoạt động giáo dục YTCT cho sinh viên trong nhà trường thời gian qua.

2.3. Một số đánh giá về công tác giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên Trường Cao đẳng Y tế Bình Định

2.3.1. Một số kết quả đạt được và nguyên nhân

2.3.1.1. Về kết quả đạt được

*** Về chủ thể giáo dục**

- Về chất lượng công tác chỉ đạo, lãnh đạo của Đảng ủy, Ban Giám hiệu: Qua khảo sát và nghiên cứu cho thấy, Ban giám hiệu, Đảng ủy trường Cao đẳng y tế Bình Định đã có sự quan tâm, sâu sát nhất định với công tác giáo dục YTCT cho sinh viên trong nhà trường. Từ việc đầu tư cơ sở vật chất, các chi phí tổ chức thực hiện hoạt động giáo dục YTCT đều có sự chỉ đạo của Đảng ủy, Ban giám hiệu một cách thống nhất.

Về cơ bản, cơ sở vật chất phục vụ hoạt động giáo dục YTCT đã tương đối đầy đủ. Các công cụ giảng dạy đa năng như máy tính, máy chiếu, bài giảng điện tử, sách giáo khoa điện tử, nhất là các phần mềm dạy học; tổ chức lớp học, giao bài tập, giới hạn thời gian, kiểm tra bài, cung cấp tài liệu, nhận phản hồi, điều chỉnh hoạt động của giảng viên, học viên thông qua các phần mềm giảng dạy được triển khai tới tất cả các bộ môn và giảng viên. Nhờ vậy,

sinh viên được tiếp thu bài học trực quan sinh động hơn, nhà trường cũng đầu tư một lần nhưng tiết kiệm chi phí và sử dụng lâu dài. Việc đầu tư cho công nghệ thông tin cũng là phù hợp với kỷ nguyên chuyển đổi số và kích thích sự sáng tạo trong xây dựng bài giảng, ứng dụng công nghệ của giảng viên.

- Về sự phối hợp giữa các tổ chức Đoàn thể trong nhà trường: giữa các tổ chức Đoàn thể trong nhà trường đã phối hợp cùng tổ chức nhiều hoạt động lồng ghép các nội dung LLCT đạt hiệu quả nhất định. Qua đó, khuyến khích được sự tham gia tích cực của một bộ phận sinh viên, phát hiện những hạt giống tốt để bồi dưỡng đứng vào hàng ngũ của Đảng. Thông qua đội ngũ cán bộ nòng cốt để tiếp tục triển khai các hoạt động truyền truyền, giáo dục, nâng cao YTCT cho sinh viên.

- Về chất lượng việc giảng dạy các môn lý luận chính trị

YTCT của sinh viên được hình thành không phải từ bên ngoài, mà phải trải qua quá trình giáo dục có mục tiêu cụ thể, tự rèn luyện, tu dưỡng của bản thân, nên sinh viên cũng không nằm ngoài quy luật đó. Từ việc tiếp thu những tri thức của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, tìm thấy ở đó niềm tin khoa học tạo nên nấc thang đầu tiên hình thành thế giới quan khoa học trong họ. Bởi vậy, việc sinh viên tự học, tự thẩm thấu những tri thức do các môn khoa học chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là một yếu tố quan trọng trong quá trình hình thành YTCT của mình. Quá trình giáo dục YTCT cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định cho thấy kết quả một bộ phận sinh viên có ý thức tự học, tự rèn luyện, đồng thời nhiều sinh viên đã có thế giới quan đúng đắn, tuy không quá mức lý tưởng nhưng có kiến thức, có hiểu biết cơ bản và đúng định hướng được giáo dục.

* Về đối tượng giáo dục

- Hiểu biết về ý thức chính trị của sinh viên: kiến thức LLCT của sinh viên tăng lên đáng kể sau mỗi năm học, thể hiện cụ thể ở YTCT của sinh viên có sự thay đổi và nhiều sinh viên có khả năng phản biện, đánh giá những sự

việc, vấn đề chính trị, kinh tế xã hội của địa phương, của đất nước.

- Niềm tin và lập trường chính trị của sinh viên: Nhờ quá trình đẩy mạnh giáo dục YTCT cho sinh viên nhà trường thời gian qua, YTCT của sinh viên có sự chuyển biến nhanh, sâu sắc cùng với sự chuyển biến tình hình kinh tế - xã hội của đất nước, nhất là trong điều kiện khó khăn của dịch bệnh Covid-19 diễn ra từ cuối năm 2019. Sinh viên nhà trường đã tích cực học tập, khắc phục khó khăn, đồng hành tham gia các hoạt động phòng chống dịch cho nhân dân địa phương, hỗ trợ các cơ sở đào tạo khác trong phòng chống dịch. Kết quả này cho thấy sinh viên đã có YTCT tốt, luôn có ý thức vì cộng đồng, không ngừng vươn lên, giữ vững giá trị truyền thống mạnh mẽ, hào sảng, không ngại khó khăn gian khổ của con người Bình Định.

Sinh viên cũng đã có sự quan tâm và nhạy cảm với các vấn đề chính trị, xã hội của đất nước cũng như có tư tưởng đạo đức trong sáng, lập trường tư tưởng chính trị vững vàng, nhiều em đã lấy mục tiêu đứng trong hàng ngũ của Đảng để hướng đến.

- Kết quả các hoạt động về giáo dục ý thức chính trị của sinh viên: Thông qua kết quả khảo sát thực trạng cho thấy hoạt động giáo dục YTCT đã có những kết quả mang tính tích cực trong thể hiện YTCT đúng đắn, việc chấp hành các quy định pháp luật cũng như lan truyền các ý thức tích cực tới người khác.

2.3.1.2. Về nguyên nhân

Nguyên nhân của những kết quả đạt được có thể thấy là:

- Nhờ có sự quan tâm sâu sát của Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường với hoạt động giáo dục YTCT cho sinh viên trong nhà trường, cũng phản ánh được nhận thức đúng đắn của lãnh đạo nhà trường với tầm quan trọng của công tác giáo dục YTCT cho sinh viên, ngày càng nâng cao hiệu quả hoạt động giáo dục YTCT thông qua công tác chỉ đạo, định hướng và đầu tư cơ sở vật chất cho công tác giáo dục LLCT.

- Sự phấn đấu khắc phục khó khăn, tinh thần đổi mới sáng tạo trong giảng dạy của người giáo viên giảng dạy các học phần LLCT trong nhà trường, nhất là việc lồng ghép các vấn đề lý luận với thực tiễn để bài học sinh động, gần gũi, dễ tiếp thu cho sinh viên, gắn với nghề nghiệp của sinh viên sau này.

- Sự chủ động học tập, tinh thần tích cực của sinh viên trong quá trình học tập, giáo dục LLCT trong nhà trường cũng như trong đời sống xã hội.

2.3.2. Một số hạn chế và nguyên nhân

2.3.2.1. Về hạn chế

- Về công tác chỉ đạo, lãnh đạo của Đảng ủy, Ban Giám hiệu nhà trường trong công tác giáo dục YTCT: đôi khi còn chậm, còn chưa đạt được hiệu quả như mong muốn. Trong một số sự việc phát sinh như hiện tượng truyền giáo trái phép, phản ứng của Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường chưa kịp thời dẫn tới hậu quả xấu.

Một số công trình của nhà trường như khu vực giảng đường, khu vực phòng thí nghiệm, thực hành xây dựng đã quá lâu, đều đã xuống cấp, thực hiện cải tạo, sửa chữa nhiều lần, trong khi đó, mỗi giai đoạn, các công trình được xây dựng phục vụ nhu cầu cấp thiết của thời điểm đó, do vậy về tổng thể chung, công trình không đồng bộ trong kiến trúc và công năng sử dụng. Việc cải tạo, sửa chữa tốn nguồn kinh phí không nhỏ song cũng không khắc phục được tình trạng thiếu đồng bộ về tổng thể công trình và bất cập trong sử dụng. Hạn chế này đã ảnh hưởng khá nhiều đến công tác học tập, giảng dạy trong nhà trường nói chung và trong giáo dục YTCT nói riêng.

- Sự phối hợp giữa các Phòng chức năng và các tổ chức Đoàn thể trong nhà trường đôi khi còn chưa thống nhất. Thường thì các tổ chức Đoàn thể có chức năng khác với các Phòng, Bộ môn quá trình làm việc đôi khi dẫn tới sự chệch choạc vì thời gian làm việc khác nhau, thẩm quyền, nhiệm vụ khác nhau. Hệ quả là một hoạt động tổ chức giáo dục LLCT trong nhà trường

nhưng phải đi xin quá nhiều ý kiến, nhiều giấy tờ qua các Phòng ban mới được phê duyệt, nhất là với các khoản thanh quyết toán kinh phí thực hiện hoạt động.

Sự phối hợp giữa các Đoàn thể trong trường cũng chưa thực sự tốt, Hội sinh viên và Đoàn Thanh niên mỗi bên hoạt động một mảng, các hoạt động tổ chức riêng lẻ, không có sự phối hợp lẫn nhau trong các hoạt động. Với các hoạt động trải nghiệm về khu di tích lịch sử văn hóa, khu cách mạng cũng như vậy, hầu như Hội sinh viên và Đoàn Thanh niên năm nào cũng tổ chức nhưng lại tổ chức riêng đợt thực tế của từng đoàn thể.

Việc quản lý, kiểm tra, giám sát giáo dục ý thức chính trị trong sinh viên chưa đồng đều, nhà trường thực hiện thường xuyên mỗi năm 2 đợt đầu năm và cuối năm, còn lại theo chuyên đề, như vậy có thể những vấn đề mới phát sinh chưa được phát hiện, xử lý kịp thời. Việc kiểm tra đôi khi mang tính hình thức, chưa đi sâu vào thực chất.

- Việc giảng dạy các môn lý luận chính trị: bài giảng còn chưa ứng dụng hết các công nghệ thông tin để sinh động hơn, hệ thống học liệu thư viện là bản giấy, chưa được số hóa. Hệ thống các trang thiết bị đã được đầu tư hiện đã đưa vào sử dụng từ lâu, nay đã xuống cấp và hư hỏng thường xuyên như máy vi tính, hệ thống máy chiếu, âm thanh...; các phần mềm quản lý đào tạo, quản lý thư viện, văn thư – lưu trữ vẫn còn hẹp, cục bộ, chưa liên thông với nhau.

Nội dung giáo dục lý luận chính trị còn trừu tượng, khó hiểu, gây nhàm chán cho sinh viên. Nhiều sinh viên học thuộc để qua môn mà chưa quan tâm đến vấn đề đó sẽ ảnh hưởng đến bản thân, gia đình và xã hội như thế nào, tức là các nội dung giáo dục còn thiếu tính thực tiễn, chưa cập nhật các vấn đề xã hội nóng bỏng, thiết thực và thu hút sinh viên.

Phương pháp giảng dạy lý luận chính trị của giảng viên chưa thực sự hiệu quả, kết quả khảo sát cho thấy 6,5 % sinh viên đánh giá kết hợp trình

chiều, giảng viên phân tích, sinh viên ghi chép có hiệu quả; 22.6% sinh viên đánh giá kết hợp trình chiều, giảng viên phân tích, có thảo luận, sinh viên ghi chép có hiệu quả; 64,8% sinh viên đánh giá kết hợp trình chiều, giảng viên phân tích, có thảo luận, sinh viên ghi chép, tham gia thực tế và viết bài thu hoạch có hiệu quả; 4% đánh giá phương pháp thầy hướng dẫn, sinh viên tự soạn báo cáo trên lớp, cả lớp thảo luận, tranh luận, cuối cùng thầy giáo kết luận bài học có hiệu quả. Từ đó cho thấy cần đổi mới tích cực hơn nữa phương pháp giảng dạy cũng như ứng dụng các phương pháp mới, công nghệ thông tin phù hợp với sinh viên.

- Về sinh viên: một bộ phận sinh viên có biểu hiện không vững chắc về tư tưởng chính trị, dễ bị thú vui tiêu khiển, những cái xấu lôi kéo dẫn tới bỏ bê học hành, không rèn luyện phẩm chất đạo đức, chuyên môn nghiệp vụ. Nhiều nội dung sinh viên chia sẻ trên mạng chưa được kiểm chứng, nhưng lại cho rằng đúng, dẫn tới những bất ổn trong dư luận. Hoặc có sinh viên bị các hội truyền giáo, hội bán hàng đa cấp lôi kéo do chưa nhận thức sâu sắc được những hiện tượng xã hội tiêu cực.

2.3.2.2. Về nguyên nhân

Nguyên nhân của những hạn chế đang tồn tại trong công tác giáo dục YTCT cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định đó là:

Sự quan tâm chưa thường xuyên, đều đặn và thống nhất giữa cấp ủy Đảng, Ban Giám hiệu và các Phòng, Ban, các đoàn thể trong nhà trường trong công tác giáo dục YTCT. Còn có biểu hiện lơ là trong công tác kiểm tra, giám sát ở một số giai đoạn nhất định.

Về nhận thức của giảng viên, sinh viên với các môn học LLCT: quan niệm không coi trọng các môn khoa học cơ bản tồn tại trong một số giảng viên, sinh viên. Quan niệm của nhiều giảng viên “dạy cho qua”, “dạy để thi” còn sinh viên thì “học cho qua, học để đối phó” chứ không vì nhu cầu bồi dưỡng tri thức đã ảnh hưởng nhiều đến việc dạy - học các môn LLCT. Hệ quả

là sinh viên yếu kém về YTCT.

Nhiều sinh viên trong cuộc sống có tư duy ích kỷ, chạy theo lợi ích vật chất mà coi nhẹ đạo đức xã hội, đạo đức nghề nghiệp. Những biểu hiện tư tưởng này lại khó nắm bắt bởi không phải lúc nào cũng biểu hiện ra bên ngoài, nếu như không phải người thân thiết, thường xuyên trò chuyện, trao đổi thì sẽ không biết được tâm lý, tình cảm, nhận thức chính trị của sinh viên đã biến chuyển như thế nào.

Về bài giảng: đặc điểm của nhà trường là đào tạo nghề, chuyên ngành y, được là lĩnh vực đặc thù, nhưng bài giảng LLCT vẫn còn là những kiến thức chung, chưa tích hợp các nội dung, các vấn đề của ngành dẫn tới nghèo nàn, dẫn tới sinh viên không hứng thú. Thực tế một bộ phận giảng viên dạy với tinh thần hết nội dung kiến thức lý luận đã có trong giáo trình, sinh viên thụ động một chiều khi nghe và ghi chép nội dung truyền tải. Cách dạy này nặng về lý thuyết, người dạy chủ yếu độc thoại làm cho không khí học trong lớp đơn điệu; người học trở nên nhàm chán, ghi nhớ máy móc.

Tiểu kết Chương 2

Chương 2 của luận văn đã phân tích thực trạng giáo dục YTCT cho SV Trường Cao đẳng Y tế Bình Định. Trên cơ sở đặc điểm sinh viên nhà trường gắn liền với công tác giáo dục YTCT, luận văn đã tiến hành khảo sát 200 sinh viên và một số cán bộ quản lý, giảng viên trong nhà trường về tình hình giáo dục YTCT cho sinh viên.

Kết quả khảo sát cho thấy công tác giáo dục YTCT cho SV nhà trường đã đạt được nhiều kết quả đáng ghi nhận. Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường đã có những chỉ đạo, định hướng cụ thể trong đẩy mạnh công tác giáo dục YTCT cho SV. Bên cạnh đó, sự phối hợp giữa các tổ chức đoàn thể của SV với các Phòng, Khoa chuyên môn đã giúp nhiều SV có được nhận thức đúng đắn, định hướng rõ ràng về tư tưởng chính trị cũng như công việc sau này.

Bên cạnh những kết quả đạt được, chương trình giáo dục YTCT cho

SV tại Trường Cao đẳng Y tế Bình Định cũng còn những hạn chế nhất định. Chủ yếu xuất phát từ những nguyên nhân chung như chương trình học còn dài, nhàm chán, ít liên hệ với ngành học; hay một bộ phận SV dễ bị lôi kéo, chưa vững về tư tưởng, dễ sa ngã dẫn tới chưa nhận thức đúng, nhận thức đầy đủ về công tác giáo dục YTCT trong nhà trường.

Chương 2 của luận văn cũng đã đánh giá những kết quả đạt được, hạn chế còn tồn tại làm cơ sở đề xuất các kiến nghị, giải pháp cho Chương 3.

CHƯƠNG 3: MỤC TIÊU, PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC Ý THỨC CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN TRƯỜNG CAO ĐẲNG Y TẾ BÌNH ĐỊNH

3.1. Mục tiêu, phương hướng nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định

3.1.1. Mục tiêu của giáo dục Việt Nam về giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

Thứ nhất, giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên hướng tới việc xây dựng con người trong thời kỳ cách mạng mới với những phẩm chất cách mạng và lý tưởng cao đẹp.

Hiện nay, đất nước ta đang đẩy mạnh công cuộc đổi mới đất nước, xây dựng đất nước ngày càng giàu mạnh, thu hẹp khoảng cách phát triển so với các nước trong khu vực và trên thế giới. Với vai trò tiên phong trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, tầng lớp trí thức đặc biệt là sinh viên - chủ nhân tương lai của đất nước, là một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa của nước ta hiện nay. Để hoàn thành được sứ mệnh to lớn này, đòi hỏi sinh viên phải có bản lĩnh chính trị vững vàng, có trình độ chuyên môn sâu và có lý tưởng cách mạng, tuyệt đối trung thành với mục tiêu, lý tưởng và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội mà Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã lựa chọn, có niềm tin thắng lợi vào công cuộc đổi mới mà Đảng và nhân dân ta đang thực hiện. Vì vậy, việc giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trong giai đoạn hiện nay là nhiệm vụ có vai trò đặc biệt quan trọng nhằm hướng tới việc xây dựng con người trong thời kỳ cách mạng mới với những phẩm chất cách mạng và lý tưởng cao đẹp.

Đối với mỗi sinh viên, bên cạnh trình độ chuyên môn tốt để thích ứng với sự phát triển của thời đại, cần phải có đạo đức trong sáng, lối sống lành mạnh, trung thực, nhân cách cao đẹp, có bản lĩnh chính trị vững vàng, tự lập, tự chủ, có hoài bão và ước mơ, năng động và sáng tạo bước vào cuộc sống. Để hình thành nhân cách con người mới xã hội chủ nghĩa ở sinh viên không thể một sớm, một chiều mà phải thông qua quá trình giáo dục toàn diện trong suốt thời gian ngồi trên ghế nhà trường và suốt cuộc đời. Mỗi môn khoa học được giảng dạy trong nhà trường đều có vai trò riêng của mình trong việc giáo dục và phát triển nhân cách cho sinh viên; trong đó, giáo dục ý thức chính trị đóng vai trò quan trọng để hình thành và hoàn thiện nhân cách con người mới xã hội chủ nghĩa ở sinh viên.

Sinh viên là những thế hệ kế tục sự nghiệp cách mạng nước nhà, là tầng lớp trí thức chủ yếu trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở đất nước ta hiện nay. Việc giáo dục, bồi dưỡng và rèn luyện ý thức chính trị cho sinh viên có liên quan đến xu thế phát triển trong tương lai của dân tộc, đến sự thành bại của cách mạng, đến định hướng xã hội chủ nghĩa... Do đó, trong giai đoạn hiện nay, bên cạnh việc giáo dục những kiến thức chuyên môn để đáp ứng đòi hỏi ngày càng cao của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với nền kinh tế tri thức, cần phải phải tăng cường giáo dục chính trị cho sinh viên. Vấn đề cốt yếu nhất trong giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên nước ta hiện nay là giáo dục lý tưởng xã hội chủ nghĩa, xây dựng con người Việt Nam mới có nhân cách sống cao đẹp, sống nhân văn, nhân ái, có ý thức xây dựng và bảo vệ giai cấp công nhân, nhân dân lao động, bảo vệ những thành quả cách mạng mà các thế hệ cha ông đã giành được.

Thứ hai, giáo dục ý thức chính trị nhằm làm cho sinh viên thấm nhuần và thực hiện đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, sẵn sàng chiến đấu bảo vệ tổ quốc

Giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên phải làm cho sinh viên thấm

nhuần đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, hăng hái thi đua học tập, lao động, xung kích đi đầu thực hiện các chủ trương, chính sách. Đường lối, chính sách của Đảng và nhà nước là kết quả vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn cách mạng nước ta. Giáo dục đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước giúp sinh viên hiểu sâu sắc hơn về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, nhận thức đầy đủ hơn quy luật khách quan của sự phát triển đất nước cũng như quyền lợi và trách nhiệm của mình đối với sự nghiệp cách mạng Việt Nam. Sẽ là sai lầm nếu chỉ chú ý giáo dục cho sinh viên những kiến thức văn hóa đơn thuần, mà không coi trọng đến việc giáo dục cho sinh viên thấy rõ những thành công, hạn chế và những khó khăn thử thách trong quá trình thực hiện đường lối đổi mới của Đảng, và trách nhiệm của mỗi sinh viên trong việc thực hiện nghĩa vụ học tập và xây dựng đất nước.

Củng cố niềm tin vào Đảng, vào công cuộc đổi mới còn đồng nghĩa với việc sinh viên tự gắn bó mình với cộng đồng, với xã hội, đúng như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ “hiểu chủ nghĩa Mác - Lênin là phải sống có tình, có nghĩa. Nếu thuộc bao nhiêu sách mà sống không có tình, có nghĩa thì sao gọi là hiểu biết chủ nghĩa Mác - Lênin được”. Đối với mỗi sinh viên, bên cạnh trình độ chuyên môn tốt để thích ứng với sự phát triển của thời đại còn cần phải có đạo đức trong sáng, lối sống lành mạnh, trung thực, có nhân cách cao đẹp, phải vừa hồng vừa chuyên, vừa có đức vừa có tài. Có như vậy sinh viên mới trở thành những người có ích cho xã hội, góp phần vào sự nghiệp xây dựng thành công chế độ xã hội mới - chế độ xã hội chủ nghĩa ở nước ta.

Thứ ba, giáo dục ý thức chính trị góp phần định hướng đúng đắn cho sinh viên về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, đồng thời góp phần hình thành nâng cao và hoàn thiện nhân cách cho sinh viên

Giáo dục ý thức chính trị cần phải làm cho sinh viên có nhận thức đúng

đến về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, hiểu được đây là con đường phát triển tất yếu của dân tộc. Mục tiêu này được Hồ Chí Minh và Đảng ta khẳng định ngay từ khi Đảng ra đời, nó vừa phù hợp với xu thế phát triển của xã hội loài người, vừa đáp ứng nguyện vọng thiết tha của đông đảo tầng lớp nhân dân Việt Nam. Trong bối cảnh hiện nay, khi đất nước bước vào quá trình hội nhập, cách mạng nước ta đang đứng trước thời cơ và vận hội lớn, nhưng cũng có nhiều thách thức và nguy cơ, thì vấn đề độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội phải được xem như mục tiêu song hành. Liên quan đến công tác giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên, có thể kể đến bốn nguy cơ đó là: lệch hướng xã hội chủ nghĩa; diễn biến hòa bình; đánh mất bản sắc văn hóa dân tộc và nạn tham nhũng. Chỉ có kiên định với định hướng chủ nghĩa xã hội, chúng ta mới có thể tránh được những nguy cơ trên và mới có độc lập dân tộc thực sự.

Giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên là giáo dục niềm tin tưởng ở tương lai của đất nước, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng. Khi có niềm tin cách mạng sẽ có tác động tích cực đến nhận thức và thái độ của sinh viên. Có niềm tin cách mạng sinh viên sẽ có định hướng, có ý thức phấn đấu tốt, hành động mạnh mẽ, kiên quyết, tự giác, không thụ động. Ngược lại, nếu sinh viên không có niềm tin vào sự nghiệp cách mạng thì sẽ nảy sinh thái độ thụ động, thờ ơ, dễ đánh mất lý tưởng. Do đó, thái độ tích cực đối với sự nghiệp cách mạng như một yêu cầu không thể thiếu trong ý thức chính trị của sinh viên nước ta trong giai đoạn hiện nay.

3.1.2. Phương hướng của trường Cao đẳng y tế Bình Định

Thứ nhất, định hướng tư tưởng cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định một cách rõ ràng, có hệ thống

Sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định là đội ngũ tri thức trẻ, năng động, nhiệt tình, tuy nhiên cũng có hạn chế nhất định như thiếu kinh nghiệm sống, dễ bị lôi kéo, có những hành động còn bộc phát, mang tính cảm tính.

Những hạn chế này sẽ tác động rất lớn đến ý thức chính trị của sinh viên, bởi vậy Đảng ủy, lãnh đạo trường Cao đẳng y tế Bình Định xác định trước tiên cần có những định hướng tư tưởng cho sinh viên một cách rõ ràng, có hệ thống. Việc định hướng tư tưởng này phải được thống nhất từ trên xuống dưới, kết hợp cùng nhiều hoạt động chuyên môn, hoạt động của Đoàn Thanh niên và Hội sinh viên để có hiệu quả tốt nhất.

Việc định hướng tư tưởng cho sinh viên trong nhà trường rõ ràng nghĩa là: chỉ rõ những nội dung giáo dục lý luận chính trị cụ thể, những kết quả đạt được, những hạn chế còn tồn tại để từ đó có sự điều chỉnh trong công tác định hướng, giáo dục tư tưởng chính trị phù hợp.

Việc định hướng tư tưởng cho sinh viên trong nhà trường một cách có hệ thống tức là: có sự tham gia của các phòng ban, bộ môn, đoàn thể trong nhà trường, sự chỉ đạo thống nhất của Đảng ủy nhà trường, tới giáo viên chuyên môn và sinh viên trong công tác giáo dục lý luận chính trị và nâng cao ý thức chính trị cho sinh viên.

Thứ hai, tăng cường giáo dục chính trị, tư tưởng cho sinh viên nhà trường, nâng cao bản lĩnh chính trị cho sinh viên theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Từ lòng yêu thương, sự tin tưởng đối với thế hệ trẻ kết hợp với tầm nhìn chiến lược, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã để lại những di sản tư tưởng có giá trị về chiến lược xây dựng thế hệ trẻ: “phải coi trọng giáo dục và đào tạo thế hệ trẻ có đạo đức, có tri thức văn hoá, khoa học và kỹ thuật giỏi, làm cho họ là những người kế tục xứng đáng sự nghiệp cách mạng của Đảng và nhân dân ta”[21].

Tiếp nối tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hoá cho thế hệ trẻ luôn được Đảng, Nhà nước, gia đình, nhà trường và toàn xã hội quan tâm. Trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, Đảng ta xác định “Thanh niên là rường cột của nước nhà, chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng xung kích trong xây dựng

và bảo vệ Tổ quốc, một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, hội nhập quốc tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội” [9]. Do đó phải “chăm lo, bồi dưỡng, giáo dục thanh niên” thành lớp người “vừa hồng vừa chuyên” theo tư tưởng Hồ Chí Minh; “Nâng cao nhận thức chính trị, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho thanh niên, nhất là học sinh, sinh viên. Tập trung giáo dục, định hướng, cổ vũ thanh niên thực hiện có hiệu quả Cuộc vận động học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh tạo chuyển biến thực sự trong đạo đức, lối sống và hành động của thanh niên” [35].

Trên cơ sở đó, Đảng ủy, Ban giám hiệu trường Cao đẳng y tế Bình Định xác định: Giáo dục về chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, thông qua đó từng bước nâng cao nhận thức của sinh viên về tính khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Mác-Lênin, đặc biệt là vị trí và vai trò của tư tưởng Hồ Chí Minh đối với sự nghiệp cách mạng Việt Nam; Tuyên truyền các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; các sự kiện chính trị quan trọng của đất nước, các ngày kỷ niệm quan trọng của Đảng, Đoàn và các đoàn thể chính trị - xã hội; các thành tựu kinh tế - xã hội đạt được trong sự nghiệp đổi mới. Trên cơ sở đó hình thành niềm tin, lý tưởng của thế hệ trẻ vào đường lối đổi mới mà Đảng, nhân dân đã lựa chọn; Giáo dục truyền thống yêu nước, tự hào dân tộc, nâng cao ý thức chính trị, tinh thần cảnh giác cách mạng cho thế hệ trẻ, qua đó phát huy vai trò của thế hệ trẻ trong đấu tranh phản bác, làm thất bại âm mưu “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch; Giáo dục tinh thần đoàn kết, làm cho thế hệ trẻ nhận rõ được vai trò của khối đại đoàn kết toàn dân tộc và đoàn kết quốc tế trong lịch sử dân tộc cũng như trong công cuộc đổi mới đất nước; Giáo dục cho thế hệ trẻ tinh thần yêu lao động, phát huy truyền thống hiếu học, chuyên cần và sáng tạo thông qua đó hình thành ý thức tự giác của các em trong lao động, học tập và rèn luyện, phấn đấu trở thành những người vừa “hồng”, vừa “chuyên”.

Trong giáo dục YTCT cho sinh viên phải gắn với việc thực hiện và làm theo tư tưởng, tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

3.2. Giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định

3.2.1. Nâng cao chất lượng chỉ đạo, lãnh đạo của cấp ủy Đảng, Ban Giám hiệu nhà trường

Qua khảo sát thực tế hoạt động giáo dục YTCT tại Trường Cao đẳng y tế Bình Định cho thấy, sự sâu sát chỉ đạo của cấp ủy Đảng, Ban Giám hiệu có tác động rất lớn đến chất lượng giáo dục YTCT cho sinh viên trong nhà trường. Để tăng cường trong thời gian tới về chất lượng chỉ đạo, lãnh đạo cần thực hiện các giải pháp sau:

Đầu mỗi năm học, cần có kế hoạch kiểm tra, giám sát định kỳ, thường xuyên và có dự phòng các đợt kiểm tra đột xuất về hoạt động của các chi bộ, đoàn thể trong nhà trường trong giáo dục YTCT cho sinh viên. Chú trọng quan tâm và chỉ đạo sâu sát vấn đề giáo dục YTCT cho sinh viên, nhất là sinh viên đầu khóa và cuối khóa. Đổi mới phương thức, phong cách lãnh đạo, lề lối làm việc của cấp ủy; ban hành Nghị quyết về giáo dục YTCT ngắn gọn, thiết thực, khả thi, theo hướng phân công nhiệm vụ cụ thể, xác định rõ thời gian hoàn thành, có kiểm tra, giám sát việc tổ chức thực hiện.

Chỉ đạo thực hiện tốt các mục tiêu giáo dục YTCT cho sinh viên trong nhà trường, phân hóa và bồi dưỡng các sinh viên xuất sắc nhằm tạo nguồn.

Xây dựng bộ máy tham mưu về công tác chính trị và nâng cao chất lượng giáo dục YTCT cho sinh viên đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

Thường xuyên nắm tình hình tư tưởng của cán bộ, đảng viên và sinh viên; tiếp tục lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện có hiệu quả nghị quyết của cấp ủy các cấp, làm tốt công tác kiểm điểm, đánh giá xếp loại tổ chức đảng và đảng viên hằng năm.

3.2.2. Nâng cao chất lượng sự phối hợp hoạt động của các tổ chức, đoàn thể trong nhà trường về việc giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

Muốn nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên nhà trường ngoài việc giáo dục cho mọi sinh viên thấm nhuần tư tưởng đạo đức cách mạng, có tinh thần đấu tranh tự phê bình và phê bình cao thì cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa các đoàn thể trong nhà trường. Cần xây dựng lực lượng nòng cốt trong sinh viên, họ là những sinh viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, năng động, tích cực, khách quan, gần gũi với bạn bè cùng lứa. Đây cũng chính là lực lượng trực tiếp tiến hành công tác tư tưởng cho các sinh viên khác nhằm loại bỏ các âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch khi chúng vừa nhắm nhe xâm nhập, tác động vào môi trường sống của sinh viên. Cụ thể là:

Tổ chức Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh và Hội Sinh viên trong nhà trường phải xây dựng được đội ngũ cán bộ lãnh đạo có lập trường tư tưởng chính trị vững vàng, có trình độ chuyên môn cao, có phẩm chất đạo đức và lối sống lành mạnh, giản dị, có ý chí vươn lên trong cuộc sống cũng như trong học tập, nghiên cứu khoa học, có uy tín và tích cực trong công tác Đoàn, công tác Hội và gần gũi với quần chúng.

Nội dung hoạt động của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh và Hội Sinh viên phải phong phú, thiết thực, sinh động..., mục tiêu là giáo dục cho sinh viên sống và làm việc theo pháp luật, theo bản sắc văn hóa dân tộc; làm cho sinh viên thấm nhuần truyền thống dân tộc, quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước, truyền thống của nhà trường nơi sinh viên đang theo học; định hướng đạo đức nghề nghiệp; từ đó họ phải kiên định với con đường đi lên chủ nghĩa xã hội mà Đảng, nhân dân và cả dân tộc Việt Nam lựa chọn. Bằng nhiều hình thức, thường xuyên giáo dục chính trị tư

tưởng để sinh viên tự xác định về vị trí, vai trò và nhiệm vụ của mình. Đảng ủy, Hội đồng trường, Ban giám hiệu trường Cao đẳng y tế Bình Định cần tạo mọi điều kiện về vật chất và tinh thần cho tổ chức Đoàn thanh niên và Hội Sinh viên của trường hoạt động.

Bên cạnh đó, tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội, giữa các ban, ngành, đoàn thể trong công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hoá cho thế hệ trẻ, xây dựng môi trường lành mạnh, tạo điều kiện để thế hệ trẻ học tập, rèn luyện, phấn đấu, trưởng thành cũng là yếu tố quan trọng nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên.

Xây dựng môi trường xã hội lành mạnh trong nhà trường, khuyến khích hỗ trợ sinh viên tham gia các sinh hoạt lễ hội truyền thống, các phong trào xã hội và các sinh hoạt chính trị. Và công tác này phải được thực hiện một cách có kế hoạch, thường xuyên, liên tục. Vì chỉ khi nào huy động cả hệ thống chính trị, trường học vào cuộc thì công tác giáo dục tư tưởng, chính trị cho sinh viên mới đạt hiệu quả thực sự, giúp các em vững vàng, có lý tưởng trong sáng để phấn đấu hoàn thiện bản thân góp phần vào xây dựng đất nước giàu mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

3.2.3. Đổi mới phương pháp dạy học các môn lý luận chính trị gắn liền việc nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên

Một trong những hạn chế của việc giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên trong nhà trường đã được khảo sát đó là còn có sự nhầm lẫn trong học các môn lý luận chính trị. Do vậy, việc đổi mới phương pháp giáo dục lý luận chính trị là yêu cầu tất yếu và là giải pháp quan trọng để nâng cao chất lượng giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên trong trường Cao đẳng y tế Bình Định. Cụ thể:

Tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập các môn lý luận chính trị, đạo đức, bảo đảm thực chất, giúp sinh viên nhận thức sâu sắc, toàn diện về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, sống có văn hoá,

nghĩa tình, phấn đấu thực hiện mục tiêu “độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội”, bồi đắp lòng yêu nước, tinh thần tự cường dân tộc, niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng và con đường phát triển đất nước (Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030).

Kết hợp trải nghiệm thực tế trong học tập chính trị, tuyên truyền về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước để học sinh, sinh viên hình thành thế giới quan cách mạng và phương pháp luận khoa học, nhân sinh quan đúng đắn, lối sống lành mạnh cho sinh viên. Ví dụ với môn tư tưởng Hồ Chí Minh kết hợp việc giảng dạy lý thuyết tại nhà trường và tham quan học tập thực tế tại các khu di tích, các bảo tàng và khu lưu niệm về Chủ tịch Hồ Chí Minh, hay khu di tích các Chi bộ như Chi bộ Hồng Lĩnh, Khu căn cứ cách mạng An Trường Tổ chức tham quan học tập thực tế là hình thức có mục đích rõ ràng về mặt chính trị, có dẫn chứng xác thực về mặt khoa học lịch sử. Tổ chức tham quan thực tế cho các học viên, sinh viên là công tác giáo dục khoa học của di tích và bảo tàng, đây là hình thức hữu hiệu nhất, đem lại niềm say mê, hứng thú cho các sinh viên đối với môn tư tưởng Hồ Chí Minh giúp họ tiếp nhận thông tin một cách thực tế, tự nhiên và hiệu quả.

Tổ chức thảo luận, chia nhóm cho sinh viên và giao bài tập nhóm LLCT mang tính thực tế cho sinh viên tìm hiểu. Các vấn đề người học chuẩn bị cho giờ thảo luận phải là những tình huống có vấn đề mà sinh viên cảm thấy khó, còn băn khoăn, gây nhiều tranh cãi, đồng thời có tác dụng củng cố, mở rộng kiến thức và rèn luyện năng lực vận dụng các nguyên lý, phạm trù, quy luật để giải quyết các vấn đề nhận thức và thực tiễn. Giảng viên cần hướng dẫn, giúp đỡ và thường xuyên kiểm tra, giám sát việc chuẩn bị đề cương của sinh viên; phân bổ thời gian hợp lý và giới thiệu cho người học những tài liệu cần thiết phục vụ cho các chủ đề thảo luận.

Đổi mới cách thức đánh giá kết quả học tập của sinh viên. Đánh giá kết quả học tập là khâu quan trọng trong hoạt động giảng dạy, ảnh hưởng trực tiếp đến thái độ và phương pháp học tập của sinh viên, từ đó ảnh hưởng đến việc thực hiện hiện mục tiêu, yêu cầu giảng dạy. Hình thức thi có thể là thi tự luận, vấn đáp, hoặc kết hợp hình thức tự luận với trắc nghiệm (theo hướng kết cấu của một đề thi cần phải có 60% phần tự luận và 40% phần trắc nghiệm), đặc biệt tăng cường cho sinh viên viết tiểu luận.

3.2.4. Coi trọng việc thực hiện đầy đủ các chính sách dành cho sinh viên về đời sống vật chất và tinh thần

Chúng ta phải thừa nhận rằng, đời sống vật chất và tinh thần của sinh viên hiện nay vẫn còn nhiều thiếu thốn. Đây là kẽ hở để các thế lực thù địch tìm cách lợi dụng để thực hiện chiến lược “diễn biến hòa bình” trong sinh viên. Vì vậy, nhiệm vụ của Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường sẽ càng nặng nề hơn trong việc chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho sinh viên. Những công việc cần làm là: Xây dựng ký túc xá cho sinh viên, giảm tới mức tối thiểu chi phí và đóng góp của sinh viên. Có chế độ chính sách đầy đủ, hợp lý và toàn diện về học bổng, học phí, lệ phí. Tăng cường trang thiết bị phòng thí nghiệm, thư viện để thu hút sinh viên vào học tập và nghiên cứu khoa học nhiều hơn nữa. Tăng cường cơ sở vật chất và tổ chức các hoạt động văn hóa, thể thao hợp lý và đúng định hướng chính trị của Đảng và Nhà nước, tạo môi trường văn hóa lành mạnh để lôi cuốn sinh viên tham gia.

Động viên sinh viên tham gia các cuộc thi về lý luận chính trị trong nhà trường, sử dụng các tấm gương thanh niên tiêu biểu của các khóa sinh viên, từ đó bồi dưỡng, hun đúc ý thức chính trị cho sinh viên.

Có biện pháp hữu hiệu trong việc ngăn chặn tình trạng gian lận trong thi cử, đảm bảo dân chủ, công bằng, bình đẳng trong giáo dục đi đôi với đẩy mạnh công tác kiểm tra, đánh giá kết quả học tập, tu dưỡng, rèn luyện của sinh viên; chống bạo lực học đường, đấu tranh bài trừ các tệ nạn xã hội trong

đời sống sinh viên.

Hỗ trợ sinh viên trong học tập và quan tâm định hướng việc làm cho sinh viên sau khi ra trường, tích cực bồi dưỡng nâng cao năng lực chuyên môn trong xu thế hội nhập.

3.2.5. Đa dạng hóa các hình thức tuyên truyền, giáo dục chính trị tư tưởng thông qua các phương tiện thông tin, truyền thông nhất là mạng internet

Trong xã hội công nghệ hiện đại như ngày nay, ngoài những thông tin trong phạm vi bài giảng, sách vở thì sinh viên còn có cơ hội tiếp cận với rất nhiều các kênh thông tin khác nhau như: các phương tiện truyền thông, truyền hình, internet, sách báo, thực tiễn cuộc sống... Sinh viên có thể tiếp thu các thông tin trên một cách hiệu quả khi họ có nhu cầu giao tiếp, nhu cầu nhận thức và nhu cầu tự hoàn thiện. Cũng chính vì tính đa dạng của thông tin mà người sinh viên cần phải tự trang bị cho mình vốn kiến thức phong phú để có thể phân biệt, chất lọc và tiếp thu được các thông tin từ các nguồn chính thống, đúng đắn. Theo đó, nhà trường nên tận dụng mạng xã hội và công nghệ thông tin để đa dạng hóa hình thức giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên. Do vậy, nhà trường cần có giải pháp là:

Nhà trường nên xây dựng chuyên trang, chuyên mục, hình ảnh, video clip tuyên truyền, giáo dục chính trị tư tưởng đối với sinh viên trên mạng xã hội, kết nối với website của Bộ Giáo dục và Đào tạo, các cơ sở giáo dục, các bộ môn, phòng, ban chức năng, Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Sinh viên Việt Nam; tuyên truyền, định hướng tư tưởng chính trị cho sinh viên thông qua các diễn đàn trên Internet, mạng nội bộ, trang thông tin (Fanpage), nhóm (Group, Confession) trên mạng xã hội. Bên cạnh đó, cần tổng hợp các bài viết, hình ảnh, thông tin tuyên truyền, giáo dục chính trị tư tưởng từ nguồn tin chính thống tại các trang thông tin, cơ quan báo chí của

Đảng, Nhà nước và các tổ chức chính trị xã hội ở Trung ương và địa phương để chia sẻ đến sinh viên thông qua môi trường mạng; tuyên truyền, giáo dục thông qua email, điện thoại, tin nhắn viễn thông.

3.2.6. Nâng cao ý thức tự giáo dục ý thức chính trị của sinh viên

Tự giáo dục là quá trình hoạt động có mục đích, có ý thức của sinh viên hướng vào sự hình thành, phát triển những năng lực, phẩm chất cá nhân. Tự giáo dục là quá trình chuyển hóa nhận thức, tình cảm, niềm tin, ý chí, lý tưởng thành hành động cách mạng của sinh viên. Vì vậy, cần làm cho sinh viên ý thức được trách nhiệm và nghĩa vụ của bản thân, ý thức được sự cần thiết phải tự giác học tập để chiếm lĩnh kiến thức chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp, đồng thời phải thường xuyên rèn luyện, trau dồi phẩm chất chính trị. Tự giáo dục ý thức chính trị cũng là yếu tố quan trọng để sinh viên có ý thức rèn luyện, phấn đấu, cụ thể là:

Tăng cường giáo dục cho sinh viên về vị trí, vai trò và ý nghĩa của việc tự học trong quá trình giáo dục, đào tạo tại trường cũng như sau này khi ra ngoài xã hội. Từ đó giúp sinh viên có ý thức đầy đủ về việc tự học, tự rèn luyện và ý thức được vai trò của mình trong quá trình học tập, rèn luyện. Giảng viên phải hình thành và phát triển nhu cầu nhận thức, nhu cầu giao tiếp, nhu cầu hành động, nhu cầu giao lưu, nhu cầu tự hoàn thiện ở sinh viên... và tiến tới hình thành nhu cầu học tập, nhu cầu tự giáo dục, rèn luyện. Có như vậy mới khơi dậy và phát huy được tính tích cực, tự giác của học viên trong quá trình tự học tập và rèn luyện. Đồng thời động viên sinh viên tận dụng thời gian học ngoài giờ, tích cực nghiên cứu qua sách, báo và những tài liệu có liên quan đến nội dung học tập nhằm mở rộng, nâng cao kiến thức. Giải quyết tốt vấn đề này chính là lúc chúng ta khắc phục được một trong những điểm yếu của không ít sinh viên hiện nay đó là ý thức tự giác, tính tích cực xã hội trong học tập chưa cao.

Tổ chức môi trường hoạt động, giao tiếp thuận lợi cho sinh viên. Tích

cực mở các cuộc thi, các chương trình nghiên cứu khoa học thu hút sinh viên tham gia nhằm nâng cao tinh thần tự giác, tích cực học tập, tạo không khí thi đua học tập sôi nổi. Tạo điều kiện cho sinh viên có cơ hội được giao lưu với các nền giáo dục hiện đại, tiên tiến ở các nước phát triển. Qua đó học hỏi, tiếp thu các tiến bộ và áp dụng phù hợp vào nền giáo dục Việt Nam.

Đẩy mạnh các hoạt động chính trị - xã hội: tham gia các cuộc thi về Đảng, về Bác Hồ, các cuộc thi Olympic các môn Lý luận chính trị; thi tìm hiểu nghị quyết, pháp luật, các cuộc thi tìm hiểu truyền thống, tham gia phong trào chống tệ nạn xã hội, tham gia tuyên truyền đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước trong nhân dân... Các hoạt động này có tác dụng giúp sinh viên có điều kiện thực hiện các hoạt động thực tiễn ngay trong thời gian đang học ở trường đại học, cao đẳng, qua đó sinh viên có thể củng cố tình cảm, niềm tin chính trị để hướng tới lý tưởng chính trị cao đẹp: dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

3.3. Một số kiến nghị

3.3.1. Với Đảng ủy, Ban Giám hiệu Trường Cao đẳng Y tế Bình Định

- Tiếp tục quan tâm sâu sát và chỉ đạo, định hướng cho công tác giáo dục YTCT cho SV trong nhà trường.

- Để làm phong phú hơn công tác giáo dục LLCT đầu năm học, có thể mời các giảng viên trường Chính trị tỉnh, hoặc cán bộ Ban Tuyên giáo đến trao đổi các chủ đề thực tiễn cho SV, làm SV hứng thú hơn.

- Phối hợp, chỉ đạo các tổ chức đoàn thể như Đoàn Thanh niên, Hội sinh viên nhà trường tổ chức cho SV tham gia các hoạt động chung vì cộng đồng như hỗ trợ y tế, hỗ trợ người nghèo, người có công.

3.3.2. Với Sở giáo dục tỉnh Bình Định

- Có sự quan tâm thích đáng tới công tác giáo dục YTCT cho sinh viên trong các nhà trường, phối hợp tổ chức kiểm tra, giám sát hoạt động giáo dục YTCT cho sinh viên.

- Kịp thời động viên, khen thưởng những cơ sở đào tạo có kết quả giáo dục YTCT cho SV tốt, những tấm gương tiêu biểu trong các hoạt động công tác xã hội, bảo vệ an ninh tổ quốc.

Tiểu kết Chương 3

Trên cơ sở những đánh giá thực trạng giáo dục YTCT cho SV Trường Cao đẳng Y tế Bình Định tại Chương 2, Chương 3 của luận văn đã có những định hướng và đề xuất các giải pháp, kiến nghị nhằm nâng cao chất lượng giáo dục YTCT cho SV nhà trường trong thời gian tới.

Các giải pháp mà luận văn đề xuất chủ yếu tập trung vào đổi mới phương pháp giảng dạy, khắc phục những hạn chế trong công tác giáo dục YTCT cho SV nhà trường trong thời gian qua. Đồng thời, đề xuất những giải pháp mang tính chất nâng cao hiệu quả giáo dục YTCT thông qua mạng xã hội, các ứng dụng công nghệ. Chương 3 của luận văn cũng có những kiến nghị gửi tới Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường, Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Bình Định để tăng cường hơn nữa công tác giáo dục YTCT cho SV trong thời gian tới.

KẾT LUẬN

Sinh viên nói chung và sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình định nói riêng là đội ngũ tri thức trẻ, chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng xung kích trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, hội nhập quốc tế và xây dựng CNXH ở nước ta. Để hoàn thành sứ mệnh của mình, đòi hỏi sinh viên nhà trường phải có bản lĩnh, trình độ, hoài bão và có lý tưởng cách mạng, tuyệt đối trung thành với đường lối lãnh đạo của Đảng, con đường đi lên CNXH và công cuộc đổi mới mà Đảng và nhân dân ta đang thực hiện. Do đó, việc giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên tại Trường Cao đẳng y tế Bình Định là vô cùng quan trọng và cần thiết.

Trong điều kiện hội nhập kinh tế, phát triển kinh tế thị trường hiện nay, nhiều yếu tố tiêu cực thuộc mặt trái của nền kinh tế thị trường đang gây ra những biến chuyển lớn trong đời sống cũng như tư tưởng, ý thức chính trị của sinh viên trường Cao đẳng y tế Bình Định. Một bộ phận sinh viên chưa thực sự có niềm tin vào Đảng, vào sự nghiệp đổi mới của đất nước, chạy theo lối sống thực dụng, xa rời lý tưởng. Điều này đòi hỏi công tác giáo dục ý thức chính trị trong nhà trường cần có những chuyển biến cơ bản để đạt được hiệu quả trong thời gian tới.

Quá trình nghiên cứu của luận văn cho thấy, thực tiễn công tác giáo dục lý luận chính trị ở trường Cao đẳng Y tế Bình định đã đạt được nhiều kết quả. Sự quan tâm chỉ đạo, định hướng của Đảng ủy, Ban giám hiệu nhà trường đã tạo điều kiện khá tốt cho việc giáo dục lý luận chính trị cho sinh viên trong nhà trường. Bên cạnh đó, hoạt động giáo dục ý thức chính trị của nhà trường cũng còn những hạn chế nhất định. Kết quả khảo sát giáo viên, sinh viên trong nhà trường cho thấy, bên cạnh nhận thức của sinh viên về vai trò, ý nghĩa của

giáo dục ý thức chính trị còn chưa cao, chương trình giảng dạy còn nhàm chán nhất định, chưa nhiều hoạt động mang tính trải nghiệm hay những cuộc thi mang tính hấp dẫn với sinh viên.

Giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên nhằm phát triển ở những chủ nhân tương của đất nước một nhân cách toàn diện, khơi dậy tinh thần dân tộc, sức mạnh vươn lên trong học tập và rèn luyện, đồng thời giúp sinh viên có được lập trường tư tưởng, bản lĩnh chính trị vững vàng. Nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên nhà trường tích cực, chủ động trong giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên, luận văn đã đề xuất những giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên tại Trường Cao đẳng y tế Bình Định, tập trung vào những nội dung như: phối hợp giữa nhà trường và xã hội, đổi mới phương pháp giảng dạy lý luận chính trị, nâng cao ý thức tự giáo dục lý luận chính trị của sinh viên, sử dụng các phương tiện truyền thông hợp lý nhất là mạng xã hội. Những giải pháp này cần được thực hiện đồng bộ, thống nhất trong nhà trường.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Ban Bí thư Trung ương Đảng (2000). Hồ Chí Minh toàn tập (tập 9). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [2] Ban Bí thư Trung ương Đảng (2000). Hồ Chí Minh toàn tập (tập 10). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [3] Trương Văn Bắc (2020), Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục lý luận chính trị, Tạp chí Lý luận chính trị số 3/2020.
- [4] Bộ Chính trị (2016). Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ chính trị về “Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”.
- [5] Nguyễn Đình Phúc Cường, (2021), Nâng cao chất lượng giảng dạy, bồi dưỡng lý luận chính trị trong các học viện, trường đại học, cao đẳng, Tạp chí Quản lý Nhà nước số 7/2021.
- [6] Phan Xuân Cường và cộng sự (2017), Giải pháp nâng cao ý thức chính trị cho sinh viên trường ĐHCN thực phẩm TP. Hồ Chí Minh trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay, Kỷ yếu kỷ niệm 35 năm thành lập trường ĐHCN Thực phẩm TP. Hồ Chí Minh.
- [7] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2016). *Quyết định số 410/QĐ-BGDĐT ngày 4/2/2016 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Kế hoạch triển khai Quyết định số 1501/QĐ-TTg của ngành Giáo dục.*
- [8] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Quyết định số 3296/QĐ-BGDĐT ngày 30 tháng 8 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo phê duyệt Đề án “Tăng cường quản lý, giáo dục chính trị tư tưởng đối với học sinh, sinh viên trên môi trường mạng đến năm 2025”.*
- [9] Đảng Cộng sản Việt Nam (2011). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX.* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.

- [10] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [11] Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (1996), *Mấy vấn đề về chủ nghĩa Mác - Lênin trong giai đoạn hiện nay*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [12] Phạm Quốc Hương (2016), "Vấn đề giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên Việt Nam hiện nay", *Tạp chí Giáo dục*, (số đặc biệt), tr.155-157, 172.
- [13] Phạm Quốc Hương (2016), "Giáo dục giá trị văn hóa truyền thống Tây Nguyên cho sinh viên khu vực Tây Nguyên hiện nay", *Tạp chí Giáo dục lý luận*, (245), tr.139-140.
- [14] Phạm Quốc Hương (2017), "Một vấn đề đặt ra đối với việc giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên ở Tây Nguyên hiện nay", *Tạp chí Giáo dục*, (số đặc biệt kỳ 3 tháng 8), tr.255-258.
- [15] Phạm Quốc Hương (2020), *Vấn đề giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên khu vực Tây Nguyên hiện nay*, Luận Án Tiến sĩ, Học viện chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.
- [16] Bùi Hiền (2020), *Từ điển Giáo dục học*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [17] Phạm Đình Khuê (2016). *Ý thức chính trị của sinh viên ở nước ta hiện nay - Thực trạng và những vấn đề đặt ra*. Luận án tiến sĩ Triết học, Học viện Khoa học xã hội.
- [18] Nguyễn Văn Ly (2019), *Đổi mới tư duy và nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo trong ngành Công an nhân dân*, *Tạp chí Lý luận chính trị* số 10/2019.
- [19] Lê Nin toàn tập, tập 1 (1977), NXB Sự thật, Hà Nội.
- [20] Văn Thị Thanh Mai (2020), *Giáo dục lý tưởng cách mạng cho sinh viên tại nhà trường*, *Tạp chí Tuyên giáo*.
- [21] Hồ Chí Minh (1968). *Thư gửi ngành Giáo dục, ngày 15/10/1968*.

- [22] Hồ Chí Minh (2000). *Toàn tập*, Tập 10, NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [23] Phạm Đình Nghiệp (2004), *Mấy vấn đề lý luận về giáo dục và giáo dục nhân cách*, Tạp chí Giáo dục.
- [24] Trần Sỹ Phán (1999), *Sinh viên với định hướng giá trị đạo đức trong giáo dục*, Tạp chí Đại học và giáo dục chuyên nghiệp, số 3-1999.
- [25] Trần Viết Quang và cộng sự (2020), *Giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên các trường Đại học hiện nay*, Tạp chí Khoa học tập 49 số 3B/2020, tr.51-56.
- [26] Đỗ Minh Sơn (2013), *Phát triển ý thức chính trị của Sinh viên Học viện CN Bưu chính viễn thông hiện nay*, luận văn thạc sĩ, Học viện Chính trị.
- [27] Vũ Văn Tuấn (2018), *Giáo dục đạo đức cách mạng cho sinh viên trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0*, Học viện Kỹ thuật quân sự Bộ Quốc phòng, Tạp chí Tuyên giáo.
- [28] Thủ tướng Chính phủ (2015). *Quyết định số 1501/QĐ-TTg ngày 28/8/2015 về việc phê duyệt Đề án “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thanh niên, thiếu niên và nhi đồng giai đoạn 2015-2020”*.
- [29] Nguyễn Văn Thuận (2019), *Vai trò của Giáo dục ý thức chính trị đối với sinh viên Việt Nam hiện nay*, Tạp chí Giáo dục số đặc biệt, tháng 7/2019, tr 278-280.
- [30] Trường Đại học Kinh tế quốc dân (2019), *Sổ tay Bảo đảm chất lượng giáo dục đào tạo trong trường đại học*, Tài liệu nội bộ.
- [31] Từ điển Triết học (1976), Viện Triết học Liên Xô, NXB Sự thật, Hà Nội.
- [32] Từ điển Bách khoa Việt Nam, (1995), NXB Bách Khoa, Hà Nội.
- [33] Viện Ngôn ngữ học (1999), *Từ điển Tiếng Việt*, NXB Ngôn ngữ, Hà Nội.

- [34] Võ Ngọc Vĩnh, (2013), Quản lý chất lượng dạy học ở trường trung học phổ thông theo hướng tiếp cận quản lý chất lượng tổng thể. Luận án tiến sĩ, Đại học Giáo dục, Hà Nội
- [35] Nguyễn Thị Xuân (2020), Góp phần nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ theo tư tưởng Hồ Chí Minh trong giai đoạn hiện nay, Tạp chí Giáo dục lý luận chính trị.
- [36] Trần Thị Ngọc Yến (2018), Ý thức chính trị và những nội dung giáo dục ý thức chính trị cho sinh viên hiện nay.
<http://gdcttc.saodo.edu.vn/ngghien-cuu-trao-doi/y-thuc-chinh-tri-va-nhung-noi-dung-giao-duc-y-thuc-chinh-tri-cho-sinh-vien-hien-nay-96.html> (truy cập ngày 12/6/2021).

PHỤ LỤC
BẢNG KHẢO SÁT XÃ HỘI HỌC
(Dành cho sinh viên)

Xin chào Anh/chị,

Tôi là: Hồ Thị Thu Hằng

Hiện tôi đang nghiên cứu đề tài “Nâng cao chất lượng giáo dục ý thức chính trị (YTCT) cho sinh viên trường Cao đẳng Y tế Bình Định”. Để có cơ sở đánh giá, đưa ra những giải pháp cho luận văn, tôi đã tiến hành xây dựng Bảng khảo sát này để tham khảo ý kiến của Anh/chị. Rất mong nhận được ý kiến đóng góp của Quý Anh/chị cho nghiên cứu này. Mọi ý kiến của Quý Anh/chị được bảo mật và chỉ được sử dụng cho nghiên cứu này.

Xin cảm ơn sự giúp đỡ của Quý Anh/chị.

A. THÔNG TIN NGƯỜI KHẢO SÁT

Anh/chị vui lòng cho biết các thông tin sau:

1. Giới tính: ☐ Nam ☐ Nữ
2. Sinh viên năm thứ:
- ☐ Năm nhất ☐ Năm hai ☐ Năm ba

B. NỘI DUNG KHẢO SÁT

Câu hỏi khảo sát được xây dựng với 5 mức độ (thang đo Likert), cụ thể:

1- Hoàn toàn không đồng ý/Không ảnh hưởng; 2- Rất không đồng ý/Không cao; 3- Không Đồng ý/Bình thường; 4 – Đồng ý/Cao; 5 – Hoàn toàn đồng ý/Rất cao.

1. Anh/chị có tham gia đầy đủ các buổi sinh hoạt chính trị đầu năm không:

- ☐ Có ☐ Không

Vui lòng cho biết lý do nếu chọn không:

.....

.

2. Anh/chị có làm đầy đủ bài thu hoạch tuần sinh hoạt chính trị đầu năm không:

☐ Có ☐ Không

Vui lòng cho biết lý do nếu chọn không:

.....

.

3. Anh/chị có thích học các môn LLCT không:

☐ Rất thích ☐ Thích
☐ Bình thường ☐ Không thích

Vui lòng cho biết ý kiến:

.....

...

4. Kết quả học tập các môn LLCT của Anh/chị là:

☐ Giỏi ☐ Khá
☐ Trung bình ☐ Yếu, học lại
☐ Được cử đi học lớp nhận thức Đảng
☐ Được kết nạp Đảng

5. Anh/chị đánh giá lý do sinh viên không thích học các môn LLCT ra sao

TT	Nội dung	Có	Không
1	Nội dung môn học trừu tượng, khó hiểu		
2	Bài học không hấp dẫn		
3	Phương pháp dạy học nhàm chán, thiếu thực tiễn		
4	Không biết có lợi ích gì		
5	Lớp học đông		
6	Kiến thức quá nhiều		
7	Khác (vui lòng cho biết rõ)		

.....

.....

.....

6. Anh/chị đánh giá tác động của giáo dục LLCT đến ý thức của sinh viên như thế nào:

Nội dung tác động đến ý thức sinh viên	Đồng ý	<i>Không đồng ý</i>
Rèn luyện đạo đức công dân và đạo đức nghề nghiệp		
Nâng cao ý thức trách nhiệm công dân		
Có nhận thức các vấn đề chính trị tốt hơn		
Có hành động đúng đắn, đúng quy định pháp luật		
Phê phán những hành vi sai trái		
Tin tưởng tuyệt đối vào Đảng và Nhà nước		
Khác (vui lòng cho biết rõ)		

.....

.....

.....

.....

7. Anh/chị cho rằng cần có những giải pháp gì để nâng cao chất lượng giáo dục YTCT cho sinh viên trong nhà trường:

- ☐ Cấp ủy, Ban giám hiệu sâu sát chỉ đạo hơn
- ☐ Đầu tư cho cơ sở vật chất
- ☐ Đầu tư cho bài giảng, chất lượng giảng viên
- ☐ Nâng cao ý thức của sinh viên trong học tập
- ☐ Khác (vui lòng cho biết rõ)

Cảm ơn các Anh/chị!

